

MAK Mak ata Yesus ami sang dolsa kaami sang kaata ko

Yesus ayo tam abiil tikiin unala, bombii wasital almi-kup 25 ema yak banipla, Mak ayo sukun weng kalawaayo dola-lomda God ami Man Yesus ami sang ayo bokosa. Kemin, tunum ami win ayo alep ko: Jon-Mak o ken-umbip kemin, siin kaali Jerusalem kawu fasuusa. Ali Pita so, Pol so, nikil iyo tal-une-bamdip God ami ok ayo kebalaya, Pita ali Yesus ami kalok nolin kalok nolin nuumsa ami sang kaata bakayim-balala kawu, Jon-Mak ayo weng san-kaamsa. Jon-Mak ami aket fukunin kaali, Yesus ami sang kaata dolnila kawu, Rom kasel ita Yesus ami weng bakamsa kaata, utamin o kala-lomdala sukun weng kalawaali dolsa. Kemin, Rom kayaak imi aket fukunin ayo nuli titil soyal kala, kala-lomdip unang tunum kusnum iyo tiin molum o, ken-umbip o, kala-lomda Jon-Mak ayo dola-lomda boko-lom: Yesus kaa titil soyim kemin, unang tunum mafak-alin kan-unsip imi yam-talalulala tiltam tambala-yaa-bam ale, sinik mafak so, ban kemin so, iyo kukan-tiiyim-bam kema kayi! kala dolsa. Kemin, kabi Sukun Tem weng kaldak-ali tik-tii kulii yakaba daak Sapta 16 lain 8 kabaku ditang utamapya, weng mafiing mafiing kalawaali kalanola [] uti fokolin tap kesa kaali, tunum kusnum ata dolsa kala kalolap ko.

¹ Kalawaali ti God ami tunum Man Yesus Kraist ami weng tangbal so, kukup tangbal so, ami kanum tal-unemsa kaami sang kaata bokoyokomi kemin, weng san iliwa!

Jon Baptis ami taba unang tunum imi weng bakayinsa kaami sang kaata ko

Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Jon 1:19-28

² Kemin, Profet Aisaya ayo sawaayak kawu, God ami Sukon Tem Weng ma dola kutiisa kaali, boko-lomda:

God ali almi Man ami bokola-lomda: Nakal tawaal diim tunum ayo uldaa-dabuulila, ata nami kalaan tunum kelala, asiik dabaali din unang tunum imi bokoya-lomda: Kamokim ali talokoma kemin, ibi kiltipni aket tem kaali, dot-kaamipla yo, kal-bomda, ³ unang tunum dinim disanang bokon kawu ayo naan-bam boko-lomda: Liip tangbal inang ma dot-kaamipla kawu, Kamokim ayo abil-tap talak o, kala bokoyak, ilimi aket dot-kaamin diim kawu ti bakam-salale, kapta mulo mafiing tem unokomap o, kala God ayo almi Man ami kanum bokolase no,

kala Aisaya ata dola kutiila laabula, kaa faneng tiltam talsu. Kemin, kaami sang kaata weng san iliwa!

⁴ Kaali, oksam wakayin tunum Jon Baptis ami sang kaata kemin, ali din disanang bokon kawu bom unang tunum iyo bakayin-bamda: Kipni ban kemin kaali, kela-lomdip aket fal-siki tildang oksam wokolipla, God ayo kipni ban kemin uyo takan-tiyya disa keluk o, ke-balale, ⁵ Provins Judiya ami abip ma ma imi kayaak alik iso, ale abip diildiil Jerusalem kayaak alik iso, ili Jon ami weng kaali weng san-kaamum o kalalipla, iyo tala-tala-ke Jon ami weng ayo weng san-kaa-bamdip, ilmi aket uyo fal-kela-lomdip le, God so, unang tunum malo iso, imi tiin diim kawu, ilmi ban kemin uyo ku-fatap-daka-bam ke-bilipla, Jon ayo taba imbii daak Ok Jodan kumun tem im-baak daa oksam wakaya. ⁶ Kemin, Jon ayo (sawaayak kawu God ami profet o, kala weng tem bakayin tunum

ma ali Elaija ami kukup kanu-bisa kaata kuluu-lomda) ali ilim tangbal ma mikimin dinim kemin, ami ilim mafak kaa taloop kamel o, kala-laabip umi kon kaata, bakelip mikilale, kang kau umi ipnaal uta ukduu ol tiil o kala ilet dotu kutii kakam kun kawu, kuyang diila nek molule, ima waan tangbal uyo falala le, kupluum so, as tem umi mumu wok so, kaata-kup in-bom biisa. ⁷ Kemin, Jon ayo unang tunum iyo bokoya-lomda: Kipni tunum ma talokoma no, kal-bom fenbip kaali, nita disa; kemin, kaali nasiik tilila, akal mulo kawu nami daang tem kawu talokoma. Kemin, ali ti kamok imi diilim ke-lom, ata ata ke nali kabaak bani kep-ninsa no kalalila, fatom kep-nala kemin, nali faneng ti tunum kemin, nali dok no-lom titil-foko yang ami miit tem kaali, din-ilomdi ami yaan-alom sok kaa baawalami disa. ⁸ Kemin, nali wok uta kuluu-lomdila, kipni oksam uyo wakayinbi. Kata, tunum ma talokoma ami wok-sam wakayokoma kaali ti fan wok daa; almi Sinik Tangbal dabaala tal kipni iipyak tem aket mafak fukunin kaata dotu yim-tiilala, kibi atin ti tangbal-nokomip o, kal-bom Jon ayo kanum bakayinsa ko.

Jon ata taba-lomda Yesus ami oksam ukonsa ami sang kaata ko

Mat 3:13-17, Luk 3:21-22

⁹ Kemin, Jon ayo kanum-salale, kulaa Yesus ayo Provins Galili kaami abip Nasaret kap-din liip ayo tal atamala, Jodan kumun tem kawu, Jon ata Yesus ami oksam ayo ukolale kulaa ¹⁰ wok tem ayo sak butmo kela tiltam aba abiltap titam daala yi, Abiil tikiin uyo tem kaluulu kala kem-salale, God ami Sinik ayo awon abim altap ke-lomda taldaak Yesus ami diim ayo aba kala, kala-laam-salale, ¹¹ kulaa, abiil iip-iip kawu weng ma bokola ko: Kabi nalmi Man nami aket-iip kemin, nali kapni fiyaap-kup duup-ta-laabi kayi! kala ko.

*Setaan taba Yesus ami dap-kukumsa kaami sang kaata ko
Mat 4:1-11, Luk 4:1-13*

¹² Da kem-salale, God ami Sinik ayo maak fak-daalin tap tal aba-lom Yesus ayo maaklo dabaala unbilin disanang bokon kabale, ¹³ saak kawu bombii am sin-laamin almi-kup 40 kelala, Setaan ayo tal-ilom Yesus ami dap-kukulila, Yesus ayo kukup mafak ma kela kala, akon o kala-lomda dap-kukum-tal-unema. Kemin, Yesus ayo siip woliti atul-kup tabasip iso bom-balala, ensel iyo taldip Yesus ayo dong dokola tiin molip o.

Yesus ami diildiil Provins Galili kawu ok kufose kaami sang kaata ko

Mat 4:12-17, Luk 4:14-15

¹⁴ Kulaa, oksam wakayin tunum Jon ayo (taba King Herot ami kukup mafak sang uyo bakaan-balala, Herot ayo taba unuk tabuulin iyo fokola tal Jon ayo) sok delip bom-balale, Yesus ata tal Provins Galili kawu tal-ilomda God ami weng tangbal kaami sang ayo unang tunum iyo bokoya-lomda: ¹⁵ God ami taba unang tunum imi yim-taldang almi miit tem daa tiin molokoma kaali, mep tulu kemin, ibi utamipla, God ayo numi ban ke-laabup uyo yam-kuku-mokoma no kalbip kemin, kipni ban kemin uyo kela aket fal-siki-lomdip God ami weng tangbal uyo faneng o kala, ami lak kaata duu-bomdipla yo, kala bakayila ko.

Yesus taba aniang abuumin tunum nikil atalingkal imi bokoya-lomda: Nami daang bakaalipla yo, yinsa kaami sang kaata ko

Mat 4:18-22, Luk 5:1-11

¹⁶ Kemin, am ma daanale, kula Yesus ayo Galili Ok Kumun kaami balang diim kawu, liip un-bomda Saimon so, almi niing Andru aso, alep imi itama, Kiili aniang abuubi kulii-din tii-bom saanin tunum kemin, imi aniang

abuumin men kaali, kulaalip daak wok tem abamnula aniating fenbip kaa, kalale, ¹⁷ kulaa, Yesus ayo din alep imi bokoya-lomda: Nak-tunum kusal kipyo, kipni okok kebip kulaali kela tilipla, naso nikil un-bom ok kusnum ma kuyal-lom yim-baali din aniating abun-unbip ultap ken-tal-unebam, unang tunum iyo afet daa yim-bii tildang God ami miit tem kawu dakamin o, yakale, ¹⁸ kulaa fan, alep iyo weng sandip, ilmi aniating abuumin men uyo abiltap-kup bisat mo kelalip, yak Yesus ami daang bakaalipla nikil unip.

¹⁹ Kemin, Yesus ayo alep iyo yim-bii yang mep kuluba talaala yi, Tunum alep ma iyo ilmi bot tem kaptamu ilmi aniating abuumin kaami men balata tabasu uyo bikibip kala, kalale, ayo itama. Kemin, alep kiili, Sebedi ami miining Jems sole, almi niing Jon so, ita kemin ²⁰ abiltap-siik alep iyo bokoya-lomda: Nak-tunum kusal kipyo, kipni okok kebip uyo kela-lomdip tilipla, nikil un-bom nami ok asiik ma kuyilila kawu, okok kemin o, yakale, kulaali alep iyo weng sandip aalap Sebedi so, Sebedi almi ok tabolin tunum iso, ita bot tem kaptamu keyilalip, alap iyo din Yesus ami daang bakaalip unip ko.

Tunum ma ami diim kawu sinik mafak uyo bom-biisu kaami sang kaata ko

Luk 4:31-37

²¹ Kemin, Yesus nikil iyo din Kapeneam abip kawu iliwa, God ami iintang am kawu, Yesus ayo din Juda kasel imi lotu am tam ilomda unang tunum imi kukuyin-balala, ²² iyo fanan-bam boko-lomdip: Kaami weng kukuyin kukup kaali, faneng atin ti akal kusnum kemin, God ami aket fukunin kaata dik-daa-kuluu-lomdala kemin, ali titil-kup taba-bom nuli kukuyinba. Lale, numi lo utamsip tunum yakal ti kano-lom titil-kup taba-bom nuyo kukuyamip dinim o, kemip.

²³ Kemin, lotu am kaptam ayo tunum ma sinik mafak ta dap-mafak-daasa ayo aso kaptamu bombe kemin, kulaa sinik mafak ayo tunum kaami diim kawu bombe ayo naan-bamda ²⁴ boko-lom: Wo, Nasaret kayaak Yesus, kapyo! Kabi nuli kanimin ma noyon o, kalalapla talap i? Kabi kano tal nuli yam-mafak-daali win dinim kelin o, kalalapla talap o? Nali titamila yi, Kabi God ami tunum uldaa-tam-buu-lom tam-baala tal-salap namti kaltapta kala tiinbi no, kala kanum bokolale, ²⁵ kulaa, Yesus asiik sinik mafak ayo diil saan-bam bokola-lomda: Kabi dulumnapla yo! tunum kaa kewalalap yak banan o, aka-laam-salale, ²⁶ kulaa sinik mafak ayo kela-lomda tunum kaayo ilela dabaala unba-talba-ke-bam dukum-kup fuutmale, kulaa kela yak banale, ²⁷ kulaa, unang tunum alik iyo fanan-bamdip aptum kusal kusnum iyo dak-daa una-tala-ke-bam boko-lomdip: Kala dok nolin ma taltam taba ni? Kaali kukup akal alik ma kulii-tal numi kukuyila kemin, kulaa fan tunum la, ami titil uyo tiiksa kemin, sinik mafak iyo titil tabin weng ayo bokoya-lomda: Yak banin o, kalala, ami weng kaata-kup weng san-kaabip kayi! kal-bom kemip. ²⁸ Kemin, Yesus ami kanola kaami sang kaali, abiltap yak Provins Galili kaami abip ma ma alik iyo yak aba tildak aba ke-lom atin dukumnu ko.

Yesus ata Pita ami imnon umi um-talalula, tangbal kesu kaami sang kaata ko

Mat 8:14-15, Luk 4:38-39

²⁹ Kemin, kulaa Yesus so, Jems so, Jon sole, okok kemin tunum kusnum kusnum iso, nikil iyo lotu am uyo kela-lomdip kulaa daak aba din Saimon so, Andru so, alep imi am uyo tam uliple, ³⁰ Saimon ami imnon uyo angtiil mamin dap-tiiwa mafak-alin kuluu-bomdu sin-laamin baan diim kabaaku akanbu kala, kala-lomdiple, Yesus ayo abiltap bokolipla, ³¹ Yesus ayo tal unang kuumi sikil ayo

kutal-fuku umfola tam tiinule, kuyaku umi angtiil mamin uyo disa kewala-laam-salale, asuk uta taba-lomdu imi ima waan uyo talalu kutiiyu ko.

Atan tem unon e, kem-sulule, Yesus ata taba-lom unang tunum yaapkan iyo yam-talalusa kaata ko

Mat 8:16-17, Luk 4:40-41

³² Kulaa, bom-bilip atan uyo daak tem unon e, kem-sulule, (God ami iintang am uyo disa kelu kala, kala-somdipla), abip kasel iyo unang tunum mafak-alin so, unang tunum sinik mafak ita taba yam-mafak-dakan-unsip so, alik iyo fakabi kulii Yesus ami fanang talemip. ³³ Kemin, abip kasel unang tunum yaapkan iyo Yesus ami bombe kaptam-ami amitom ayo muup-daalip. ³⁴ Kemin, Yesus ayo taba-lomda unang tunum yaapkan iyo kanolin mafak-alin umkan-unsip iyo yam-talal-yim-bamda sinik mafak iyo fotabe-bala yak bane-bamdip kemipla, Yesus ayo atamala yi, Sinik mafak iyo nitamipla, Kaali God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim kesa tunum namti kapta kala, nikip o, kala-lomda ayo bokoya-lomda: Ibi nami sang kaali, bakamin daa yo, yakale, sinik mafak iyo weng fakel-yila ko.

Yesus ami tal-une-bamda unang tunum weng bakaya-tal-unemsa kaami sang kaata ko

Luk 4:42-44

³⁵ Am ayo daan-daan kem-talan-sulule, kulaa Yesus ayo tam tiinda din tunum dinim bokon kawu, God ami naan-bamda ke-balale, ³⁶ Saimon so, almi aptum kusal iso, nikil iyo tam tiin talaaliwa yi, Kwin! Yesus ayo keya unba kala, kalalipla, yakal iyo Yesus ami yaan tem din ³⁷ uliwa yi, Tiinba kala, kalbip-kup, iyo Yesus ami bokola-lomdip: Kapyo! Unang tunum yaapkan iyo dong dakaayilan o, kalaliwa iyo tal-ilomdip kapni fenbip te! akiwale, ³⁸ kulaa

Yesus asiik bokoya-lomda: Nali abip malo ma alik imi weng kukaayilon o, kalalila talbi kemin, unang tunum kaa tal nami fenbip kiili, weng kulaa kukaayila-somi. Kemin, keyilaluwa, din abip kusnum kusnum isiik nami weng ayo kukaayin-bilila, nikil unum o, yaka. ³⁹ Kemin, Provins Galili bokon alik kawu ayo yakyak ke-bamda ilmi lotu am kaptamu weng ayo bakayin-bamda, sinik mafak unang tunum imi diim kawu bom-bilip iyo fotabe-bamda kemtal-unemsa ko.

Tunum angtiil mafaksa ma talala, Yesus ata dap-talalusa kaata ko

Mat 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Kemin, tunum angtiil mafaksa ma aptum kusal ita taba fotabamnip yang saak kawu laaba ayo Yesus ami fanang tal-ilomda kamokim king ami weng umola-laabip tap kaami kukup kaata-kup kanola fanang daa-lomda tal tilik duung fakela daak tiin Yesus ayo dukum-kup bokola-lomda: Kabi ti yaap kemin, dong dokop-non o, kalap namti, nami angtiil kula mafaksu kuluwa dotu-namulan o, aka. ⁴¹ Kemin, Yesus ayo tunum kaami dukum-kup olen-daala-lomda almi sikil ayo kuli yak tunum kaami angtiil diim kawu kuyak tii bokola-lomda: Aa, nali dong dokop-ton o, kalalila kemin, kulu talalu-tamuli yaap-namap, aka kem-salale, ⁴² tunum kaami angtiil mafak uyo maak fak-daalin tap disa kewalule, kulaa tunum ayo tambalim kelale, ⁴³⁻⁴⁴ kulaa Yesus ayo weng uyo dukum-kup bokola-lomda: Kabi din unang tunum imi diim kawu, nami dotu-tamuli kaami sang uyo bakayin daa kayi! Kuno, keyila unap ti din pris o, kala-laabip tunum awem ami diim kawu, angtiil uyo kukolap titamala, Kabi atin ti tangbalnap o, takalala, Kabi Moses ami sawaayak kawu weng dap-tiisa kaata, kutsal-fuku-lomdap mafek mafek ma God ayo kola-lom, Yaap ke yo, kalapla kawu, unang tunum

iyo titamiwa yi, Faneng kaa tangbalnap u, kala-lomdip asuk tam tildang daalin o, tikin o, kanum bokola-lomda dabaala una. ⁴⁵ Lale, tunum kaali un-bomdale, Yesus ata angtiil mafak kaami dap-taleluba kaami sang uyo dap-fatap-daka-bamda, weng uyo kulaala unu-tulu-ke-balala, Yesus ayo utamala yi, Unang tunum yaapkan iyo talemip kala, kala-lomda, ayo abip malo ma imi tam itamama dinim; kela tunum dinim bokon kawu din bombe. Katale, abip kusnum kusnum alik imi unang tunum iyo Yesus ami fanang kabang-tale-bala, kaldang-tale-bala, kaptoop-tale-bala, kamet-tale-bala kemip ko.

2

Yesus ayo taba-lom tunum ma angtiil alik dibim-ansa ami dap-talalusa kaami sang kaata ko

Mat 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Yesus ayo kawu bomda sin-sin-bala, kulaa asuk kela yakaba din Kapeneam abip din abala, am kawu bom-balala, abip kasel iyo weng saniwa yi, Yesus ayo tal am kawu bombe kala kalbip-kup, kulaali, ² unang tunum yaapkan iyo tal aba-lomdip am uyo abiin tem dinim kelipla, tunum maakup ayo ma dok no-lomda amitom liip ayo ma tiltam taloma dinim kelale, Yesus ayo God ami weng uyo bakayilale, ³ kulaa, tunum atalingkal ma iyo aptum ma ali angtiil dibimsa kemin, dap-tamalip tii Yesus ami fanang unum o, kala as de kuliilip tilip. ⁴ La, talaalipla yi, Kwin! unang tunum ita taba-lom abiin uyo alik bukubip kala, dok no-lomdup nuyo dibii-din Yesus ami miit tem mepso kawu unomup dinim o, kala-lomdipla, yakaba dibii tam am kon al kawu tamdiple, am kon uyo fakela kutii-lomdip tunum ayo almi bet diim kabaaku akan-unba. Kemin, almi abiin tiinba kulaaso, akolkup sok ta dap-dii-lomdip dabaalip unbalaak Yesus almi miit tem abamnale,

⁵ kulaa Yesus akal itamala yi, Tunum nikil iyo atamipla, Yesus ali ti faneng nak-tunum kulaali, dap-talalulokoma kala, kal-bomdip kanubip kala, kalba-kup tunum angtiil alik dibim-ansa ami bokola-lomda: Nak-tunum kapyo! nali kapni ban kemin kaali, alik takan-tiip-tilila, disa kelu no, aka ko.

⁶ Lo utamsip tunum malo ma iyo kaptamu tiinbip kemin, ilmi aket kaata-kup fukun-ilomdip: ⁷ Kanimin o, kalala tunum kaali, weng kaayo kanum baka-bam God ami win ayo ku-mafak-dakaanba ni? Tawaal diim tunum ayo ma taba-lomda unang tunum imi ban wakamin uyo ma takan-tiiyama dinim kemin, God maakup ata-kup ti unang tunum imi ban kemin kaali, takan-tiiya disa kelamu no, ke-bam fanang dakamip. ⁸ Kemin, Yesus ayo almi aket fukunin kaata utamala yi, Kanolin tunum iyo kanolin aket kaata fukunbip kala, kala-lomdala, ayo bokoya-lomda: Kanimin o, kala kibi kanumin aket kaa fukunbip i? ⁹ Nali dok nolin mafek mafek kiita ma kanolila kawu, kibi abiltang nitamipla, Ali fan bakaba kala, nokokomip i? Nali tunum kalawaami bokola-lomdi: Kapni ban kemin kaali, takan-tiip-ti no, kalokomi kaa, ibi bokop-na-lomdip: Nuli kaa nulmi tiin daa atamin dinim kelup kemin, kabi ibakabap o, kalokomip. Kemin ale, nali tunum angtiil alik dibim-ansa kaami bokola-lomdi: Tam tiindap kapni abiin dotup-ta-lomdip timbi tilip kaa, kuliilap unan o, akila, tam tol-nokoma kaata, ibi atamipla, Kaa ti fan bakaba kemin, ali ti ban kemin kaakal ti takan-tiiyama kala, nokokomip. ¹⁰ Kemin, kipkal utamin! Nali Dukum ami Man kemin, nami titil dukum kaali, kuyilila, kipyo utamdipla, Kaayo ibakaba disa kemin, tawaal diim bombe ali ti unang tunum imi ban wakamin iyo takan-tiiyama no, nokokomip o, ke-bamdale, kulaali, ¹¹ tunum angtiil alik dibim-ansa ami bokola-lomda: Kapyo! Kabi tolalap kaltapni abiin dalaa

tim-bilip tilip uyo, kuluu kutamalap kalapni am unan o, aka-laam-salale, ¹² kulaali alik kulu tiinabip imi tiin diim kuluwu tunum kulaayo abiltap tam tolba-kup, almi bet uyo kulii tam banala, unang tunum iyo atam-ilomdip aket kufoyilu suun-bam ke-bamdip God ami tong kaata baka-bam fiyaap-kup duu-bam boko-lomdip: Nuli kanolin kukup kaayo, sawaayak kaali ma atamsup dinim o, kemip ko.

Yesus ata Livai ami bokola-lomda: Nami daang bakaalan o, ansa kaata ko

Mat 9:9-13, Luk 5:27-32

¹³ Kemin, Yesus ayo asuk tam abip ababa-kup din ok kumun ami balang diim kawu din unala, kulaa unang tunum yaapkan iyo asuk tal ami bombe kawu, tal atamiple, ayo kukuyinsi keyinba-kup kawu ¹⁴ ayo yakyak un-bomda Alfius ami man Livai ata atamala, Kaali takis moni fakamin tunum kemin, ali almi am katipkan ofis o, kala-laabip kaptamu tiinba kala, kalale, kulaa Yesus ayo bokola-lomda: Nak-tunum a! kabi nami daang bakaalin tunum kelawa, naso nikil um-bomduwa, nami okok kaasiik ma kup-tiya, okok keman o, akale, kulaali tam tolba-kup yak Yesus ami daang bakaala unip.

¹⁵ Kemin, Yesus nikil iso, Livai aso, iyo ofis uyo ke-lalip din Livai ami am kawu ima im-bilipla, takis moni fakamin tunum yaapkan sole, kukup mafak kutal-fukulin unang tunum kusnum iso yaapkan iyo suunkup Yesus ami daang bakaalipla tal-banemip kiili, Yesus so, almi okok kemin tunum iso, tiin-bom ima im-biliwa kawu, ¹⁶ lo utamsip tunum malo ma ili Falosi kemin, kiili Yesus ayo atamipla yi, Yesus ayo moni fakamin tunum sole, kukup mafak fukulin unang tunum kusnum iso, ima inbip kala, kalbip-kup, kulaa Yesus almi okok kemin tunum imi dik-daaya-lomdip: Kaa kanimin o, kalala ayo tal itamala

takis kaamin tunum iso, kukup mafak fukulin tunum malo iso, nikil tiin-bomdip ima dakaap kaa inbip yoko? Kaami kaa kanuba kaali mafak o, kemipya, ¹⁷ Yesus ayo weng sanba-kup, kulaali Falosi tunum imi faldak-tiimin weng ma kaata-kup bokoya-lomda: Dokta ali tal tunum mafak-umulin dinim, ili yam-talalulokoma disa; ali ti tal tunum mafak-umulin ita-kup, yam-talalulokoma no. Ultap kemin, unang tunum iyo boko-lomdip: Nuli ban kemin dinim; nuli ti tituun-kup tabin unang tunum o, kebip kiita, nali tal kiimi dong dakaayin-bilila, imi aket kaata fal-kela-lomdip God ami lak kaata duulin o, kalalila talsi disa; unang tunum kanta boko-lomdip: Nuli ti ban kemin unang tunum o, kebip kiita, nali tal dong dakaayin-bilila, imi aket uyo fal-siki-lomdip God ami lak kaata duulin o, kalalila, talsi no, ke-bam bakaya ko.

*Unang tunum imi inin-inin kaami falamin sang kaata ko
Mat 9:14-17, Luk 5:33-39*

¹⁸ Kemin, am ma daanale, oksam wakayin tunum Jon Baptis ami okok kemin tunum so, Falosi tunum iso, iyo inin-inin kaali, fala-bomdip beten ke-bilipla, unang tunum ma iyo tal Yesus ami dik-daala-lomdip: Jon Baptis ami okok kemin tunum so, Falosi imi okok kemin tunum iso imi kukup kaali, liip ma kaami beten kemum o, kalokomip kaali, kiimi inin-inin kaa fala-bomdipla, dukum-kup beten ken-unbip. Lale, kapni okok kemin tunum itale, inin-inin kaali ma falaalamip dinim; beten kulaa ken-unbip. La, kanimin o kalalipla iyo inin-inin kaa falamin disa ke-laabip yoko? akipla, ¹⁹ Yesus ayo bom-bilip imi weng kaali, maan tiiya-lom almi taanokoma kaami sang uyo faldak-tiiya boko-lomda: Tunum kaa unang ma kuluulokoma ayo tunum iyo ima fuu-bam in-bom fiyaap duu-mokomip. Kanu-mokomip kaata, tunum

kusnum ata yaap ma kela bokoya-lomda: Ibi fiyaap duu-bam inin daa, kemin, aket uluum tabe-bam inin kaa falamin o, yokokoma ema? Disa yo! Tunum kayaak iyo atamipla, nuso bombe kala, kalbip-kup fiyaap-kup duu-bamdip ima waan uyo inokomip. ²⁰ Lale, ilom kaptoop ayo waasi iyo tal-ilomdip aptum ayo dap-tal-fuku dibii unip kala, kalbip-kup kawu, aptum kusal iyo aket uluum tabeyilula, ima waan kaali, falaalokomip o, kala Yesus ayo weng faldak-tiimin weng uyo kanum bakayila ko.

²¹ Kemin, Yesus ayo (Juda kasel iyo itamala yi, Ilmi siin kukup kaata dukum-kup kutsal-fukusip. La, nami alokso kukup kaali, kutsal-fukulamup disa yo, kebip kala, kalalala), asuk ayo faldak-tiimin weng alep ma bokoya-lomda: Unang uyo yaap kewula alokso ilim daam ayo kulii-tal diingnin dinim bombu kaali, ma ukduu kulii yak siin ilim balata tabu kaami diim tii bikilokomu no? Disa te! Kanolokomu kulaali, diing-nokomu kawu, alokso ilim kaata siin ilim umi aluula, kutiilule, kulaa ilim kulin baan diim diilu koknu asuk mikilokomu kaali, aluula kutiilom nakat mobu. Kemin, siin ilim kaata abiltap balata taba-lom tem dukum uyo kalulokomu. ²² Aa ti, kanumin ultap kemin, tunum ayo meme ipnaal daa siin kawu dilduu kutiila koku kaami tem kawu alokso kaami wain ok o kala sok lap wok uyo iluula dongnu kala, kalale sok ta kuluu-lom wok bon ayo de kutiiba-kup, kulii-tal am kawu kutiila namti, ilomdula ok kaali, fusun-unbomdula, meme ipnaal totnin kaa abiltap nakat mo-lom bikin-ilomdu ok uyo sing-tam-daa tiil bun-ilom disa ke-lokomu le, ipnaal kaali, mafak-alomdula falela tabokomu. Kemin, tunum ayo kama wain ok uyo iluulon o, kala namti, meme ipnaal alokso dulduu kutiila totnin dinim bombu kaata-kup kuluu-lomda, wain ok kaa iluu kulii-tal am tiilokoma kaata, tangbal-kup ilokomu no, kala Yesus ayo weng faldak-tiimin weng alep uyo bakayila

ko. (Kemin, weng faldak-tiimin alep kaali bokoya-lomdu: Nali alokso kaami kukup uyo kulii-tal kipni siin kukup kaami anung til-daayon o, kalalila talsi disa; nali ti alokso kaami kukup kaata kulii-tilila kuuta, talalu kutal-fukulin o, kalalila kulii-talsi no, kalsu ko.)

God ami iintang am daan bom-bulula, okok kemin kaami sang kaata ko

Mat 12:1-8, Luk 6:1-5

²³ Kulaa, God ami iintang am o, kala lotu kemin am ma daanule, Yesus so, almi okok kemin tunum iso, iyo wiit lang kaami iip-iip kaptoop liip nikil kii yakyak unip. Kemin, almi okok kemin tunum iyo un-bomdip ima tinap keyulala, wiit lap ayo dikela-lomdip inan inan una-biliwa, ²⁴ Falosi malo ma iyo Yesus ami bokola-lomdip: Kapyo! Weng san ilawa. Numi lo kaali bokoya-lomdu: Ibi God ami iintang am kaali, ima fakabi kulii-talemin dinim o, kalsu. Lale, kanimin o kalaliwa kapni okok kemin tunum ili wiit kaali, ukel-bamdip inbip yoko? Kuliili numi lo uyo kumafak-dakabip o, akan-kaamiple, ²⁵ Yesus asiik bokoya-lomda: Ibi God ami Sukon Tem weng tik-tiin-umbip kaali ma dotu kaal kelin dinim kesip ema? Sawaayak Devit asole, almi ap-tunum iso, nikil iyo ima tinap keyilala bomdipla, Devit ali kabak kanimin ma nosa ni? ²⁶ Lotu kaami lo kaali boko-lomdu: Unang tunum ibi pris o kala tunum awem imi bret fuu kulii-din God ami kolum o, kala-lomdip kulii tam God ami am kaptamu kutam tiin-umbip kaali, inin dinim. Kaa awem kemin ti, tunum awem ita-kup inin o, kalsu. Lale, Abayata ami tiltam tunum awem imi kamokim diilim o kala, hetpris ke-bom balala, kulaali Devit ayo God ami am kaptamu din-ilomda tunum awem ami ima awem kaami sang kaata, dik-daalala tunum awem ayo olen-daala-lomda ima awem ayo kolala, Devit

ayo anung fuk-duu inaba-kup anung ma kaata kuluu-lom almi waasi dinin tunum imi kuyalala inasip. Kemin, nikil kuliili lo kaa lo kutiisip. Kata, ibi boko-lomdip: Kaali kukup mafak kanosip o, ken-umbip dinim kayi! Kemin, kanimin o kalaliwa nami okok kemin tunum iyo ima tinap-tabeyu kanu-bilipla, ibi bokoya-lomdip: Kaali kukup mafak kanubip o, yakan-kaabip i?

²⁷ Sawaayak kawu God ami unang tunum dotu-yim-tiisa kaali ti almi iintang am kaami aket kaata-kup fukun-bomdala, talalu-yim-tiisa dinim kemin, God ami aket fukunin kaali, iintang am kaata taba unang tunum imi dong dakaayuk o, kalalala, almi iintang am kaali, dotu kutiiyinsa. ²⁸ Kemin, Dukum Ami Man Nayo, mafek mafek alik kaami tiin molin ale, God ami iintang am kiimi tiin molin tunum namti kala bombi. Kemin, nali ti yaap unang tunum iyo bakayim-bamdi: God ami iintang am diim kulawu ibi kaa kanumin o, kalomi kaali, ili ti nolampip te! Yesus ayo Falosi imi kanum bakaya ko.

3

Iintang am ma daanula, Yesus ayo tunum sikil malii famsa ami dap-talalusa kaata ko

Mat 12:9-14, Luk 6:6-11

¹ Kulaa, Yesus ayo asuk din Juda kasel imi lotu am ma tam una kaali, tunum ma sikil malii famsa ayo kawu bombe. ² Kemin, Falosi tunum ili kaptam bom-bilip iyo aket fukun-bamdip: Yesus ayo talalu atafii-bam ilupla, numi lo kaali, lo-lomda God ami iintang am daanu kaami diim kawu tunum kaayo, dap-talalula kala kalup namti, dibii-din weng talalmin baan diim kawu daa-lom dap-fatap daalum o, kemip. ³ Kemin, Yesus ayo tunum sikil malii famsa ami bokola-lomda: Kabi tam tola tal iip dikis

kaldaak tolnan o, aka-lom ⁴ Yesus ayo Falosi imi dik-daaya-lomda: Numi lo kaali boko-lom: Kabi God ami iintang am daanu kaali, unang tunum iyo dong dakaayan o, kalsu ne, yam-mafak-dakaman o, kalsu ne? Aa, boko-lomdu: Kabi unang tunum mafak-alin imi yam-talal-balapla, yaawa-laamin o, kalsu nelile, kuno kamboyawa taan-laamin o, kalsu yoko? ke-bam bakayin-balale, iyo weng dulumnip. ⁵ Kemin, Yesus ayo kawu tola-bom unang tunum alik iyo itafiin-tal-une-bam talaala yi, Kuliili God ami weng kaali, weng san-namup dinim o, kalbip kala, kalale, kulaa Yesus ami aket uyo ti mafak-ala-lom aket atul dap-tela kelula, Yesus ayo tunum sikil malii famsa kaami bokola-lomda: Kapni sikil kaa ifilan a! aka-kem-salale, tunum ayo almi sikil ayo ifilale, tangbal ma kelule, ⁶ kulaa, Falosi iyo abiltap din King Herot ami tunum iso, nikil weng taken-bamdip, Yesus kaali dok no-lomdupla, ayo aalup taanak o, kal-bom takenip ko.

Unang tunum yaapkan imi tal Galili Ok Kumun kaami daang kun diim liip talsip kaata ko

⁷ Lale, Yesus so, almi okok kemin tunum iso, nikil iyo keyilalip yakaba toop Galili Ok Kumun unipla, kulaa Provins Galili kaptam-ami unang tunum yaapkan iyo Yesus ami daang bakaalipla, kulaa Provins Judiya kasel so, ⁸ Jerusalem kasel so, Provins Idumea kasel so, yak Jodan wok malii kasel so, abip Taya so, abip Saidon kayaak so imi mepso kulu ilin unang tunum yaapkan iyo Yesus ami kukup alik kaa kanuba kaami sang kaata weng sandip dak-daa kulii ami fanang tilip ale, ⁹⁻¹⁰ kulaa, tal atamipla, unang tunum yaapkan iyo yam-talal-bala unang tunum mafak-alin fuku-laabip iyo sikil kulii yak melelupla, nuyo yam-talalulak o, kala-lomdipla, tala-talake-lomdip tal buku kulaalipla, Yesus ayo itama yi, Unang tunum mafak-alin kuluusip ita taba nim-bak molokomip

kala, kalalala, kulaa almi okok kemin tunum imi bokoya-lomda: Kipyo! Din bot ma fen fen kulii-tal mepso kulu ma kutal tiilipla yo, kala ko. ¹¹ Kemin, sinik mafak mafak-miin iyo Yesus ami atamip kaali, kamok kamok imi weng umkaayin kaami kukup kaata-kup kuluu-lomdipla, ilmi tilik duung uyo fakela daak tiin-ilom Yesus ami miit tem kuluwu dabuuna-lom wol-bamdip bokola-lom: Kabi ti God ami Man o, akipla kulaali, ¹² Yesus ayo dukum-kup bokoya-lomda: Kipyo! Kaali God ami Man o, kal-bomdip nam-fatap-dakamin disa yo, kalba-kup, kulaa sinik mafak mafak-miin iyo fotabe-balala yak banemip ko.

Yesus ata taba-lomda almi kalaan tunum talangkal ulelsa kiimi sang kaata ko

Mat 10:1-4, Luk 6:12-16

¹³⁻¹⁴ Kemin, Yesus ayo yak aba tam amdu tikiin ma tam una, kaali tunum talangkal ma ita, ulela-lomdala, kiita naan-daaya unipla bokoya-lomda: Kibi nami kalaan tunum kelip kemin, ibi naso ilup kaa, kipta ulelnila, God ami weng tambal kaata unang tunum iyo bakayin-bamdiple, ¹⁵ titil kuyilila kaata, kuluu sinik mafak taba unang tunum imi yam-mafak-dakan-unsip iyo fotabe-bam kemin o, kala-lomda ulelna. ¹⁶ Tunum talangkal kiimi win kiili, kala bom-bilip: Saimon ami win kusnum kaali Yesus ata Pita yo, anba akal, ¹⁷ ale, Sebedi ami miining Jems so, almi niing Jon so, alap imi win kusnum kaali, Yesus ata bokoya-lom: Boaneges o kala taman fakabu ultap o, yika alap yakal, ¹⁸ ale, Andru akal, Filip akal, Batolomyu akal, Matyu akal, Tomas akal, ale, asekim Jems kaali, Alfius ami man kemin akal, Tadius akal, asekim Saimon ali Rom kayaak imi itam fananin tunum akal, ¹⁹ ale Yesus almi dap-fatap-daala aalokomip tunum Keriot kayaak Judas akal kela, nikil kiita ulelna ko.

Kiili boko-lomdip: Setaan ata Yesus ami dong dakaan-balala, okok keba no, kemsip kaata ko

Mat 12:24-32, Luk 11:14-23, 12:10

²⁰ Kemin, Yesus nikil iyo tam am unipla, unang tunum yaapkan iyo tal falala yim-tiiliwa, nikil iyo dok no-somdiwa ima kaali, inam-namip dinim keliwale ²¹ kulaa, Yesus almi ap-tunum kusal iyo, kaami sang uyo weng san boko-lomdip: Ali abat-alom tiinsa kemin, kulaa din Yesus ayo ulduu dibii tulum o, kala-lomdipla tilip.

²² Kemin, lotu kaal ke-laamin tunum abip diil Jerusalem kaa liip tal-bom-bilip iyo boko-lomdip: Sinik mafak imi kamokim Belsebul o, kala Setaan ayo Yesus ami diim kawu bomdala, ata dong dakaan-balala, kaami unang tunum sinik mafak ta yim-buusu ata fotabe-bala kemin, yak banebip o, iyo kemip. ²³ Kemin, Yesus ayo unang tunum tal ami liip bolip iyo weng umuuya tal almi mepso tiliple, weng faldak kulu tii taldak kulu tii ke-bam bokoya-lomda: Setaan ayo dok kano-somda sinik mafak kusnum almi okok kemin iyo fotabam-nala yak banoma dinim. ²⁴ Abip maakup kaali, biki-kutii miit alep ke-lomdip ilmi waasi dinip namti, kiimi titil-foko tangbal-kup laabip kaali, kulaata imi titil namti disa ke-lokomu. ²⁵ Kanolin kemin, unang tunum am maakup laabip iyo suunkup weng aal diki-bam waasi dinin-kup kemip namti, ili tangbal-kup ma ilokomip dinim; kemin, yakal ti biki-kutii waasi kela una-tala-ke-bam kanu-mokomip. ²⁶ Kanolin alaltap, Setaan so, almi sinik mafak iso, alimal yakal waasi kewala una-tala-ke biki-kutii, miit alep ke-lomdip dinip namti, alimal kuliili, titil-fak-daa-lomdip tangbal-kup ma laabip dinim; ale, kulaa imi titil kaali, disa keyilon o, kebu.

²⁷ Dok nolin tunum ata taba kun soyim tunum ami am undala ami bung mafek mafek uyo duk-duulon i, kala namti, yukut inipyaap ayo kamasi kawu tunum titil soyim

ayo sok de-dap-tiile, kaal dinim ke kawu tam ilomda ami mafek mafek uyo duk-duulokoma no, kala Yesus ayo kanum bokola.

²⁸ Kemin, nali weng kalawaali, tituun weng kaata bakayinbi kemin, weng san iliwa! Tunum kaa kanta kukup mafak ke-bamda, weng mafak baka-bam ken-um-bala ami aket fanang dakamin uyo fal-siki-lom ami kukup mafak keba uyo kulaala namti, God ayo ami kukup mafak kaa kanum-yaaba uyo tak-daa-lom kukan-telokoma. Kemin ale, ²⁹ tunum kanta God ami Sinik Tambal ami sang bokola-lomda: Belsebul sinik mafak imi kamokim ata Yesus ayo dong dakaanba no, kalokoma kaata, God ami Sinik Tambal ami win kaa ku-mafak-daawala kala-somdaya, God ayo ami ban uyo tik-daawala yak banokomu dinim. Suunkup ilokomu. ³⁰ Kemin, kaali dok ami miit kaata daa kemin, kiili boko-lomdip: Kaali sinik mafak ayo ami diim kawu bombe no, kalip kaami sang kaata, Yesus asiik weng maan tiiya-lom kanum bakaya ko.

Yesus ami awak so, nakal-fakal iso, nikil imi Yesus atamum o, kalalip tilsip kaata ko

Mat 12:46-50, Luk 8:19-21

³¹ Kulaa, Yesus ami awak so, nakal-fakal nikil iso, iyo tal-ilomdip abip kaptamu tola-lom weng kulaalip am kaptam unula, iyo boko-lom: Numi fanang talan o, kemipla, ³² unang tunum yaapkan iyo tiin-bom bii Yesus ayo falala dabak mobip kemin, bokola-lomdip: Nak-tunum kapyo! Kapni kawak so, nakal iso, aptil iyo taldip kapni weng ma bokop-tum o, kalalip tal abip kaptamu tolbip o, akiple, ³³ kulaa Yesus asiik unang tunum imi dik-daaya-lomda bokola: Kii kanta nami akamen so, nami nakal-fakal so ni? yinba-kup, ³⁴ tiinbip iyo itafiin-tal-une-bam ayo bokoya-lomda: Kalawiita nami akamen so, nami nakal so kemin, ³⁵ unang tunum iyo kawanata God ami boko-lomda: Kaata

kanumin o! keba kaata-kup kutsal-fukulip namti, ita nami niik-kusal, nami nakal-kusal ale, nami akamen aptil iltap namti kaa bom-bilip ko, yaka ko.

4

Yesus ami faldak-tii wiit san sekelmin kaami diim tii-bam du weng bakayinsa kaata ko

Mat 13:1-9, Luk 8:4-8

¹ Kemin, Yesus ali yang aba toop Ok Galili balang diim kawu unang tunum iyo kukuyin-bomda utama yi, Unang tunum yaapkan iyo tala-tala-ke-lomdip falala nam-bak molip kala, kalba-kup, kulaa bot ma ok daang diim kawu bombu kuumi tem kaptamu tiinba-kup, unang tunum yaapkan itale, tildak ok daang diim kawu tolnipla, ² weng yaapkan kaali, faldak-kulu-tii taldak-kulu-tii-ke-bam kukuyin-bam bokoya-lomda: ³ Ibi weng san iliwal Kulaa tunum ma ayo wiit o kala-laabip kaami san kaali, kulii din langabip kawu sekelmon o kalala, una kemin, ⁴ san kaali, kulii-din sekela tal-une-balale, san malo ma kiili, daak langabip kaami liip fatap diim kulu abamni-ple, awon-miin ita tal inamnip. ⁵ Ale, langabip kaami tawaal anung kaali, tuum yaapkan kiita-kup kelula, tawaal kaata katip sakap kemin, san malo ma kiili, daak kanolin tawaal kaami diim abamnip. Lale, tuum kaami tip diim kaali, tawaal katip kemin, abiltap-kup bikin-tabamnipla, ⁶ timtim kaali, dukum-kup daak tawaal bikilin dinim kemin, atan mamin ta wiit san kii, fuula kiin-ilom dat-nip. ⁷ Ale, san malo ma kiili, daak al mafak tem kiimi iipyak tem abamnipla, balaasaal mafak uta uta kelu, wiit iyo dutuluwa-lom mafaknip kemin, ili dok no-somdipla tangbal-kup abuumamip dinim kelip. ⁸ Ale, san malo ma ita, sakela daak tawaal tambal diim aba tambal-kup tiltam aba-lomdip abuu-bilip kaami asal maakup asal maakup

kaami diim kaali, 30 abuu-biliple, malo ma ita 60 abuu-biliple, malo ma ita 100 abuu-bilip kelip. ⁹ Kemin, ibi abat disa; ipkal talang tem tangbal kemin, mep weng kala bokoyili uyo, talalu weng san-ilomdip, atamin a! kala Yesus ayo kanum bakayila ko.

Yesus ami suunkup faldak-kawu-tii taldak-kawu-tii-ke-bam bakayinsa kaami kukup kaami sang kaata ko

Mat 13:10-17, Luk 8:9-10, Jon 12:36-43, Ap 28:26-27, 1Kor 2:10

¹⁰ Kulaa ilana, Yesus alakis kelala, almi daang bakaalin tunum talangkal sole, tunum malo ma Yesus aso maakup tiinbip iso, iyo taba-lomdip weng miit weng malo ma kaami sang kaata ami dik-daalipla, ¹¹ Yesus asiik bokoyalomda: Siin kaali, God ayo unang tunum iyo tam almi miit tem unipla, ayo tiin molokoma kaami sang kaali, alik ma bakayinsa dinim; anung katip kaata-kup kemin, kamala kulaayo, God akal kipni aket tem kaali, bam-daayilala, kipkal utamipla yi, Yesus ami faldak-tiimin weng kaa bakayinba kaami miit kaali, God ami miit tem unupla, tiin molokoma kaami sang o kala atabip. Katala, unang tunum God ami lak ma duulin dinim kesip iyo nali tabalom faldak-tiimin weng kaata-kup bakaya-laabi. ¹² Kata, unang tunum kanta God ami lak ma duulin dinim kesip iyo ti nami okok kemin kaami dot-kaabi kaali, ilmi tiin kaata talaa utam-laabip. Lale, ilmi aket tem kaali ma bamdaa-yinsu dinim; ale ilmi talang tem alep kiili, nami weng kaa weng san-laabip. La, ili utamipla, Weng kaami miit kaali, kalabu no, kalalipla kiiyo, aket fal-sikilipla, God ayo imi ban kemin takan-tiiyalala, disa kelamu dinim kelip kala, kala-somdila, kulaa faldak-tiimin weng kaata-kup, kanolin unang tunum kiimi bakayin-kup ken-unbi no, kema ko.

Yesus ami weng faldak wiit san kaami diim kulu tii bokola kaami miit ku-fatap-daasa kaata ko

Mat 13:18-23, Luk 8:11-15

¹³ Kemin, Yesus ayo asuk bokoya-lomda: Kibi nami faldak wiit san kaami diim tii bokoyili kaami miit kaali, atamin dinim kelip o? Kemin, atamin disa kelip kulaa, ibi dok no-somdip faldak-tiimin weng kusnum alik kiimi miit kaali, ata-mokomip i? Kemin, dotu weng san iliwa, bokoyon. ¹⁴ Wiit san dikimin tunum kaali, God ami weng bakayin tunum ata kemin, ¹⁵ tunum malo ma iyo wiit san sekela fokolip daak liip fatap diim aba-laabu kanolin ultap kemin, iyo tildang God ami miit tem talemin kaami sang kaali, weng sanokomip. Lale, ili ma dotu utamin dinim kem-laabip. Kemin, Setaan ayo awon altap kelom abiltap tal-ilomda God ami weng imi aket tem kabak bombu kaali, yak kuluu-yilala, unang tunum iyo weng kaa lukuuyilokomu. ¹⁶ Ale, unang tunum malo ma iyo tunum ami wiit san sekela fokola daak tuum yaapkan tem kiimi diim aba-laabip kaaltap kemin, kiili God ami weng kaali, weng sandip, weng kaa abiltap, Faneng o, kal-bom fiyaap duu-mokomip. Lale, ¹⁷ weng kaali dotu kuyak ilmi aket tem daalin dinim kesipla; da luuknin tap ke mafek mafek mafek uyo tal kiimi diim abam-nokomu aye, tunum kusnum ita taba God ami weng kaami kalan kaata, kiiyo bon diiyin-bamdip abiltap kela yang banokomip. ¹⁸ Kulaa, unang tunum malo ma iyo tunum ami wiit san sekeln daak balaasaal mafek kiimi iipyak tem abebip ultap kemin, kanolin kiiyo, God ami weng kaali, weng sanokomip. ¹⁹ Lale, tawaal diim kaami mafek mafek kiimi uluum kiita aket dukum-kup fukun-ilom aye, moni faka-bam fiyaap duumin aye, mafek mafek kulaali nalmi alik kuluulon o, kala aket-kup dakat ke-laamin kaata sakbaalim dukum kelula, God ami weng kaami aket kaata kabaak banu ke-

lokomu. Kemin, wiit kaami tiil dinim ol-kup ke-laabu ulultap ke-lomdipla, God ami weng kaali, dukum-kup titil-fak-daa fukulokomip disa. ²⁰ Kemin ale, unang tunum iip maakup maakup ita tunum ami wiit san sekela kulaala daak tawaal tambal diim abebu ulultap kemin, iyo God ami weng uyo weng sandip, Faneng o, kala suunkup kutal-fuku kanu-mokomip kaali, malo ma iyo wiit kabak-ami 30 abuu-laabu ultap kelale, malo ma iyo 60 abuu-laabu ultap kelale, malo ma ita 100 abuu-laabu ulultap ke-bala ke-lokomip o, kala Yesus ayo faldak-tiimin weng kaami miit kaali, kanum bakaya ko.

Yesus ata faldak ilaam kaami diim kulu tii-lomda bokosa kaata ko

Luk 8:16-18

²¹ Kemin, Yesus ayo bokoya-lomda: Nuli ilaam kaali, iilfo kulii daak baket tem kabaaku kuwaalokomup dinim; ale iilfo kulii daak bet tawap tem kabaaku kuwaalokomup dinim; (kemin, iilfo kulii tiltam ulmi baan diim kawu tiilupla, am uyo falala-kala-bulula, unang tunum am kaptam bom-bilip iyo mafek mafek kiili, tangbal-kup ita-mokomip). ²² Kemin, bombii am mafiing am daanokomu kulaa, nami mafek mafek sang so, weng miit so, iyo maaklo kuwaa-bomdi faldak-tiimin weng kaata-kup bakaya-tabasi kaali, God akal kulii tam ku-fatap-daalala, unang tunum alik iyo ata-mokomip. ²³ Kemin, kibi ti abat disa; kibi ti talang tem tangbal kemin, weng kaa bokoyili kaali, talalu weng sandip, dotu kuluulin o, kal-bomda bakaya ko.

²⁴ Kemin, Yesus ayo weng ma kaali bokoya-lomda: Weng kaali, kipni bokoyokomi kaa, talalu weng san iliwal Kapni kaptum kusal iyo dok nolin kukup ma kukuya-laabap namti, God akal ti kanolin kukup kaata-kup kukup-ta-somdale, aa anung kaali maso ma ifiia ke-lokoma.

Kemin, kaptum kusal iyo kukup mafak kaali, kukaayin dinim. ²⁵ Kemin ale, tunum kanta ma nami weng kaali, weng san bam-daalokoma namti, kaali God ata dong dakaan-balala, kaal ke yakyak kem-unokoma. Kemin ale, tunum kanta nami weng kaali, weng sanin daa kelomda, Nali utamsi no, kala namti, kaami weng katip ma kaa utamsa kaali, abiltap lokolokomu no, kala Yesus ayo kanum bakaya ko.

Yesus ami faldak mafek mafek san bikin-taba-laamin kaami diim kulu tii-lom bokosa kaami sang kaata ko

²⁶ Kemin, Yesus ayo asuk bokoya-lomda: Unang tunum kanta tiltam God ami miit tem tilip tiin molokoma kaali, tunum mafek mafek san uliila taba-laabu ultap kemin, ²⁷ ayo ultii kela din bom kutamiip kaata, akan-une-bam ale, am daanokoma kaata, okok ken-tal-une-bam kebalala, mafek mafek san kiili ukol bikin-taba dukum-alaabu. Lale, ayo utamala, Mafek mafek san kaali, dok nolom bikin-tabokomu ma? kala-laaba dinim kemin, (ultap kanolin ibi utamipla, Unang tunum iyo dok no-somdip tiltam kusnum ke-lomdipla, God ami miit tem kaali tam unokomip o, kemikin dinim). ²⁸ Kemin, mafek mafek san kaali, tawaal tem kabaaku uliilip bombii, bikin-taba-lomdula, tiltam abuu-laabu kemin, kamosinim kaali, kon asiik tiltam bam-daa-lomdu kulaali tes falaa-lomdula kawu, tiil-nokomu. ²⁹ Kemin, utamapla, Yakaanu kaali, ulmi dakamin am uyo kulu tiltam tulu kala, kalokoma kaali, abiltap din dakabi kulii-talokoma no, kal-bomda Yesus ayo kanum bakaya ko.

Yesus ami faldak mastat kaami san imi diim kulu tii bokosa kaami sang kaata ko

Mat 13:31-32, Luk 13:18-19

³⁰ Kemin, Yesus ayo asuk boko-lomda: Nali unang tunum tildang God ami miit tem tilipla, tiin molokoma

kaali, faldak dok ami diim tii-lomdi kaami miit kaali, dong dokoyilila ibi ata-mokomip ma? ³¹ Kaali, unang tunum God ami miit tem bom-bilip iyo mastat kaami san ililtap kemin, tawaal kala dik-daa kulaasu kaami mafek mafek kiimi san malo ma kaali, katip sakap. Lale, mastat san dikilokomap kaata, fan atin ti lap katip sakap. ³² Lale, tunum ma ata kulii-din dikila, kaami taba-lom tiltam sakbaalim dukum ke-lokoma kaali, umi tang uyo sakbaalim dukum ke-lomdu tiltam as ulultap kelula, awon iyo tiltam as kaami tang akiip tem kaptamu imi iim kaali dina-mokomip o, kala Yesus ayo kanum bokoya ko. (Kemin, faldak-tiimin weng kaami miit kaali, boko-lom: Mastat kaami san ultap kanolin kaali, God ami unang tunum iyo kamala kulaayo, alep-kup kebip. Lale, am ma daanokomu kaali, ti tiltam tiltam ke-lom yaapkan ke-lokomip o, kalsu ko.)

Yesus ami faldak-tiimin weng bakamsa kaami sang kaata ko

Mat 13:34-35

³³ Kemin, Yesus ayo utamala yi, Dok nolin kaami faldak-tiimin weng kaata, unang tunum iyo ti uta-mokomip o, kala-lomdala, kaata-kup yaapkan iyo bakayin-bam, God almi kukup kaami sang uyo faldak kawu tii-lomdala, bakaya-laaba. ³⁴ Kemin, faldak-tiimin weng kaali, kela-lomda, tituun weng kaata kuluu-lomda unang tunum kiili, bakaya-laaba disa; almi okok kemin tunum kiita-kup Yesus aso bom-bilipla, faldak-tiimin weng alik kiimi miit kaali, tituun-kup ku-fatap-daa bokoya-laaba ko.

Inim dukum tiltam tulula, Yesus ata dil mola disa kesa kaami sang kaata ko

Mat 8:23-27, Luk 8:22-25

³⁵ Kemin, am kula daanokoma kulaata, atan uyo talaba daayak tem unule, almi daang bakaalin tunum iyo

bokoya-lomda: Tilipla, nikil kulawa kela bot tem liip yak ok kumun dukum kaami malii kaptam unum o, yakale, ³⁶ kulaa fan nikil iyo unang tunum yaapkan kawu bom-bilip iyo keyilalip, ilmi bot tem tiinip kemin, tam tiinbip-kup, dibiilip uniple, unang tunum malo ma iyo bot kus-num ma kaptamu iso unip. ³⁷ Kulaa, umba-biliple, inim sakbaalim dukum ma tiltam tulula, ok uyo fola kulaala tiltam bot tem ayo tale-bamdule, kulaa, bot uyo ok ta taba-lom tiltam dongnon o, kalbu. ³⁸ Lale, Yesus ayo bot tem umi ol duuk tem kaptoowu bomda ami dabom kaayo, kulii yak dabom-fap diim daa-lomda akan-unba. Kemin, almi okok kemin tunum iyo met dafo-lom bokola-lomdip: Numi kukuyin tunum kapyo! Mepso wok ta yelu taanum o, kalbup kalaali, kabi numi aket kaali, fukunbap elile daa? kemiple, ³⁹ Yesus ayo fan, tiin baaba-kup, tam inim kaayo dil mo-lomda bokola dinimnale, kulaa ok ami bokola-lomda: Kulaata, bilili-kalalap dulumnan o! akalala, atin duluma-lomda dinimnu kelule, ⁴⁰ almi okok kemin tunum imi bokoya-lomda: Ibi kanimin o, kala-lomdip ok kaami atul kaali, suunbip i? Kibi nitamipla, Kamokim kaa nuso bombe kaali, suunin disa yo, kebip e disa? kemale, ⁴¹ nikil iyo kwini! suunbi boko una-tala-ke-bamdip, Kalawaali dok nolin tunum ata taba-lomdala, weng kaata-kup bakam-salale, inim so, ok so kiili, ami weng kaata-kup weng san-ilomdiwa disa kelip i? kemip ko.

5

Gerasa tunum ma sinik mafak ata dap-mafak-daasa. La, Yesus ata dap-talalusa kaami sang kaata ko

Mat 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Kemin, Yesus so, almi daang bakaalin tunum iso, iyo bot tem liip umbiyak ok kumun sakbaalim dukum kaami malii Gerasa kasel imi bokon yakdiple, ² Yesus

ayo bot tem kaali, kela daak tawaal abamnale, tunum ma sinik mafak ata dap-mafak-daasa ayo tal Yesus ami atama kemin, tunum kaali kom tem liip tiltam abala tala.

³ Kemin, ali suunkup kom tem kawu laaba kemin, tunum iyo dok ata ma titil-foko-lomda dap-tal-fukulama dinim.

⁴ Kemin, aptum kusal iyo kela-sulupla, ayo yemama no, kala-lomdipla, suunkup ami yaan so, ami sikil so, kiili sen ta kuluu-lom dinabii kutelipla, sen kaayo, ukela-ukela-ken-umba kemin, tunum dok ata ma taang-kala titil-foko-lomda, tunum kaayo, dap-tal-fukulama dinim ken-umbip.

⁵ Kemin, suunkup kutamiip so, taap so, kawu amdu tikiin so, taansip imi kom tem kawu, tal-une-bam dukum-kup ol-bam naan-tal-une-bam le, almi angtiil kaali, tuum bal ta ukelbi kutela tal-unen-umba.

⁶ Tunum kaali tal am mepso ma tilin dinim, samaan kawu, Yesus ayo atam-ilomda kamok kamok imi weng umkaayin kaami kukup kaali, kanumin kemin, abiltap din Yesus almi miit tem kawu daak tilik duung fakela dabuuna-lom ti kabaak daalale, ⁷⁻⁸ Yesus ayo sinik mafak ami bokola-lomda: Sinik mafak kapyo! Tunum kaali, kambola yak banan o! akale, tunum ayo dukum-kup wol-bamdale, boko-lom: Yesus kabi Atin Win Tabin God ami Man alik-daap kemin, kabi tal-ilom dok nop-non o kalalapla talap i? Nali God ami tiin diim kawu weng kaali bakap-tinbi kemin, kabi nali angtiil yol awak kaa ma kup-na-laamin daa yo; kambop-nan o, akale, kulaa ⁹ Yesus asiik tunum kaayo, dik-daala-lomda: Kapni win kaali kanim tinepyap yoko? akale, kula tunum kulaayo atamala yi, Sinik mafak yaapkan iyo nami iipyak tem kabaku bom-bilip kala kalba-kup, ayo boko-lomda: Nuli 6,000 bom-bulup kemin, nami win kaali Yaapkan o, aka-lomda, ¹⁰ Yesus ayo dukum-kup ami bokola-lomda: Kapyo! Sinik nuli fotabamnap yak bokon kusnum kawu unemin disa

yo, akale, ¹¹ kang atin ti yaapkan kiili, tam yak amdu tikiin kawu bomdip bak-fakabip ¹² kemin, sinik mafak kiili, Yesus ami dukum-kup dik-daala-lomdip: Kabi nuli fotabam-napla, tunum kalawaayo kambola yak kang imi tiling tem unum o, kalipla, ¹³ Yesus ali, Ayo, kalala, kulaa sinik mafak namti tunum kaali kambolalip tiltam ababip-kup yak kang imi tiling tem uniple, kulaa kang yakal babonbi kulaa-lomdip diimal dap-kuldaak mo umbalaak Galili Kumun tem kabaak un-ilomdip kang ilmi-kup 2,000 kiiyo, ok taba yan dong dokola alik taanip.

¹⁴ Kemin, kang tiin molin tunum yakal kabak utamiwa yi, Kang iyo kano-lomdip taanip kala, kala-somdipla, iyo uka-daalip bina bilin abip unang tunum imi bakayatal-une-bilipla, unang tunum iyo dindupla kanolu uyo atamum o, kalalipla, yak aba tal ¹⁵ Yesus ami diim tal ulipla yi, Tunum siin kawu, sinik mafak yaapkan ita dap-mafak-daalip laaba ami aket fukunin kaali, daa tangbal ma kewalula, ilim miki tiin-bombe kala, kalbip-kup kulaa, Yesus ami atul ayo suunip. ¹⁶ Kemin, unang tunum Yesus ami kukup kanola atamip kaata, aptum kusal iyo tunum sinik mafak ta taba-lomdip dap-mafak-daalip laaba. La, Yesus ata dap-talalulala, ami sang ayo bakaan-bamdiple, kulaa kang kanolip imi sang uyo bakayin-bam kemipla kemin, ¹⁷ kulaa abip kasel iyo Yesus ayo dukum-kup bokola-lomdip: Gerasa kasel numi am bokon kalawaali, kela-lomdap unan o, akan-kaamip ko.

¹⁸ Kula kanum bokoliple, kulaa Yesus ayo asuk tam bot tem tiinba-kup unum o, ke-balale, tunum siin kawu sinik mafak ta dap-mafak-daalip laaba kaali, Yesus ami dukum-kup bokola-lomda: Kep-napla, nali kapso unum o, akale, kulaa ¹⁹ Yesus asiik bokola-lomda: I daa; kabi kaltapni abip kaali, asuk dindapla, Dukum ami kapni olen-daapta-lomda, mafek mafek sakbaalim dukum kanop-ta kaami

sang kaali, kaptum kusal unang tunum iyo bakaya yakyak ken unan o, akale, kulaa ²⁰ tunum kaayo, ababa-kup dap-talalulala, tangbal keba kaami sang uyo bakaya-tal-une-balale, unang tunum alik iyo awal-bamdip weng kulii-una-tala-kelip ko.

Yesus ayo kamokim Jairus ami man unang sole, unang ma mafak-alin umusu so, imi yam-talalusa kaami sang kaata ko

Mat 9:18-26, Luk 8:40-56

²¹ Kemin, Yesus nikil iyo bot tem yak wok kumun malii yak unip unang tunum yaapkan iyo tala-tala-kelipla, ali ok balang diim kawu bomda, kukuya-salale, ²² kulaa Juda kasel imi lotu tiin molin tunum ma tala kaami win kaali, Jarius kemin, ali tal Yesus ayo ataba-kup, kamokim imi weng umkaayilin kaami kukup kaali, kanumin kemin tilik duung fakela daak Yesus ami miit tem aba dabuuna-lomda ²³ dukum-kup nen-bam bokola-lomda: Nami unang man sii kulii mepso taanon o, kem-sulula, kewa tili kemin, talap alep dindupla, kapni sikil kaata kuyak tii-lom um-talalulapla, asuk tiltam tiin-ilom tangbal keluk o, kalale, ²⁴ Yesus aso nikil unip.

Yesus nikil iyo unba-bilipla, unang tunum yaapkan ita Yesus ayo falala dap iipyak tem kabaak daa unabip. Kemin, ²⁵ kiimi iipyak tem kaali, unang ma bombu kuuli, suunkup ulmi am unemin-kup kebii, wasital talangkal dakan-tiisu kaali ti, ²⁶ dokta ita nam-talalulamip o, kala-lomdula, suunkup dokta yaapkan imi fanang kaali, din itamu talalmup o, kala angtiil yol dukum kaali, kukaayilin-kup ke-bilipla, umi sisol kaali, kukaayin-bam saan-bulula, bombii, umi moni kaali, disa kesa. Lale, umi mafak-alin kaali, ma daaklo so, kewalamu dinim kemin, atin mafak-kup laabula, ²⁷⁻²⁸ kulaa, Yesus ami sang kaali, weng san-ilomdu tal unang tunum imi iipyak tem kawu tal-ilom, Yesus ami daang tem kawu tola umi aket fukunin

kaali, Nayo yak Yesus ami ilim-kaal kaata-kup bamaaltap yak malelila, nam-talalulala tangbal ke-lokomi ni, kala-lomdu, umi sikil kaali maaklo kulii yak Yesus ami ilim balang kaata-kup malelule, ²⁹ kulaa maak fak-daalin tap umi mafak-alin uyo dinim kelula, kulaa utamura yi, Nalmi am unemin-kup ken-unbi kaali, disa kep-nulu kala, kem-sulule, ³⁰ Yesus akal atamala yi, Nami titil kaali maaklo dong dokowa no kala-lomda, abiltap fal-siki talaka-bam unang tunum almi daang tem bom-bilip imi bokoya-lomda: Kalaali kawanta nimi ilim kaali, melep-nala ni? yakale, ³¹ almi daang bakaalin tunum iyo bokola-lomdip: Kapkal utaman! Unang tunum yaapkan iyo tola-lomdip tam-bak iipyak tem daa falala namulip kala kala-lom utabap kemin, kanimin o kala boko-lomdap: Kanta malep-nala no, kalbap i? akipla, ³² Yesus ayo talakan-tal-une-bam kawanta kaali kanop-nala ni? kalon o, kala-lomda, talakamale, ³³ unang ukol utamura yi, Nam-talalula kala, kala-lomdu suun-daa walwaal-kup tap-tap-ke-bamdu, kulaa kamokim imi weng umkaayin kukup kaali, kanumin kemin, tal Yesus almi miit tem kawu tilik duung fakela daak tiin dabuuna-lomdu, ulmi mafak-alin sang so ulumi kanolu kaami sang so kiili, faneng fatap-kup bakayule, kulaa ³⁴ Yesus asiik weng ayo akolkup bokowa-lomda: Nafalop kupyoy! Nali utamila, Kubi, fanang daalapl, Kulaali fan nam-talalulokoma no, kalbap kala, taka-lomdila kemin, talalu-tamuli kemin, kupni aket tem kaali balilikup kalapl, din tangbal-kup bom-balapl yo, kalala kewa una.

³⁵ Kemin, unang kuuli, unokin dinim bom ilula, Yesus ayo weng kukaaya-salala, kulaa lotu tiin molin tunum Jairus ami am okok kemin tunum ma iyo tal Jairus ami bokola-lomdip: Kapni man unang kuuli, taanu kemin, kabi God ami weng kukuyin tunum kaayo, disa iip kawu

dibii-talemin daa yo, kemipla, ³⁶ Yesus ayo weng kaali, weng sanba-kup lotu tiin molin tunum ami bokola-lomda: Kabi suunin disa kela, Ali ti yaap kanolokoma no! nakalapa yo. ³⁷ Kulaa, unang tunum imi bokoya-lomda: Nami uni kaali, alik kibi tal aba din unemin daa yo, kalba-kup, Pita so, Jems so, Jems almi niing Jon aso, imi weng umuuyilala, ita-kup aso nikil unip.

³⁸ Kemin, Yesus ayo kela din lotu tiin molin tunum ami am kawu din aba, Jairus ami aptum kusal iyo babon-bam atul fak-daa-bamdip, dukum-kup amabip kala, kalale, ³⁹ tam am aba-lom bokoyila ko: Kipyaa! Kanimin o, kalalip dukum-kup aman dulum weng kalaabip i? Man unang kuluuli, taanbu disa; uli akan-umbu kemin, kibi dukum-kup amamin daa yo, yakan-kaama le ⁴⁰ unang tunum iyo boko-lomdip: Ali ibakaba no, kalbip-kup aban-kulil-teliple, Yesus ayo unang tunum iyo alik fotabamna abip unaalipla, Yesus ayo man ulmi awak-aalap so, almi okok kemin tunum asuumano iso, ita-kup foko-yim-bii tam abiin ma unang man umi bombu uyo, tam ababa-kup kulaa, ⁴¹ man unang umi sikil kaali kutal-fukuba-kup bokowa-lomda: Talita kumi yo, kala bokowala kaami miit kaali, man unang sii kupyoo tam tiinan o, ukale, ⁴² uyo kasentap tam tiin-ilomdu tal-banen-tabu. Man kuumi wasital kaali, talangkal-kup dak-duulin kemin, kulaa awak-aalap iyo atam-ilomdip aket akal ma kemiple, ⁴³ Yesus ayo weng kaali, dukum-kup imi bokoya-lomda: Kipni man umi umfoli tam tiinu kaami sang kaali, unang tunum kusnum imi diim kawu, kaa bakamin daa yo, kala-lomda bokoyale, inin-inin inang ma man kuluuli kuwip inamnuk o, kal-bomda bakaya ko.

6

Nasaret kasel ita Yesus ami daang ukonsip kaata ko

Mat 13:53-58, Luk 4:16-30

¹ Kemin, Yesus so, almi daang bakaalin tunum iso, nikil iyo abip kaa kela-lomdip din Yesus almi abip Nasaret kawu din unip. ² Kemin, ayo tal bom ilale, God ami iintang am kaayo daanule, tam lotu am kaptamu God ami weng kaali, kufo-lomda unang tunum iyo bakayin-bam kukuyin-balala, unang tunum yaapkan iyo weng san: Kwin! kalaso kanum bakama kawi! kala-lomdip bokolip ko. Faneng, tunum kaami weng tangbal kaa kukuyinba kaata, doku ma kuluuse ni? Dok no-lom Yesus ayo aket fukunin tangbal kaali, dok no-lomda dik-daa-kuluuse ni? Kanta ma kukon-balala kanolin mirakel o kala kukup ulmi kusnum kusnum kaali kanuba ni? ³ Kemin, siin kaayo tunum kaali, abip kaltam-ami as kom bakela kutii-bam mafek mafek talalmin tunum ke-bamda bom ilsa kemin, kaali Maria umi man ale, kaali Jems so, Josis so, Judas so, Saimon aso, nikil imi fik kemin ale, alami nakal-unang yakal ti kuno abip kalawu bom-bilip, (kemin kaali, win finin tunum disa, kaali ti disa abip tunum kemin, kaami weng kaali weng sanalup dinim) o, kala-lomdipla daang ukolipla itaba-kup ⁴ Yesus akal bokoya-lomda: God ami profet o, kala weng tem bakayilin tunum ayo din abip malo ma kaami tam unokoma kaata, abip kaptam-ami kasel iyo boko-lomdip: Tunum kalawaayo, win finin o, kala ami weng baka-mokoma kaali ti, talalu weng san-kaa-mokomip. Lale, din almi abip tituun kaptamu unokoma kaata, almi abip kasel aye, almi aptum kusal aye, aa yak almi kiim anung aye, iyo ami weng kaali ma, weng sanokomip dinim o, yakale, ⁵⁻⁶ abip kasel iyo aket fuku-daa-lomdip, Kaali God ami titil kaa ma kutal-fukusa dinim o, kebip kemin, aket tam banelule fanang-daaba-kup,

Yesus ayo kukup almi kusnum ma almi abip kaptamu kano-laaba disa. La, unang tunum mafak-alin malo ma ita-kup sikil kulii yak daa-lom yam-talalula, tangbal kelip ko.

Yesus almi okok kemin tunum talangkal kiita, alep e kala yim-baala un-un kesip kiimi sang kaata ko

Mat 10:5-15, Luk 9:1-6

Kemin, Yesus ayo Nasaret kela una kaami abip ma abip ma imi kukuya yakyak kem-tal-unema. ⁷ Yesus ayo okok kemin tunum talangkal iyo yim-baali alep e kala una-unakelin o, kala-lomda naan-daaya tal mepso tiliple, almi titil kaali, kuya-lomda bokoya-lom: Kibi nami win diim kaata sinik mafak mafak kiili fotabam-nipla, yak banemik o, kalba-kup kulaa ⁸ kipni yak abip ma ma kaami kanuntal-une-mokomip kaali, (abip unang tunum iyo taba ibi dong dakaayokomip kemin,) kibi ima aye, men dukum aye, aa tuumon anang aye, kaali ma kulii-unemin daa; malal kaata-kup kulii-tal-une-mokomip. ⁹ Kemin, yaan-ilom kulaa, kuno diltoop tine unolip. Lale, siyot kaal kaali alep daa; maakup kaata-kup kulaak tinila kulaak tinila ke-lomdipla, unokomip. ¹⁰ Kemin, ibi din abip ma din unip kaali, am maakup kaptamu bomdip abip unang tunum iyo kukuyinbi keyinbip-kup aa, yak abip ma ma ken-tal-unemalip. ¹¹ Kanolin kemin, am kaptam bom-bilip aa, abip kasel aa, iyo im-tam daa tiin mo-bom kipni weng ayo weng san-kaamin dinim kelip namti, Juda nulmi kukup ma kaata, kuluu-lomdipla, abip kaptam ayo kambola unolip o. Nulmi kukup kaali, sung ilol tal aba yak kipni yaan diim tabuuba uyo diliit-mo kulaalip yak abip kasel imi lo kabamnula kawu, abip kaptam-ami unang tunum iyo utamiwa yi, Asuk ilom kaa maso tal nuli dong dokoyokomip dinim o, kalin o, kala Yesus ayo kanum bokoya ko.

¹² Okok kemin tunum nikil iyo yakyak din unang tunum iyo bakayin-bamdip: Ibi aket fal-siki-lom kiltipni kukup mafak kaa kanubip kaata, kela-lomdipla yo! ke-bamdiple, ¹³ nikil iyo sinik mafak yaapkan iyo fotabe-bilip yak bane-biliple, kulaa angtiil diim ilikmin kaami marasin kaali, kuluu-lom unang tunum mafak-alin imi angtiil diim kaa ilik daaya-lomdip beten keya yam-talalulip taltam tangbal ke-bam kemip ko.

Jon Baptis ami taansa kaami sang kaata ko

Mat 14:1-12, Luk 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Kemin, Yesus ami win kaali, tiltam dukum-nule, King Herot akal kuno weng san kela kemin, malo ma iyo boko-lomdip: Yesus ali oksam ukaayin tunum Jon Baptis taanse ata kemin, kulu God ata dafola asuk tam tiin-ilomdala, kanolin titil kaali, kuluu-lomda mirakel o kala kukup almi kusnum kusnum kaali kanuba no, kemiple, ¹⁵ malo ma iyo boko-lomdip: Daa ya! Kaali sawaalak God ami profet o kala weng sawaa bakayin tunum Elaija biisa ata kulu tiltam talda kulu kanuba no, kemiple, malo ma ita boko-lomdip: Daa ya! Kaali Elaija disa, kaali ti God ami weng sawaa bakayin tunum kusnum kemin, sawaayak kaami weng sawaa bakayin-bisip iltap o, ke-bam, weng aal diki-bam una-tala-ke-bilipla, ¹⁶ Herot ayo weng sanba-kup bokola: Siin kaali, nami waasi dinin tunum ayo dabaali din-ilomda Jon ami dabom kaali, buk-dola-lom anse. Lale, kaata God ayo asuk dafolala, faneng tam tiinba no, kala ko.

¹⁷⁻¹⁸ Kanola Herot ami kanose kaali ti, siin kaa Herot almi abokonim Filip ayo taanin dinim bom ilala, Herot ayo Filip ami kalel Herodias uyo tak-daa kuluulala, kaata ti suunkup Jon ayo bakaan-bamda: Kapkal utamsap kemin, kap-kabelim ami kalel kuumi tak-daa kuluu-lomdap uso laabip kaali, God ayo boko-lomda: Kukup kaa kanumin daa yo! kalsa namti kulu lo kutiibap o, kala bakaalin-kup

ke-balala, Herodias kuuli ti, Jon ayo aket atul-kup kola-lomdu Herot ayo waka-takaan-bulula, almi unuk tabuulin tunum iyo bokoyilala, iyo dindip Jon ayo sok de dibii-din kalabus am kawu daa-silip. ¹⁹⁻²⁰ Herodias uyo aket atul dap-tiiwale, Jon ayo dok nola-lomdi aali taanak o, kemin-kup kemu. Lale, Herot ayo Jon ayo atamala yi, Ali tunum tangbalim, ban kemin dinim kala, kala-lomdala, Jon ayo atam suun-bamda tangbal-kup tiin mo-bom balala kemin, Herodias ukol dok no-somdula taang-kala-lomdu, aalu taanama dinim. Kemin, Herot ayo Jon ami weng tangbal kaa weng saan-kaa-bamda aket yaapkan fukuni kala, kala-lom kelakin. Kata, ali ti suunkup Jon ami weng kaata-kup weng san-kaamon o, kema ko.

²¹ Herodias ukol Jon ayo dok no-lomdi aali taanak o, kem-laabu kemin, Herot ami awak duusu kaami aket fukunin am kaali, daanula, Herot ayo almi dong dakaalin tunum so, almi waasi dinim tunum imi tiin molin so, Provins Galili kasel imi kamok kamok iso, iyo naan-daayilala, tal Herot am kaptamu ima waan in-bom fiyaap duu-bilipla, ²² Herodias umi man unang uyo tiltam am taldu danis tangbal ayo ke-bulula, Herot so, tunum ima inbip iso, iyo utam-ilomdip unang man kuumi fiyaap kaali duu-un-bamdip king ayo unang man sii kuumi bokowalom: Kaali tangbal kemin, nali mafek mafek tangbal ma kup-ton o kebi kemin, kultupta bokop-na-lomdap, dok nolin kaami mafek mafek kaata ma kup-nan o nakap kala, kalalila, kulaata-kup kup-tokomi. ²³ Kemin, nami weng kaali ti, faneng bokop-ti kemin, dok nolin mafek mafek katip aye, dukum aye, ale, mafek mafek sisol dukum kuluu-lom saanin aye, inang kaata kanola kubi kaami sang dik-daalap kaali, ti maaklo kup-tokomi no, ukale, ²⁴ kulaa, unang man uyo abiltap tam-ilomdu awak uyo dik-daawulu: Akamen o. Nali awakim ami diim kaali,

kanamin mafek mafek kaata ma kup-nan o, akokomi ni? ukule, kulaa awak uyo bokowa-lomdu: Tam ilom Herot ayo bokola-lomdap: Nami aket fukunin kaali, kapni waasi dinin tunum ayo ma dabaalap dindala, oksam wakayin tunum Jon Baptis kaami dabom uyo ukduu kulii-tal kup-nan o, kalbi no, kala kanum bokolapla yo, kala awak uyo kanum bokowulule, ²⁵ kulaa man uyo abiltap tiltam am taldu king ami bokola-lomdu: Nami aket fukunin kaali, ti kamala kulawu kapni waasi dinin tunum ayo ma dabaalap dindala oksam wakayin tunum Jon Baptis kaami dabom ayo ukduu-lom ku kabas diim tii kulii-tal kup-nak o, kalbi no, akule, ²⁶ kulaa king ayo weng san-ilomda, utama yi, Kaali atin ti kukup mafak kala, kalba-kup kulaa ami aket tem kaali ti mafakalule, Disa yo, kalokin. Katale, fanang daalala, Unang tunum yaapkan bom-bilip kalawiiyo, nami weng kutiili kaali, weng sanip kala, kalba-kup, Ayo, unba-kup, ²⁷ king ayo almi waasi dinin tunum ayo bokola-lomda: Din Jon ami dabom kaali, ukduu kulii-talan o, akala din kalabus am un-ilomda Jon ami dabom kaali, ukduu-lomda kuu kabas diim tii ²⁸ kulii-tal-ilomda unang man sii umi kuwa, uta kuluu-lomdu kulii-din awak umi kuuwu ko.

²⁹ Kemin, Jon ami daang bakaalin tunum iyo kaami sang kaali, weng sanbip-kup, iyo tal Jon ami as kuli kaali, kulii-din buluusip ko.

Yesus ayo tunum faiv tausin (5,000) kiimi ima ifala inasip kaami sang kaata ko

Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13

³⁰ Kulaa, Yesus almi kalaan tunum yim-baala alep e kala un-un-kesip iyo asuk tala-tala-ke-lom Yesus ayo bokola-lomdip: Kamokim kapyo! Weng alik kulu kuyap kulii-un-sulup kaali, yaan tem kanola talal-bamdip, yak kapni weng tangbal kaali, kukuyin-bam kem-solupla kala, tulup

o, akip. ³¹ Kemin, unang tunum yaapkan iyo tal aba unbip-unbip-ke-bilipla, bii-lom Yesus so almi kalaan tunum iso, nikil iyo kalawaali dok no-lomdup ima kaali, inam-nolup dinim kelup kala, kalba-kup Yesus ayo bokoya-lomda: Na! Unip nikil nulukis din tunum dinim disanang bokon kawu kun fan-kaamin katip ma funulin tap kelupla yo, yakale, ³² kulaa nikil ilakis tam bot tem tiinbip-kup, abip kaali kela ok kumun kaami daang kun diim liip yakyak din tunum dinim, disanang bokon ma unum o, kala-lomdipla, unip ko.

³³ Kemin, ok kumun balang diim kaami abip ma ma kawu, kasel yaapkan iyo itamdip, Yesus nikil namti kulu bot tem liip tal-unbabip o, kala, itabip-kup, isiik abiltap tawaal liip dak-daa dibii-din tunum dinim disanang bokon kaali din bom iliwa, ³⁴ Yesus nikil iyo yak balang tem yak ilom, Yesus ayo talaala yi, Kwin, unang tunum yaapkan tala-tala-kebip kala, kala-lomda ti talalu dukum-kup olen-daayila-lomda: Kiili, sipsip imi tiin molin tunum iyo keyilala, ilikis bomdip, liip kaali, kela babon tal-unebip iltap ke-bam God ami tituun-kup liip kaali, atamin dinim ke-lomdip, kanta ma nuli dong dokoyokoma ni? kal-bom aket yaapkan fukun-unbip kala, kala-lomda, weng yaapkan kaali, bakayin-bamda kukuya ko. ³⁵ Kulaa, kukuyin-bala atan kaa tem unon e kem-sulule, Yesus almi okok kemin tunum iyo tal bokola-lomdip: Bokon kalawaali, unang tunum dinim ale, atin am tiin daa kela kemin, ³⁶ unang tunum kalawiiyo, fokolap din abip ma aye, bokon mep aye, iyo din un-ilomdipla kawu, ilmi inin-inin ma mo-lomdip inalip la siin o, kemiple, ³⁷ Yesus asiik bokoya-lomda: Nikil kipni inin-inin kiita ma kuyilipla yo, yakala kulaa, nikil isiik bokola-lomdip: Nuli moni almi-kup tu handret (200) inang ma kuliilip din bret kaali, mo-lom kulii-tal kuyupla, ina-lomdip siin o kalbap elile, kanimin

o, kebab i? akiple, kulaa, ³⁸ asiik bokoya-lomda: Ibi bret kaali, kanim kal ma bombe namti din atamin o, yakale, ding bokobip-kup tal bokola-lomdip: Bret katip katip kiita, awakal ale, aniing kiita alep-kup bom-bilip o, akipla, ataba-kup ³⁹ unang tunum imi bokoya-lomda: Alik daak balaasaal kon tangbal diim kawu afetu kutii tiina tiina kelipla yo, yakale, ⁴⁰ alik daak tiinip kaali, ma 100 kabaak tiinaala, ma kabaak-ata 50 tiinaaliple, ⁴¹ bret awakal ale, aniing alep ma iyo foko-lomda titam abiil daa, God ami yaap ke yo, anba-kup, bret so, aniing so, iyo bakela kutii-lomda almi daang bakaalin tunum imi kukaaya-tal-unemsi kulaaliple, ⁴² alik iyo kuluu inbi-lom tiiknip kemin, ⁴³ daang bakaalin tunum iyo bret so, aniing so, tanan-tanan-kebip kaali, afeta-tal-une-bi-lomdip basket almi-kup talangkal abuubi kutiilip kemin, ⁴⁴ tunum deng ilmi-kup faiv tausin (5,000) iyo bret so, aniing so, kiyo, inip ko.

*Yesus ami ok daang kun diim kawu tol-tol talsa kaata ko
Mat 14:22-23, Jon 6:15-21*

⁴⁵ Kemin, Yesus almi daang bakaalin tunum iyo bokoya-lomda: Nak-tunum kusal kipyo! Kipsiik tam bot tem kaali, tam tiin ok daang kun liip yak malii ababip-kup, abip Betsaida unipla kawu, nita unang tunum kalawiiyo, yim-baali unipla yo, yakala nikil unaaliple, ⁴⁶ akal unang tunum iyo bokoyilala, unaaliple, akal yak aba tam amdu tikiin ma tam-ilomda God ayo beten kamaala ko. ⁴⁷ Kulaa, beten kaman-bala am malang tinilule, bot kaali umbiyak ok kumun iip-iip unula, kulaa akal alafin tildak tawaal diim kawu bomda, ⁴⁸ tili biyak daalala, Inim ta nikil iyo bot kuuso, yim-baala yak aba tildak aba ke-biliple, titil-kup taba-lom as kom kuluu ok kaali dabela yakyak unabip kala, kem-salale, am daan daan talba salale, kuluwu daang bakaalin tunum imi fanang ok daang tip diim liip tol-tol-ke-lom akaaya-tal-unon o kalba. Lale, ⁴⁹⁻⁵⁰ nikil iyo alik

atamipla yi, Ali bot dinim ok daang kun diim liip kawu talaba kala, atam-ilomdip iyo suun-daa-lom, Kaali sakbal i! kal-bom atin suunin dukum ke-bam olmiple, Yesus ayo abiltap-siik bokoyila ko: Naktum kusal kipyo! Nalta kemin, ibi suunin daa yo; kela-somdiwa titil-fak-daalin a! yaka-lomda, ⁵¹⁻⁵² din ilmi bot tem tiinipla, kulu inim ati namti kulu ditang-kala disa kelu. Kemin, nikil imi aket fukunin kaali, dok no-lom abiltap bam-daa-lomdip Yesus kaali, dok nolin titil kaata ma kuluu-bomda kanuba no, ma kalolip dinim. Kemin, kamosinim kaali, nikil iyo atamipla yi, Yesus ayo bret katip kaali, unang tunum yaapkan iyo dan-kaayin-balala, inbi-lom tiikbip kala, kalbip-kup Yesus ayo dok nolin tunum i! kala-lom bam-daalin dinim kebip-kup, kamosinim kawu, nikil iyo atamipla, Yesus kaali, ok daang kun liip talaba kala, kalbip. Lale, kaali dok nolin tunum i? kalin dinim ke-lomdipla, atin suunip ko.

Yesus ami din Genesaret kawu, unang tunum mafak-alin imi yam-talal-bamda tal-unemsa kaata ko

Mat 14:34-36, Ap 5:15-16, 19:11-12

⁵³ Kemin, ok kumun iip-iip kaali, kela yak abip Genesaret umi mepso ok balang tem kawu yak ababip-kup, bot kaali kulii yak ok balang diim kawu tii-lomdipla sok ta buku kuk-diibip-kup, ⁵⁴ kela din itamiple, abip kayaak iyo abiltap din atamipla, Kaa Yesus alta tala kala, kalalip ⁵⁵ iyo abiltap yang abip mepso kaali, tal-unebamdip unang tunum mafak-alin kuluusip iyo biin de yim-bital ulipla, Yesus ayo yak abip ma abip ma bombe no, kalip, ita yim-tal Yesus ami be kawu daalip. ⁵⁶ Kemin, Yesus ami tal-uneba kaali, abip dukum so, abip katip so, yak maket abip aye kaaso din-une-bam, kem-tal-une-balala, unang tunum iyo aptum kusal mafak-alin kuluusip iyo kulii tiltam abip daal kawu yim-tiilipla, Yesus ami dukum-kup nen-bam bokolip ko: Kamokim kapyo! Kabi

kuno kamboyawa yakal yak kapni ilim matum kulaatakup malep-tiwa yaawa-yaamik o, kala bokoliwa, Yesus namti, Ayo! yakaya, unang tunum kawanta yak Yesus ami ilim matum diim malelip iyo yaawa-yaamip ko.

7

Sawaayak kamok kamok tam bansip imi kukup kutal-fukulaamin kaami sang kaata ko

Mat 15:1-9

¹ Falosi so, Jerusalem kaptam-ami lo utamsip tunum malo ma iso, iyo tal Yesus almi diim kawu tala-tala-ke-lomdip, ² Yesus almi daang bakaalin tunum malo ma iyo itamipla yi, Awil-fakal imi sikil fiit-bam diingmin kaami kukup kaata kela-lomdip, ilmi sikil kaali disa mep kulu diingnup o, kala kela ima inbip kala, kalbip-kup, daang-tem weng uyo bakayip. ³ Kemin, daang tem weng bakay-inbip kaali ti, Falosi la ili Juda kayaak kaa bom-bilip sole, Juda kayaak alik iso, iyo ilmi awil-fakal imi kukup kaata kutal-fukusip. Kemin, (kiimi aket fukunin kaali, awil-fakal imi kukup kaa lolup namti, kaata taba nuli yam-mafakdaalokomu kala, kalbip-kup) kamosinim kaali sikil diingmin dinim kelip kaali, ima kaa ina-laabip disa; ⁴ ale din maket kemin baan diim din aba tilip inang kaali, iyo sikil diingnin disa kelip namti, ima kaali ma, ina-laabip disa. Kemin, sawaayak awil-fakal imi kukup kusnum kusnum yaapkan kiita kuluu-lomdip saak yak kaap aye, sosben aye, dis aye, bet inang kaali, diing-bamdip kukup kusnum kusnum kiili, kanu-bamdip kanumin-kup kemip. ⁵ Kemin, Falosi so, lo utamsip tunum iso, iyo Yesus ami dik-daala-lomdip: Kapyo! Sawaayak kaali numi awil-fakal iyo boko-lomdip: Ima inamnon o, kalap uyo sikil kaali, kanola talalu diing daa-lomdippla yo, kalsip. Kemin, awil-fakal ili suunkup ilmi man iyo kukuyin-kup ken-laabip. Kemin,

nuli kanolin kukup kaali ti, kutsal-fuku-bom-bulup. Lale, kapni okok kemin tunum ili kanamin o, kala numi awil-fakal imi kukup kaali, kutsal-fukulamup dinim o, kal-bomdip imi sikil kaali, talalu diingnin dinim ke-lomdip ima uyo inbip i? akipla, ⁶ Yesus asiik bokoya-lomda: Kibi disa weng alep bakamin tunum kemin, sawaayak kaali, God ami profet Aisaya ali tifan kipni kukup kaami sang kaali, God ami Sukon Tem uyo dola kutii boko-lomda:

God ayo boko-lom: Kanolin unang tunum iyo disa nami tong kaata-kup bakaan-unbip; kemin ale, nami aket fukun-ilomdip tildang nalmi miit tem uyo tololup o, kala-lomdipla, yang samaan bokon kawu laabip. Kemin, ⁷ ililta unang tunum kii, ilmi weng sawaa kaata-kup kukuyim-bamdip bokoya-lom: Kalawuuli God ami weng sawaa kemin, dotu kutsal-fuku-bomdiwa kayi! kem-laabip. Yale, nali imi kasen-faka-bamdip nami tong kaata bakan-yaabip kaa weng sanokomi dinim o,

kala God ayo kanum bokosa kayi! kala Aisaya ata weng kaa dola kutiisa. ⁸ Kemin, ibi God ami weng kutiisa kaali, kela-lomdipla, sawaayak tunum saaka tam ban-sip imi kukup kaata ti, kano kutsal-fukusip te! ⁹ Kipni titil-kup taba kawil-fakal imi weng kutiiyinsip kaata-kup kutsal-fukulum o, kala-lomdip God ami weng kutiisa kaali, daang-ukonsip kaali ti tangbal disa; kaali ti mafak kemin, kaami sang kaata bokoyon o, kalbi kemin, weng san-iliwa! ¹⁰ Sawaayak kaali, Moses ayo God ami Lo uyo unang tunum imi kuya bokoya-lomda:

Kipni kawak-aalap, iyo talalu tiin mo-somale, imi weng ayo weng san-kaa-bam dong dakaayim-bam, ke-bamdiwa yo, kala-som ale, aa kawanita ami awak-aalap, kiimi weng mafak bakayila namti, aalip taan-yaamin o,

kala kanum bokosa. ¹¹ Kata, ipkal iltipni weng kusnum ma boko-lomdip: Kanola tunum ami moni bombe ayo, God ami kolon o, kalalala awak-aalap iyo bokoya-lomda: Nami moni kotal-fukubi kalawaali, God ami kolokomi no, kebi kemin, kaami win kaali, Koban o, kala-laabip. Kemin, kaali asuk ulduu-lomdila, akam ibi talalu tiin mo dong dakaayokomi dinim o, kala namti, ¹² almi awak-aalap imi dong dokoyin dinim kela kaali, yaap ke-lokomu no, kala-laabip. ¹³ Kanumin kemin, kaali ibi iltipni kawil-fakal imi kukup kaata, kuluu-lomdipla unang tunum iyo kukuya-laabip. Kemin, kaata ibi God ami weng uyo kuyang saak tiilala tabasip te! Kemin, kanolin kukup yaapkan kiita, ibi kanun-umbip o, kalba-kup, Yesus ayo kanum bakaya ko.

Mafek mafek mafak ta tunum kaayo, dap-mafak-dakamin kaami sang kaata ko

Mat 15:10-20, Rom 1:29-31, Gal 5:19-21

¹⁴ Yesus ayo asuk unang tunum imi naan-daaya tal atamipla bokoya-lomda: Alik ipyo! Nali weng ma bokoyon o, kalbi kemin, dotu weng san-ilom kaal kelin! ¹⁵ God ami tiin diim kawu, tunum ayo ma sikil ninak soyim aye, mafek mafek, Awem o, kala-laabip aye, uyo inamna daak almi mat tem unokomu kaata taba-lom dap-mafak-daalokomu disa; kata, tunum ayo aket mafak fukun-bamda, kukup mafak ke-mokoma kaata ti dap-mafak-daalokomu. ¹⁶ [Kemin, ibi abat daa; ibi weng kaa sanilip kemin, weng kala bokoyili kaali, talalu weng sandipla, atam kaal kelin o, kala Yesus ayo kanum bakayila ko.]

¹⁷ Yesus ayo unang tunum iyo kamboya tam am unale, alami daang bakaalin tunum iyo dik-daala-lomdip: Weng faldak-tiimin weng kaa bokobap kaami miit kaali, dotu ifiiyalawa nuyo utamum o, akipla, ¹⁸⁻¹⁹ Yesus asiik bokoya-lomda: Kamok kamok kiili, miit kaali bam-daalin dinim kemin ale, kano ti kipkal ti bam-daa kaal kelin dinim

bom-bilip ema? Ibi utamsip dinim kemin, weng san-iliwa bokoyon o, kala-somla ko. Kulaa, tunum ma ayo mafek mafek tiltam saaklo kawu bombu kaami inam-nokoma kaali, tituun-kup daak mat tem kawu ilana-lomdu din imaan dabaalokoma kawu, tiil bun-ilom disa ke-lokomu. Kemin, kaata taba-lom kaami aket kaali, dap-mafak-daalokomu dinim o, kala kanum bokoya ko. Yesu ami weng kanum bokola kaami iipyak tem kabak-ali ti, mafek mafek alik inin o, kalsa kaa, awem dinim o, kala ko. ²⁰ Kanolin kemin, Yesu ayo bokoya-lomda: Kukup mafak uyo tunum ami aket tem kabaku bombu kaami tiltam saaklo tulu ayo kanu-mokoma kaata, fan tunum ayo dap-mafak-daalokomu. ²¹ Tunum ayo kukup mafak kaali, kanolin dinim ke-lom aket mafak kasiik fanang daa-lom mulo kawu yangda kukup mafak uyo kanolokoma. Kemin, kukup mafak kanolon o, kalokoma kaali, aket mafak fukunin aye, sadiki-bam aptum dap-mafak-dakamin aye, yukut-inin aye, aptum aala taan-laamin aye, aptum ami tiin kuwaala-lomda ami kalel uyo sadikimin aye, ²² aptum ami mafek mafek tiin nenin aye, kukup mafak mafak nuumin aye, iiweng bakamin aye, fatom dinim ke-bam ban kemin aye, saak yak aptum ami daang tem weng bakayin aye, weng mafak bakayin aye, almi win kufumin aye, maaklo babon-bam fuut-kup kuyak daa ilin aye, kiita kanu-mokoma. ²³ Kemin, kukup mafak alik kiimi miit kaali, tunum imi aket tem kabaku ilomdula, tiltam saaklo tulula ban kelala namti, kaata fan tunum ayo dap-mafak-daalokomu no, kala, Yesu ayo kanum bakayila ko.

Bokon kusnum kayaak unang ma uta Yesu ami lak duusu kaata ko

Mat 15:21-28

²⁴ Kemin, Yesu nikil iyo Juda kasel imi bokon kaali, kela din abip kusnum kayak kayak imi bokon kawu unip.

Kemin, imi abip dabom alep kiimi win kiili, Taiya so, Saidon so, kemin Yesus ami fanang-dakamin kaali, Tunum iyo ma nitamin dinim kelipla, maaklo din kun funulon o, kala-lomdala, din am ma kaptamu ilanin tap kela. Katale, dok no-lomda ayo sawaanama dinim; ²⁵⁻²⁶ unang ma uyo weng sanula, Yesus ayo tala no, kalbip kala, kalbu-kup, unang kuuli man unang ma la, sinik mafak ta taba-lom uyo um-mafak-daasa. Kemin, unang kuuli, Juda kayaak disa; uli Fonisia kayaak unang. Lale, uli Yesus ami fanang tal-ilomdu, kamok kamok imi weng umkaayin kukup kaali, kanumin kemin uli tal Yesus ami miit tem kawu tal-ilom tilik duung fakela tiin-ilomdu dabom falat kalomu dinim ke-lom dukum-kup boko-lomdu: Nami man unang uyo sinik mafak ta taba-lom um-mafak-daasa. Kemin, kaata fotabamnap yak banala, man uyo tangbal keluk o, aku. ²⁷ Kemin, (Juda kasel iyo unang tunum kusnum kayak kayak imi win kaali, bokoya-lomdip: Ibi miyaan yam o, yakan-kaa-bamdiple, ilmi unang tunum itale, Fan tunum imi man o, kal-bom ken-umbip. Kemin, Yesus ayo aket fuku-daala yi, Unang umi aket fukunin kaali, um-kukulila, Yesus kulaali ti kunolama no, kalbu ne, kulaa kanolama dinim o, kalbu ne kala, utamon o, kala-lomdala) faldak-tiimin weng ma bokowa-lomda: Man katip katip imi ima duk-duu kulii-din miyaan imi kuyokomip kaali, tambal keyokomu dinim; kemin, kamosinim kaali, man katip katip isiik ifamin (kemin, kupni dong dokop-tokomi kaali, tambal kep-nokomu dinim) o, wakale, ²⁸ unang usiik boko-lomdu: Kamokim kapni weng kaali, faneng bakabap. Kata, man imi ima in-bilipla, daam sekela daak tebol kaami minlo tem abam-nokomu kaali, miyaan yam tebol minlo tem kabaak tiinaabip ita taba-lom inan-laabip, kanolin tap kemin, kabi dong dokop-nokomap kaali, yaap kep-tokomu no, akule, ²⁹ Yesus asiik bokowa-

lomda: Weng kaali, tangbal ma bokolap kemin, sinik mafak ayo fotabamni, kupni man uyo kambowa yak bana. Kemin, nafalop kupyoy! Kambola kultupni am unan o, wakale, ³⁰ daak aba din ulmi am ulula yi, Sinik mafak ali man uyo kambowa yak banale, uyo tangbal-kup akan-umbu kala, kalbu-kup, utamu ko.

Tunum ma talang tem abat-alomda weng uyo mafaksala, Yesus ata dap-talalusa kaata ko

³¹ Kemin, Yesus ayo asuk abip Taiya kaa kela din abip Saidon aba daak aba yang Distrik Dekapolis kaami liip din aba akaala daak aba tal Galili wok dal abale, ³² tunum ma ali talang tem abat ale, weng bakamin kaali, mafak-kensu ayo almi aptum kusal iyo dibii-tal ababip-kup, Yesus ami dukum-kup bokola-lomdip: Tunum kalawaayo, kapta atabap-kup dap-talalulan o, akiple, ³³ Yesus ayo unang tunum iyo kamboya dap-tama yang saak lo kabangu alep ilakis-kup ke-lom, Yesus ayo sikil diil kiiyo kulii yak tunum ami talang tem alep kiili, dibiila toop un-un-kelale, mok tak-daa kulaala daak sikil duung diim abamnule, kulii yak tunum kaami falang diim tenba-kup, ³⁴ God ayo beten kaman-bamda ti abiil tikiin daa ilanin tap keba-kup olen-an-bam tibitap-tibitap-ke-bam bokola-lomda: Efata yo, kala kaami miit kaali, Talang tem kipyo! Tangbalnin o, yaka-laam-salale, ³⁵ tunum kaami talang tem sole, bon tem so, kiili tangbal kewalip weng kaa tangbal-kup baka-bamdale, aptum kusal imi weng kaali, weng san-kaa-bam kema. ³⁶ Kemin, Yesus ayo unang tunum malo ma bom-bilip iyo kanola atamip imi bokoya-lomda: Kibi yang kap-tum kusal iyo nami kaa kanoli atamip kaami sang kaali, bakayin dinim o, kala, titil tabin weng kaayo, bokoya. Katale, ili ti yang aptum kusal iyo suunkup bakaya yakyak kem-tal-unemip. ³⁷ Kemin, unang tunum kaa bom-bilip ili atin fanang alik tam baneyulula, una-tala-tala-ke-bam

boko-lomdip: Tunum kalawaata, mafek mafek kaa kanuba kaali, alik tangbal-kup ke-bamda, talang tem abat iyo yam-talalulala, weng san-kaa-bam ale, weng bakamin dinim iyo yam-talalulala, weng tangbal baka-bam ken-umbip o, kemip ko.

8

Yesus ata fo tausin (4,000) unang tunum imi ima kuya inasip kaata ko

Mat 15:32-39

¹ Kanumsa kaata kemin, unang tunum yaapkan iyo Yesus ami weng kaali, asuk weng sanum o, kala-lomdip iyo tala-tala-kemiple, imi ima kaali, disa yo kalba-kup Yesus almi daang bakaalin tunum imi naan-daaya tal atamipla ayo bokoya-lomda: ² Unang tunum kalawiili naso bombii am asuumano kelip kalaali, imi ima kaa disa keyila, iyo ima tinap ke-yimba kemin, nali olen-dakayinbi no. ³ Lale, malo ma kala bom-bilip kiili, samaan bokon kawu talbip kemin, kanola nali ima tinap yim-baali abip unokomip namti, un-bomdiwa, ima tinap liip tiinokomip o, kalale, ⁴ daang bakaalin tunum isiik Yesus ami dik-daalip: Unang tunum kalawiili yaapkan kemin, tunum dinim bokon kala, dok liip ima ayo kuluu-lomdup alik ifalup ina tiik-nokomip yoko? akiwa, ⁵ asiik nikil imi dik-daaya-lomda: Kipni ima bret kanim kal ma kulii-talbip i? yakale, iyo bokolip. Nuli bret fetkal-kup o, akipla, ⁶ Yesus asiik unang tunum iyo bokoyila, daak tawaal kulu tiinaaliple, bret fetkal kiiyo, foko-lomda, God ami yaap ke yo, anba-kup, bret iyo bakela kutii-lomda kuluu almi daang bakaalin tunum imi kuyilala, ita kulii-taba-lomdip unang tunum iyo kukaaya-tal-une-biliple, ⁷ nikil iyo aniing katip katip malo ma iyo bom-bilip kano Yesus ayo kuluu God ayo yaap ke yo kala, almi daang bakaalin tunum iyo bokoya-lomda:

Aniing kaaso kuya-kuya-kelin o! yakala kabaan-yila tal-unemip. ⁸ Kemin, unang tunum iyo imbi-lomdip tiikniple, kulaali daang bakaalin tunum iyo ima in-bomdipla yelbip anung anung kiiyo foko-lomdip basket almi-kup fetkal kiiyo, abuulip dongnip. ⁹ Kemin, unang tunum iyo bret so, aniing so, inamnip kiili, fo tausin (4,000) kanolin ita inamnip dinim kelule, kulaali Yesus ayo taba yim-baala unipla, ¹⁰ almi daang bakaalin tunum so nikil iyo tiltam bot tem tiiniple, yak Distrik Dalmanuta kaami malii kabak unip ko.

Falosi ita tal Yesus ami bokola-lomdip: Kabi mirakel inang ma nolapla atamum o, ansip kaata ko

Mat 16:1-4

¹¹ Kemin, Falosi malo ma iyo tal Yesus ami dap-kukubam bokola-lomdip: Kapyo, kabi mirakel o, kala kukup almi kusnum kaata ma kukuyilawa, nuli atamupla yi, Fan, kabi God alta tam-baala tal-salap kala, takum o, akipla ¹² ali aket uluum kela baplelula bokoya-lomda: Ibi bokopna-lomdip mirakel o, kala akal almi kukup kusnum ma kanolapla atamum o, kala dik-dakap-nin daa yo! Kemin, nali ibi weng kaa faneng bokoyokomi kemin, kanolin fanang dakabip tunum ibi nali mirakel o, kala kukup almi kusnum fenbip kaali ma kanoli ata-mokomip disa yo, kalba-kup ¹³ Yesus ayo asiik unang tunum iyo kulu keyila almi daang bakaalin tunum iso, nikil iyo tam bot tem tiinbip-kup, yak wok kumun malii kawu unip ko.

Yesus ata Falosi so, Herot so, imi sang kaata faldak yiis o, kala flawa diim kawu tik-tiimin bakamsa kaata ko

Mat 16:5-12

¹⁴ Kemin, Yesus ami daang bakaalin tunum nikil iyo bret kaa lukuuya kutiibip-kup bret maakup kaata-kup bot tem kaptamu kulii-tilip kemin, ¹⁵ Yesus ayo weng fatap kaata, faldak-tii-lom weng ma bokoya-lomda: Naktum

kusal kipyo! Kibi Falosi so, Herot so, imi yiis kaali, dotu utafii-bam dap-kayak dap-kayak-ke-bam bomdipla yo! yakale ¹⁶ nikil ili Yesus ami faldak-tiimin weng bokola kaami miit kaali, kaal kelin dinim ke-lom-dipla kemin, nikil ikal teken-bam boko-lomdip: Kwin, bret malo kaa dinim kemin, yiis kaami sang kaata bakaba neli ye? ke-bam bakamiple, kulaa ¹⁷ Yesus ayo almi daang bakaalin tunum imi weng kanum bakabip uyo utam bokoya-lomda: Ibi kanimin o, kala-lomdipla ibi boko-lom: Nuli bret dinim kemin, kanum bakaba no, kebip ema? Kipni fanang saanin kaali, duk-duu kuwayilu ibi utamipla, Yiis kaami sang kaata disa kemin, mafek mafek kusnum kaami sang kaata bakaba no, kala utam kaal kelin dinim kelip o? ¹⁸⁻¹⁹ Kibi tiin so, talang tem so, kemin lale, atafii-bam ale, weng san-kaa-bam bam-daalin dinim kelip o? Siin kaali, bret awakal fakela-lom kuyili kipkal kuluu tunum ilmi-kup faiv tausin (5,000) kiimi kuyilip ina-lom tiika yela kutiilipla asuk basket abumsip kaali, kanim kal ma abuu-silip i? Kibi lukuuyase no? yakale, isiik bokola-lomdip: Basket kiili talangkal abuu-sulup o, akipla, ²⁰ nikil iyo asuk ma dik-daaya-lomda: Asuk kamosinim kaami bret fetkal fekela kuyili iltipta kuluu-lomdip unang tunum ilmi-kup fo tausin (4,000) kiimi kuyilip in-bom tanan-tanan-kemsip kaali, ibi basket kaa kanim kal ma abuu-silip i? yakale, iyo boko-lomdip: Basket fetkal abuu-sulup o, akipla ²¹ Yesus asiik bokoya-lomda: Kibi kamali kaa, dotu utamin disa bilip o?

Betsaida kayaak tunum ma tiin bekensu lale, Yesus ata din dap-talalusa kaata ko

²² Kemin, Yesus nikil iyo yak aba din abip Betsaida kawu, din unipla, abip kasel iyo tiin bikilin tunum ayo dibii-tal Yesus ami bokola-lomdip: Tunum kalaayo, kapta

atamdap dong dokolawa, ami tiin ayo tangbal kelak o, akiple, ²³ Yesus ayo tunum tiin bikensu ali abip kaali, kambola dap-tal-fuku dibii yang tikiin tem kabang un-ilmoda, mok tik-daala, yak ami tiin diim aba sikil ta yak dap-tal-fuku ayo dik-daala-lomdip: Kapyo! Ti kaldak mafek mafek inang ma atamap elile disa ye? akale ²⁴ tiin baaba-kup bokola ko: Nali mafek mafek ma talalu atamin dinim kebi lale, tunum malo ma iyo itafiibi. Lale, kuliili as ema yo? yakan-kaa-bilila, tal-unebip. Katale, tunum namti kulu tal-unebip kala, kalbi no. ²⁵ Yesus almi sikil alep kiita asuk ti kano kulii yak tunum ami tiin diim telala, kulaata tiin dak-daa dotu atam talaalale, Nami tiin kaali, asuk tangbal kep-nulu no, kalba-kup, kulaali mafek mafek alik kiili, tangbal ma itam-kem-salale, ²⁶ Yesus ayo tunum kaayo, Dabaali asuk almi am unak o! kala bokola-lomda: Kabi yang abip kaali, Nali tangbal keli no, kala, unang tunum alik iyo kukuyilap titam-laamin daa yo! akale, am una ko.

Pita ata Yesus ami sang bokosa kaata ko

Mat 16:13-20, Luk 9:18-21

²⁷ Kemin, Yesus sole, almi daang bakaalin tunum iso, iyo din Sisaria Filipai abip kaami mepso kaami abip malo ma kaali, yakyak ken-un-bomda almi daang bakaalin tunum imi dik-daaya-lomda: Unang tunum kiili, boko-lom: Kaali kawanta no nakan-kaabip i? kalala imi dik-daayale, ²⁸ isiik bokola-lomdip: Unang tunum ma iyo boko-lomdip: Kaali, oksam ukayin tunum Jon Baptis ata no, ke-biliple, malo ma ita boko-lomdip: Kaali God ami weng ku-fatap-dakamin tunum profet o, kala sawaayak kawu biisa Elaija ata no, takan-kaa-biliple, malo ma ita bokop-ta-lomdip: Kaali, siin sawaalak God ami weng ku-fatap-dakamin tunum ma sawaayak kawu biisa ata no, takan-kaa-bam ke-bam bilip o, akiple ²⁹ nikil ilmi dik-daaya-lomda: Aa,

ibi yi? Ibi kaa kawanta no nakan-kaabip i? yakale, Pita ata Yesus ami weng uyo, maan tela-lomda: Kabi fan ti God almi man uldaa-tam-buusa Kraist namti kulu-balap ale, God ami dabaali din unokoma no, kal-bomda Israel-miin numi bokoyila fen-tabasup tunum namti kulu balap o, kala kanum bokolale, ³⁰ nikil imi dukum-kup bokoya-lomda: Ibi tunum maakup ayo ma bokola-lom: Yesus kaali, God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim kesa tunum namti kulu bombe no, kala bakayila-tal-unemin disa kayil! kala kanum bakayila ko.

Yesus ami bokoya-lomda: Am ma daanokoma kawu nelip taanokomi no kalsa kaata ko

Mat 16:21-28, Luk 9:22-27

³¹ Kemin, weng kaali, kufo kukuyin-bamda boko-lom: Am ma daanokoma kaali, Dukum Ami Man Nayo, kukup mafak mafak yaapkan angtiil yol kukaap-nin-bilip bombii um-tal daalile, Juda kasel imi kamok kamok so, awem tunum o, kala pris imi kamok kamok so, lo utamsip tunum iso, ita daang ukup-na-lom nitam suun-bamdipla, iyo nam-baalip yak nulmi waasi Rom kayaak imi sikil diim abamnila, ita nelip saaka bombii am alep kelila, am asuum diim kawu asuk tam tiinokomi no, kala-lomda ³² ayo weng fatap bokolale, Pita ayo Yesus alakis dibii yang kabangu aba-lom almi taanokoma kaami sang bokoyila kaami kalan kaata, dip-yak saan-bam bakaan-balala, ³³ Yesus akal fal-siki ti kaltam daa almi daang bakaalin tunum iyo itafii-bamda, Pita ayo dip-yak saan-bam bokola ko: Kabi nami God ami aket fukunba ultap uta fukunbap disa; waasi Setaan ami kukup altap kaata, kukaap-nambap ale, tawaal diim kalawaami tunum imi aket fukunbip tap uta fanang dakabap kemin, kep-na unan o! aka ko.

³⁴ Kemin, almi daang bakaalin tunum so, unang tunum tal kulu tekkel falabip iso, iyo weng umuuya tal atamipla

bokoya-lomda: Dok nolin tunum kapta, naso din nami okok kemin kaata, okok kemon o, kalap namti, yak kaltapni aket fukunin kaata-kup kanumin kaali, kambola-lomdap nami aket kaata, dukum-kup kup-na-lomdap, nami as tiim kawu angtiil yol kuluulokomi ultap kelom taanami kulaali, kunola taanami no, kal-bomdapla, kanolin kukup kaata kuluu-bomdapla, tiltamdap nami okok kemin kaali, kutal-fuku kulii-taba balapla yo! kalamomla ko. ³⁵ Kanolin kemin, tunum iyo kawanta ma almi angtiil lak kaata suunkup aket uyo kuwa-bom, almi aket fukunin kaata-kup kanum tal-unemon o, kema namti, kaata taan-ilomda maaklo ke-lokoma; kemin ale, tunum ayo kawanta, kuno yang kunu-bili waasi iyo taba-lomdip nelamip, kuno nelamip o, kala-lomda tildang nami lak kaata-kup duu-bom, nami weng tangbal kaata, dukum-kup kutal-fuku kulii-taba namti, kanolin tunum kaata ti suunkup ilokoma. ³⁶ Ale, tunum ayo ma tawaal kala dikdaa kulaasu kaami mafek mafek kiita, alik faka-bamdale, suunkup bom ilin kaami liip kaali ma kemin dinim kema namti, almi mafek mafek yaapkan kuluu fakaba kaata, taba-lomdip dong dokolokomip ema? Disa! Kaali taba dong dokolokomu dinim te! ³⁷ Iyo mafek mafek tangbal-kup tabasu inang ma God ami kolala, God ayo bokola-lomda: Kabi suunkup ilokomap o, akokoma nema? Disa! Suunkup ilin kaali, sisol ta kuluu mo-laamin kaami mafek mafek disa! ³⁸ Unang tunum yaapkan iyo kukup mafak kaata, kutal-fuku-bamdipla, God ayo daang ukola kela yang banen-umbip kemin, kanta unang tunum imi diim kawu fatom-duk-duu-bom, nami win kaali, bakayin dinim kema namti, am ma daanokoma kaali, Dukum Ami Man Nayo nalmi Aatumen God ami falala-kalin so, ensel atin tangbal tangbal iso, nikil numi talokomup kaali, nasiik tunum kaami win kaali, kufolokomi disa; ali ti disa kayi!

aka-lomdi ali dap-kan-tiilokomi no.

9

¹ Kemin, weng kalawaali tituun-kup tabin weng bokoyokomi kemin, kibi weng san-iliwa! Malo ma ibi taanin dinim bom ilom utamipla yi, Ali tiltam king ke-lomda unang tunum iyo tiin mola kala, kalokomip kayi! kal-bomda Yesus ayo kanum bakayila ko.

Yesus ami tiltam akal almi kusnum ma kelala atamsip kaata ko

Mat 17:1-13, Luk 9:28-36, 2Pit 1:16-18

² Kemin, am bukupkal uyo talaba toop banule, Yesus ayo taba-lomda Pita so, Jems so, Jon aso, nikil asuumano, ita-kup foko imbiila yak aba tam amdu tikiin aalap batbat ma kawu, nikil ilifin bomdiple, kulaali tunum asuumano kuliyo, Yesus ayo atamipla yi, Kwin! kaa akal almi kusnum ke-lomda ³ ami ilim kaali, atin ti ibin namaal tap, tiin buluusi so, kelala atamip. Kemin, tawaal diim unang kalawiiyo, dok no-lom ilim ma diing daa-lomdip ilim kaa namaalim tiin buluusi so kelamu dinim. ⁴ Kemin, nikil iyo atamipla, tunum alep ma sawaayak bom-biisip kiili, Elaija so, Moses aso iyo asuk abiil tikiin kela tildaak tilip Yesus aso, weng bakabip kala, itabip-kup, ⁵⁻⁶ Pita nikil iyo suunin dukum ke-bamdipla kemin, Pita ata fanang daa-lomda, Kaata kanimin weng ma bokolokomi ni? ke-bamda kulaata Yesus ami bokola-lomda: Numi kukuyin kapyo! Yaap ke kapso tal kalawu bom-bulup kemin, nikil nuli kiin-laap am asuumano aye ma ema de-lomduwa, ma kaata kapni, ma kaata Moses ami ale, ma kaata Elaija ami ke-lom de-yum o, kal-bom kemale, ⁷ tam ibin uyo tildaak tilnong mo-imaalule, ibin tem kaptam weng ma bokolomda: Kipyo! Kaali ti nami aket-iip Man kemin, ibi ami weng bakama uyo ti weng san-kaa-bamdipla yo! kalale,

⁸ iyo suunbii abiltap-kup tiyak daalipla yi, Tunum alep iyo maaklo kelipla Yesus ata-kup bom ila atamip ko.

⁹ Atamipla, Yesus nikil iyo amdutikiin ayo, kela tal-bom ale, Yesus ayo almi daang bakaalin tunum nikil asuumano iyo weng kaali, dukum-kup bokoya-lomda: Nak-tunum kusal kipyo! weng san iliwa! Ibi din tunum kusnum kayak kayak kiimi diim ayo, kanolin atamip kaami sang uyo ma bakayin dinim kayi! Kano ti bom-bilipla bii, Dukum Ami Man Nayo, taanila, nam-bii din namaalip bii, tam tiindi tambani kala, kala-somdiwa kabaku yaap, unang tunum kayak kayak iyo bakayin o, kala kanum bokoyale, ¹⁰ nikil iyo kanola atamip kaami sang kaali, bokolamip dinim; ti yawaal daa-lomdip Yesus ami weng, Saakni namaalip sindi asuk tam tiinokomi no, kala kaami miit kaata fenbam atamum o, kal-bomdipla fenip ko.

¹¹ Kemin, nikil asuumano iyo weng kusnum ma Yesus ami dik-daala-lomdip: Lo utamsip tunum ili kanimin o, kala boko-lomdip: God ami profet o, kala weng ku-fatap-daa bakayin tunum Elaija sawaayak kawu bombii taansa asiik talale, God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim kesa tunum ata mafiing tem kawu talokoma no, ken-umbip i? akiple, ¹²⁻¹³ Yesus asiik bokoya-lomda: Kiimi weng ma boko-lomdip: God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim kesa tunum ayo tilin dinim bom ilala, Elaija asiik tal unang tunum iyo dong dokoyilala, imi aket tem kaali, dotmipla, talokoma no, ken-umbip. Kaali tifan bakan-umbip kemin, ibi weng san iliwa! Kaami miit kaali, dotu bokoyon. Elaija ayo ti talse. Katale, tunum ilmi aket kaata-kup fukunbamdiwa, aalip taanse. Kemin, sawaayak God ami Sukon Tem dola kutiisip kaali, kulu tifan tiltam talsu. Kata, God ami uldaa-nam-buula tiltam Kamokim kesi nami sang kaali, sawaayak kawu, weng ma kaa dola kutii-lom, Ita kukup mafak mafak kiili Dukum Ami Man ayo, kolip

angtiil yol awak dukum ale, mok baan kamaalokomip o kala, dola kutiisip. Kemin, kanimin o, kala ibi kaami aket kaali, fukunbip dinim i? kala Yesus ayo Jon Baptis ami sang kaata kanum bakaya ko.

Man tunum ma sinik mafak taba dap-mafak-daasa. La, Yesus ata dap-talalusa kaata ko

Mat 17:14-21, Luk 9:37-43

¹⁴ Kemin, Yesus nikil iyo yakyak taldaak daang bakaalin tunum malii ma keyila umbip imi diim taldaak abom e; unang tunum yaapkan iyo nikil imi diim kaptamu tala-tala-keliple, lo utamsip tunum malo ma ita daang bakaalin tunum malii ma iso, weng aal dikibip kala, kala tildaak itamiple, ¹⁵ unang tunum kuliyo, talaalipila, kwin! Yesus ayo kala tala kala, kala-lom fanan-bi-lomdip abiltap din weng fakaliple, ¹⁶ asiik almi daang bakaalin tunum iyo dik-daaya-lomda: Ibi kanim kalan ma iso weng aal dikibip i? yakale ¹⁷⁻¹⁸ unang tunum kulu tiinaabip imi tunum ma asiik boko-lomda: God ami weng kukuyin kapyo! Nami man tunum ayo sinik mafak ta del bak-daansa. Kemin, asuk dok nolin diim kawu, sinik mafak kaali tal nami man kaami tal faalna kaali, dap-tal-fuku dabaala daak tawaal aba-lom mok daban-kup baktam-baktam-bamda, kiil eng-kup dilit-dalat-bamda, ami angtiil kaali kaluung alik dip-yak tela-lomda kanun-umba kala, kalalila dibii-tal uliyi, Kabi disa kelap kala, kalalila, kapni daang bakaalin tunum imi bokoya-lomdi: Kipta, sinik mafak kulaa fotabamnip yak banak o, yakan-kaabi. Katale, faneng titil-foko fotabamnip yak banoma dinim kelip o, kala ko.

¹⁹ Kemin, Yesus asiik almi daang bakaalin tunum so, unang tunum kulu tiinaabip iso, imi bokoya-lomda: Kwin i! Ipni aket fukunin uyo atin fan tituun kelin disa kawi! Nali kipso bom bii kayoop yaapkan dak-duusi. Kata, ibi nitamiwa yi, Kaali God ami titil kaata kuluu-lomda sinik

mafak iyo fotabamna yak banen-umbip kala, naka-laabip disa. Nali ipso bii, am kanim kal kelila natamiwa yi, Ali ti God ami titil kaali, nokol ti kuyama no, nokokomip i? Nali kipni aket mafak fukunbip kaali, daal kep-namba kemin, man tunum ayo dibii-tilin o, yakale, ²⁰ iyo dibii-tal atamipla, sinik mafak ayo Yesus ayo atam-ilomda abiltap man ayo dap-kula mo dabaala unba talba kemsi, dabaala daak tawaal diim aba fal-siki-du-siki-ke-bamda mok daban-kup baktam-baktam ma ko.

²¹ Kemin, Yesus ayo man kaami aalap ayo dik-daala-lomda: Man kalawaali kanu bi-lomda kayoop kaali, kanim kal ma duk-duusa ni? akale ²² asiik bokola-lomda: Sawaayak man katip kabaku kanum talan-umba kemin, suunkup sinik mafak kaali, taba man kaayo dap-mafak-daalon o, ke-bamdala an-kulaala yak wing tiil une-bam ale, wok kumun tem une-bam ken-umba. Kemin, kanola kapyo! Ti dong dokolamap namti, nuyo olen-daaya-lom dong dokoyan o, kala, ayo kanum bokolale, ²³ Yesus asiik bokoya-lomda: Kapyo, kapni bokop-na-lom: Kabi tifan dong dokolamap o? nakap kaali yi? Dok nolin tunum ata ma fanang daala yi, God ayo ti kulaali, kunolama no, kema namti, yak mafek mafek alik dik-daala kulaali, God ayo ti kunolama no yakale, ²⁴ man kaami aalap ayo wol-bamda boko-lom: Nili God ayo kalawaali kunolama no, kalbi. Lale, da katip ma fanang-dakabi kemin, dong dokop-napla, sakbaalkan keluk o, kalale ²⁵ Yesus ayo talaala yi, Unang tunum iyo tunum kaami fuutba kaali, weng sanbip-kup abiltap tala-tala-kemip itaba-kup, sinik mafak ayo fuut kaan-bamda bokola ko: Sinik mafak taba-lomdap kabi man kalawaayo del kola kutenbap-kup ale, sikil ta talang tem akensap kemin, nali titil tabin weng ma bokop-ton o, kali kemin, weng san ilawa! Man kaayo, kambola yak banan o, kala-somla kemin, asuk maso ma

talaba yak ami tiling tem kaali, unemin dinim o, aka-laam-salale, ²⁶ sinik mafak ayo fuut-bamda, man ayo dukum-kup dabaala unba-talba-ke-bamda kambola tiltam banale, man ayo tiin tip-daa kelale, unang tunum yaapkan iyo boko-lomdip: Daak man kulaa, taana te! ke-bam bakami-ple, ²⁷ Yesus ayo daak sikil kabaku dap-tal-fuku kufola tam tiina ko.

²⁸ Kemin, ilanin tap ke, Yesus so, almi daang bakaalin tunum iso, ilifin tam am tiin-ilomdip, Yesus ayo dik-daalip: Kanimin o, kala nuli titil-fak-daa sinik mafak kaa fotabamnup yak banin dinim kela ni? kala, kanum bokoli-pla, ²⁹ Yesus asiik bokoya-lomda: Yak mafek mafek kus-num kaali, kanola-lomdip God ami beten kamalin dinim kelip kaali, kanolin sinik kaa dok kano-lom fotabamnup yak banokoma dinim o, kala kanum bakaya ko.

Yesus ami asuk bokoya-lomda: Am ma daanokomu kawu, nelip taanokomi no, kalsa kaata ko

Mat 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰⁻³¹ Kemin, Yesus nikil iyo bokon kaa kambonbip-kup, daak aba unbiyang Provins Galili kaami liip kawu yang ababip-kup, Yesus ayo unang tunum iyo weng sandip nitamum o, kala, tala-tala-kemin dinim ke-lom nikil nulufin bomdupla, nalmi daang bakaalin tunum iyo kukuyon o, kala-lomda daa kasen-kasen tal-une-bomda almi daang bakaalin tunum iyo kukuyin-bam bokoya-lomda: Kipyo, mepso kelu kemin, nak-tunum ma ayo aket fal-siki-lomda Dukum Ami Man Nayo, nam-fatap-daa-lomda nam-baala yak waasi imi sikil diim abamnila, ita nelip taanila, nim-bii din namaalip bom bii, am alep ke-lomdi, am asuum diim kawu, asuk tam tiinokomi no, kal-bom kukuyin-bam bakaya. Kata, ³² nikil iyo ami weng bakayinba kabak-ali talalu bam-daa utamin dinim ke-lom suun-bamdipla, kaami miit kaali ma dik-daalin dinim kelip ko.

Yesus ami kamokim kemin kaami sang bokosa kaata ko

Mat 18:1-5, Luk 9:46-48, Mat 20:25-28, 23:11-12, Luk 22:24-30

³³ Kemin, Yesus nikil iyo dak-daa kulii-daak aba toop Kapeneam din aba-lomdip, tam am kawu tiin-bom, nikil imi dik-daaya-lomda: Kibi liip tilip kaali, kanimin sang kaata bokola-sala bokola-sala-ken-tilip itami ni? kal-bom dik-dakaya. Lale, ³⁴ yikil fanang daalipla, Numi liip tulup kaali, nikil nokol kawanta ma numi kamokim ke-lokoma ni? kala-sala kala-sala-ke-bam weng aal dikin-talabup kala, kalbip-kup, nikil iyo fatom-dap-tiiyulala weng dulumnip. ³⁵ Kemin, Yesus ayo daak tiinba-kup, daang bakaalin tunum talangkal iyo weng umuuyila tal atamipla bokoya-lomda: Kanola tunum iyo, nita God ami tiin diim kaali, kamokim kelon o kala namti, kaali almi aket fukunin kaa kambola-somdala, unang tunum alik imi dong dakaayin tunum keba-kup ale, ami bon tem tii kaltam daa ilin tunum ke-lomdala yo, kalba-kup ³⁶ man katip ma dabii tildang nikil imi iipyak tem kabaaku dap-tal miki-lom nikil imi bokoya-lomda: ³⁷ Dok nolin tunum ata man kala-waaltap ayo ma atam-ilomda, Yesus ami win diim kawu, man kalanolin man kaali win sono, kala-lomda dong dokola namti, kaali nami dong dakaap-nin kukup namti kulubu. Ale, God akal nam-baala talsii kemin, kanta nami dong dokop-na namti, kaali nami dong dakaap-nin kukup kaata-kup disa; kemin, kaali tifan, God ami dong dakaalin kukup namti kaa bombu no, kala, Yesus ayo kanum bakaya ko.

Yesus ami boko-lom: Tunum iyo nuli waasi kamayin dinim kema namti, kaata numi nak-tunum o, kalsa kaata ko

Luk 9:49-50

³⁸ Kemin, Jon ata Yesus ami bokola-lomda: Numi kukuyin tunum kapyo! Nikil nuli tunum ma atamupla, Ali kapni win kaata, kufo-lomda sinik mafak iyo fotabamna

yak bane-bilip kawu, nuli atamupla, Ali kapni daang bakaalin tunum kelin dinim bomda kanolin kaali, kanuba kala, kala-lom nuyo bokola-lomdup: Kapni disa kawu Yesus ami win kufon-bam kanubap kaali kambolan o, kala dil molup o, akiple, ³⁹ Yesus asiik bokoya-lomda: Kanola tunum ayo ma nami win kaata kufo-lom mafek mafek akal alik kusnum ma dotula namti, ali ilomda dok no-lomda weng mafak kaa kup-nokoma dinim; kemin, kibi kaa kulaalan o, akan-kaamin disa yo. ⁴⁰ Kemin, dok kanolin tunum ata, nulmi waasi kamayin dinim kela namti, numi nak-tunum kela kemin, kibi kaa kulaalan o akan-kaamin disa yo. ⁴¹ Ale, dok nolin tunum ata ma itam-ilomda, Awu, ibi Kraist ami tunum o, kala-lomda dong dokoyon o, kala, wok kaali iluya inamnip namti, God akal tunum kaami kukup kaa kanola kaali, utam boko-lomda: Kaptum wok ilolap kaami kukup kaali, katip sakap lale, kaali tangbal ma kanowalap kemin, nali fiyaap duubi no kala-lomda, akal kukup tangbal kaali, fan maan telokoma no kala, Yesus ayo kanum bakaya ko.

Mafek mafek taba numi aket tem yam-mafak-daalu ban kemokomup kaami sang kaata ko

Mat 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² Kemin, Yesus ayo asuk bokoya-lomda: Kusnum kayak kayak iyo utamiwa yi! Tunum ayo unang tunum God ami lak duu-yilin katip katip kebip imi yam-mafak-daaon o, kem-tabon o, kala ata-mokomip namti, tuum dukum ata ma kuluu kuyak tunum kaami kum kun diim kabaku sok de-lom dabaalip daak yol ok kumun tem una namti, wok ta an-dong-dokola taanala, bi-lom God ayo yol katip ma uyo kolokoma. Ale, kanola kayak kayak iyo tunum kaa kanolin dinim ke kambolip, unang tunum God ami lak duu-yilin katip katip kebip iyo yam-mafak-daa kela yang kukup mafak uyo nuumip namti, God asiik atin ti kaami

yam-mafak-daala kaami maan uyo kolaya, tunum ayo atin angtiil yol awak dukum uyo daka-mokoma. ⁴³ Ale, fanang daalawa yi, Nalmi sikil ta nim-bii yang daalu, kukup mafak kaali kemon o, kalbi kala, kalap namti, kaltapni sikil malii kaali, ukduu kulaalap una. Sikil malii maakup ma ke-lom, kukup mafak uyo kambola bombii taandapla tam God ami abip kawu suunkup ilokomap kaata, atin ti tangbal; kemin ale, kabi sikil malii kaayo, ukduu-lom kukan-tiilami dinim o, kala kukup mafak kaata-kup kanubi taanaple, God ami ensel iyo tam-baalip din wing suunkup kiinin abip unokomap kaali, tangbal disa; [kemin ⁴⁴ abip kaali wing kaa ten-laamin dinim; ale angtiil diim amnom-miin kiili, disa ke-laamin dinim kemin kanolin abip kaata]. ⁴⁵ Ale, kanola fanang daalawa yi, Nalmi yaan uyo nam-bii din daalula, kukup mafak kaali, kemon o, kalbi kalap namti, kaltapni yaan malii kaali, buk-duu kulaalap unula, yaan malii ma maakup ke-lom kukup mafak uyo kambola bombii taan-ilomdap tam God ami abip kawu suunkup ilokomap kaata, atin ti tangbal; kemin ale, kabi yaan malii kaayo, buk-duu kukan-tiilami dinim o, kala kukup mafak kaata-kup kunubi taanaple, God ami ensel iyo tam-baalip din wing kiinin abip unokomap kaali, tangbal disa; [kemin ⁴⁶ abip kaali, wing kaa ten-laamin dinim; ale, angtiil diim amnom-miin kiili, disa ke-laamin dinim kemin kanolin abip kaata]. ⁴⁷ Kanolin ultap kemin, kanola fanang daalapla yi, Nalmi tiin kaali, kukup mafak uyo kukup-nam-bulula, kanumon o, kalbi kalap namti, kaltapni tiin malii kaali, ulduu kulaalap unula kewa-lomdap, tiin malii ma maakup ke-lomdap kukup mafak uyo kambola bombii taan-ilomdap tam God ami abip kawu suunkup bom ilokomap kaata ti tangbal; kemin ale, kabi tiin malii kaali, ulduu kukan-tiilami dinim o, kala kukup mafak kaata-kup kanubi taanaple, God ami ensel iyo tam-baalip din

abip mafak unokomap kaali, tangbal disa; kemin, ⁴⁸ abip kaali, wing kaa ten-laamin dinim; ale angtiil diim amnom-miin kiili, disa ke-laamin dinim kemin, kanolin abip kaata. ⁴⁹ Kemin, ibi nami weng kaa kukaayinbi kaali, weng san iliwa! Titil weng o, kala kibi suunbip. Lale, faneng weng kaali, tituun kemin, alik kawanta nami lak duulip namti, God ami aket fukunin kaali, Tangbal-kup kukuyin-bilila, nalmi weng kaata-kup weng san-kaa-bamdip, tiltam titil-fak-daalin o, kala-lomda awak-aalap imi man babon-bilip ye-bam aye, ke-bilip kukuyinbip ultap ken-umba ko.

⁵⁰ Yol kaali abaal-kup tabin kemin, balaalapla, ima iyo abaal tabokomu. Lale, kanola yol uyo abaal tabin dinim kelu kaali, kabi dok kano-lomdap dotulapla, kaami abaal kaali tabokomu ni? Kaali atin dinim o. Ibi yol ultap kemin, kanola ibi weng aal diki-bam, nikil nuli kawanta nulmi kamokim ke-lokoma yoko? kala-sala kala-sala-ke-bam weng aal dikimip namti, kaata taba kipni kaptum kusal dong dakaayin kukup tangbal kaali, dik-daa kulaalu daak aba disa ke-lokomu. Kemin, kanola weng aal dikimin dinim ke-lom, kiltipni kaptum kusal iyo aket balili-kalin kukup kaata-kup kukaayin-bamdipla yo, kalba-kup, Yesus ata almi daang bakaalin tunum iyo bakaya ko.

10

Yesus ata unang tan kamboya-laamin so, imak miineng kamboya-laamin so, kiimi sang bokosa kaata ko

Mat 19:1-12, Luk 16:18, Mat 5:31-32, 1Kor 7:10-16

¹ Kemin, Yesus ali bokon kaali, kambola wok Jodan kawu yakan yak malii ababa-kup, daak aba din Provins Judiya kaami anung kawu din abale, unang tunum yaapkan iyo asuk Yesus ami fanang tala-tala-kemiple, almi kanola unang tunum suunkup kukuyin-bam laaba ultap kaata kano kukuyin-balala ilip.

² Kemin, Falosi malo ma iyo tal Yesus ami kasenolupla, weng mafak so ma bokola kala kala-lomdup dibii-din weng talalmin baan diim daalum o, kala-lomdip iyo tal dap-kuku-bamdipla dik-daalip ko: Kapyo, Moses ami lo numi kuyinsa kaali kanimin o, kalsu ni? Uyo boko-lomdu: Tunum iyo almi kalel uyo kambowon o, kala kaali, fotabokoma kaa tambal o, kalsu nema? akiple, ³ Yesus asiik bokoya-lomda: Moses ali dok kanolin lo kaata kipni kuyinsa ni? yakale, ⁴ isiik bokolip ko: Moses ayo tunum kaali, kambolala akal kalel kambo-wa-laamin kaami sukon kaali, dola-lomda ami kalel uyo kuwa-lom kawu fotabemin o, akipla ⁵ Yesus ayo bokoya-lomda: God ata tunum dabuulu unang kuluula kemin, kaami lo kutiisa kaali, kipni kawil-fakal so, kipso, ibi weng sanup dinim o, kalbip kala, kala-lomdala kemin, Moses ayo kanola kipni lo kaali dola kutiinyinsa. ⁶ Lale, kamosinim God ami mafek mafek alik talalu kutiisa kawu, imak so, ikis so, talalu-yim-tiila akam maakup ke-bom biisip.

⁷ Kanolin kemin, God ami Sukon Tem uyo kaami sang kaa boko-lomdu:

Akam maakup kesip kabaku tunum ayo unang kuluu-lokoma kawu, tunum ayo almi awak-aalap iyo kamboyimba-kup, akal almi kalel umi diim kabaku fep-nala kawu, akam maakup ke-lokomip o kalale, ⁸ akam iyo angtiil maakup tap ke-lokomip o,

kalsu. Kemin, asuk maso ma alep ke-lokomip disa; atin akam ili ti maakup ke-lokomip. ⁹ Kemin, God ami tunum so, unang so, kulii-tala-tala-kelaya, akam maakup kebip uyo, tunum ayo ma akam imi angtiil maakup kebip uyo, lolala, kela yang-bana tildang-bana kemin disa yo, kala Yesus ayo kanum bakaya ko.

¹⁰ Kemin, Yesus nikil iyo asuk tam am aba-lomdip almi

daang bakaalin tunum iyo weng kaami sang kaali, dik-daaliple, ¹¹ Yesus asiik bokoya-lom: Kanola tunum ayo ma almi kalel uyo kewa yang unang kusnum ma kuluula namti, God ami tiin diim kawu, kaami kanola kaali, sadiki-bamda almi kalel uyo ti daang ukuwa-bom ku-mafak-dakaba kala kalokomale, ¹² unang ukol kanola ulmi imak ayo kela yang tunum kusnum ma dabuulu namti, God ami tiin diim kawu, kuumi kanolu kaali, sadiki-bamdula, ulmi imak ayo ti dap-mafak-dakabu kala kalokoma no, kala, Yesus almi daang bakaalin tunum iyo kanum bakaya ko.

Yesus ata sikil kuyak man imi diim tiyinsa kaata ko

Mat 19:13-15, Luk 18:15-17

¹³ Kemin, awil-fakal unang tunum malo ma iyo Yesus ata taba-lom sikil kulii yak numi man imi angtiil diim kawu tiiya dong dokoyala, tangbal-kup fusuulin o, kala-lomdipla, kulii-tilip. Lale, Yesus ami daang bakaalin tunum iyo awil-fakal iyo fotabamnup tabanik o, kala katiiyiple, ¹⁴ Yesus ayo talaalala, Iyo kanubip kala kalbakup, aket atul kelule, daang bakaalin tunum imi bokoyalomda: Unang tunum ili fanang daaliwa yi, God ali, nuli dong dokoyokoma kala kalalip tiltam God ami miit tem talebip iyo, man katip katip kala bilip ililtap kemin, ibi man kiili fotabemin dinim; kamboyip nami fanang tilin o. ¹⁵ Nami weng kala bokoyili kaami miit kaali, tifan bokoyokomi kemin, weng san iliwa! Man iyo katip katip bom-bilip kiita, awil-fakal iyo mafek mafek ma kuyum o, kalokomip kaali, man kiili maaklo yak awil-fakal imi sikil diim kaali, kuluulokomip dinim; kanolin ultap, unang tunum kawanta God ami miit tem kawu unum o, kalip kaali, kamboyiwa, God akal dong dokoyalala, God ami miit tem kawu tildang talokomip; kemin ale, unang tunum kawanta ilmi aket kaata-kup fukun-bam kukup mafak nuumum o, kalip kaali, ilmi san kemin, atin ti God ami miit

tem kaali, tildang talokomip dinim o kala-lomda, ¹⁶ yak man katip katip iyo yim-tal miki-lomda, sikil umkaayin-bam bokoya-lom: God ayo kibi ti kukup tangbal-kup kukaayilak o, kala bokoya yakyak kema ko.

Tunum mafek mafek soyap ma tal Yesus atama aso weng bakamsip kaata ko

Mat 19:16-30, Luk 18:18-30

¹⁷ Kemin, Yesus nikil iyo daak aba yang liip kulu uniple, tunum ma abiltap tal Yesus ami miit tem kawu tal-ilom, kamok kamok imi weng umkaayin kaali, kanumin kemin, tilik duung fakela daak tiin-ilom dik-daala-lomda: God ami weng kukuyin tunum tambal kapyo, kabi nali weng ma kemin, dik-daap-tila, kapyo bokop-napla, nali ti utamon. Nali dok kano-somdila, tiltam suunkup ilin tunum ke-lokomi ni? kala dik-daalale, ¹⁸ Yesus asiik bokoya-lomda: Kabi kanamin o, kala bokop-na-lomdap: Kabi tunum tangbal o, nakap i? Tunum tangbal ayo ma bombe dinim; ti God maakup ata-kup tambal-kup tabin kemin, kabi kanimin o, kalalap: Kabi tunum tambal o, nakap yoko? ¹⁹ Kapkal kabak utamsap kemin, lo uyo bokolomdu:

Kabi tunum unang kii, anulap taan-yaamin disa; kalapni kalel kuu, kewa unang kusnum so, sidikimin disa; kabi yukut inin dinim; kabi disa ibaka-balap, soldiya iyo kaptum kusal kii sok dinayin disa; kabi ibaka-bam kaptum ami mafek mafek kaali, fakamin dinim; kabi kaltapni kawil-fakal imi weng uyo kuyang saak tiimin daa; ti imi weng kaata, weng san-kaa-bam ale, kukup tangbal kaata-kup kukaayin-bam keman o,

kala lo uyo kanum bokosu no, kala kanum bokoyale, ²⁰ tunum kasiik bokola-lomda: Kwin, nali sawalak man katip sakap kaptoowu, yakyak kuli umbital tunum aalap

dukum keli kaali, God ami weng kaa kutiiyinsa alik kiili, weng san kan-tabasi no, akale, ²¹ Yesus ayo tunum ami atam-ilom atin ti aket kola bokola-lomda: Kulaali kanun-umbap. Lale, kabi kukup maakup ma kaata-kup kanun-umbap disa; kemin, kabi dindap kaltapni mafek mafek kiili, kaptum kusal imi kuyilapla, ita moliwale, kaami moni kaali, kuluu-lom kulii-din unang tunum iiwaan imi kuyokomap kaata, din God ami abip kawu suunkup tang-bal ilokomap. Kemin, kano-lomdapla, kabi talawa, naso tal-une-bam, God ami okok kem-tal-unemum o, akale, ²² tunum kaali, mafek mafek soyim kemin, Yesus ami weng bokoya kaali, weng san-ilomdala, aket fuku daalala yi, Atin suunkup ilin tunum kelon o, kalbi. Lale, nami mafek mafek kiili, yaapkan kemin, kuno keyokomi disa yo, kala-lomda aket uluum dap-teluya, Yesus ayo kambola una.

²³ Kemin, Yesus ayo fal-siki-lomda almi daang bakaalin tunum imi bokoya-lomda: Kwin! yak mafek mafek soyal unang tunum kii, ti fiit-bamdip, (imi mafek mafek sikip fak-dakan-unsip iyo kulaalokomip kemin, malo ma kiita-kup God ami aket kola-lomdip,) tiltam God ami miit tem tam unokomip o yakale, ²⁴ daang bakaalin tunum iyo Yesus ami weng kaali, weng san-ilom fanang alik uneyu kala, kalba-kup, Yesus ayo weng kaali, asuk bokoya-lomda: Man kipyo, unang tunum iyo tiltam God ami miit tem tiltam tulum o, kalbip kaali, fiitmin kayi! ²⁵ Ale, olti dukum ma kamel uyo tam men sil ami tem kaa tam unon o kalu kaa, fiit-bi-somdula tam unokomu. Ultap kemin, yak tunum bung kayaak ali atin ti fiit-bi-somdala kawu, tam God ami miit tem tam unokoma kayi! kala bokoyilale, ²⁶ nikil iyo atin fanang alik uneyule, Yesus ami bokola-lomdip: Kapni kanum boko-lom: Bung kayaakim ayo fiit-bi-somdala, tiltam God ami miit tem kaa tiltam

talokoma no, kalap kaali, faneng namti, mafek mafek dinimal nuli dok kano-somdupla, tam God ami miit tem uyo tam unokomup i? Kaa fan taang-kala tam unolup daa yo, akiwale, ²⁷ Yesus ayo ilmi tiin diim kulu tiin dikyak diiya-lom bokoya ko: God ata ti mafek mafek alik kiili, kanolama. Lale, tunum alafin kela kaali, taang-kala-somdala tiltam God ami miit tem kaayo, tiltam talokoma dinim; kemin, God ata taba-lomda dong dokolokoma kawu, ayo tiltam God ami miit tem tiltam talokoma no yakale, ²⁸ Pita asiik boko-lomda: Kapyo, weng san-ilawal Kapni daang bakaalin tunum, nikil nuli nulmi abip so, nulmi mafek mafek so, kiili alik kela-lomdupla, kapni okok kemin kaata, ke-bam kapso tal-unebup o, kala kanum bokolale, ²⁹ Yesus ayo bokola-lomda: Weng kalawaali tifan bokoyokomi kemin, dok nolin unang tunum kiita nami lak kaali duu-lomdip, nami weng tangbal kaali, kulii-din unang tunum iyo bakayon o kala-lomdip, imi am aye, fik aye, nakal aye, almi unang aye, awak-aalap aye, man aye, ima lang aye, kaali, kambola-lomdip tal nami okok kemin kaata, kotal-fukulip namti, ³⁰ kamala tawaal diim kalawu bom-bilip kawu, nami okok kebip kaami kalan kaata, tunum kusnum ita fuut-kaayin-bam aye, ye-bam aye, ke-mokomip. Lale, kibi am kusnum aye, fakal-nakal aye, unang aye, awil-fakal aye, man aye, ima lang aye, almi-kup wan handret (100) kiita-kup kuluulokomip. Kemin, am ma daanala, tam abiil tikiin ilokomip kaali, kawu suunkup bom ilokomip. ³¹ Kemin, unang tunum yaapkan kamala kaami win soyal bom-bilip iyo kaptoop kaptoop kawu, isiik win dinim keliple, win dinim ke-laabip isiik am ma daanokoma kaali, win so ke-bom ilokomip o, kala Yesus ayo kanum bakaya ko.

Yesus ami liip asuumano diim kaami boko-lom: Ilom nelip

taanokomi no, kalsa kaata ko

Mat 20:17-19, Luk 18:31-34

³² Kemin, Yesus so, almi daang bakaalin tunum iso, nikil iyo din abip diil Jerusalem met unum o, kala un-bomdip, Yesus asiik dusiin daa umbabale, almi daang bakaalin tunum ita daang tem un-bomdip bokolip: Kwin! kaa din itamupla nuyo yelokomip kawe! kal-bomdip ilmi aket tem-kup fanang daa umba-biliple, tunum kusnum nikil imi daang tem tababip iyo suunip. Kemin, Yesus almi tunum talangkal ita-kup ulduu kullii yang kabangu almi am ma daanokomu kaali, tunum ita tabalomdip kanuyokomip kaami sang kaata asuk bokoyalomda: ³³ Kipyo, Jerusalem kamet banum o, kala talabup kemin, din kawu bom-bulupla, nak-tunum ma tabalomda, Dukum Ami Man Nayo, nim-bii din tunum awem o, kala-laabip pris imi kamok kamok so, lo utamsip tunum iso, imi diim daalale, yikal weng taken-bamdipla, tunum kaayo aalip taanak o, naka-lomdipla, nam-baalip yak Rom kasel imi sikil diim abamnila, ³⁴ ita tabalomdip, atafiimin weng mafak bakaap-nan-bamdip, mok kaali, nami angtiil diim kawu, tik-tiip-nam-bam, sok faklet ta kuluu nebilip bii taani, namaalip bombii am alep ke-lomdi, am asuumano diim kawu asuk tam tiinokomi no, kala Yesus ayo kanum bakaya ko.

Jems so, Jon so, alap imi tabalomdip Yesus ami dikdakaansip kaata ko

Mat 20:20-28

³⁵ Kemin, Sebedi ami man alap Jems so, Jon so, iyo tal Yesus ayo bokola-lomdip: Numi kukuyin kapyo, alep numi aket fukunin kaali, mafek mafek sang ma kaa bokoptokomup kalawaali kalanolan o, kebup o, akiple, ³⁶ asiik alap imi bokoyalomda: Alap ibi nali kanamin kaata ma kalanolan o, nakan-kaabip i? kala, kanum bokoyale, ³⁷ alap

isiik bokola-lomdip: ilom kabi tiltam king ke-lokomap kawu, alap nuta keyapla, ma ata tal kaltapni tingtuplo kabangu tiina, ale ma ata tal kaltapni awaanlo kaldangu tiina ke-bam kabi dong dakaap-tin-bam ke-bulupla, nikil nuta unang tunum iyo tiin molum o, akiple, ³⁸ Yesus asiik almi angtiil yol kuluulokoma kaami sang kaali, alep imi bokoya-lomda: Alap kipni dik-dakabip kaami miit kaali, ibi talalu bam-daaln dinim kebip kemin, kukup mafak ma kayak kayak ita taba nami kup-nokomip kaali, kipkal saak nuso kuno kuluu kanolamup o, kalbip ema? Ale, nami angtiil yol awak kuluu-lomdi taanokomi kaali, kipkal ti kaali kuluu um-tal daa-lomdip saak-namip o? kala kanum bokoyale, ³⁹ alap isiik bokola-lomdip: Aa, alap nuli ti kanolamup o akiple, Yesus asiik bokoya-lomda: Fan kemin, kibi nami kukup mafak kaa kup-nip um-tal daa-lomdi taanokomi ultap kanolokomip. ⁴⁰ Lale, kaa nami ok tabukla tunum ulela-lomdi kamokim ami abiin baan nami mepso bombuu uyo yim-tiilokomi dinim; kemin, kaali God almi mafek mafek kemin, akal tunum kii ulelsa. Kemin, ita yim-tam tiilala, ita taba dong dakaap-nim-bilipla, unang tunum iyo tiin molokomup o, kala kanum bokoya.

⁴¹ Kemin, Yesus ami okok kemin tunum nakalkal iyo Jems so, Jon so, alap imi weng kaa bokolip kaami sang kaata weng san-ilomdip, nikil iyo alap imi aket atul kuyipla, aket atul dap-tiiyule, ⁴² Yesus ayo nikil iyo naan-daaya alik tal atamipla ayo bokoya-lomda: Kipyo, kipkal atamsip kemin, tawaal diim kaami God ami lak duulin dinim unang tunum imi kamok kamok ita, unang tunum iyo kalaang weng kaali, kukaayin-bam ale, ilmi aket fukunin weng kaata-kup, kukup mafak ayo kukaayim-bam ken-tabasip u, kalsip. ⁴³ Lale, nami lak duulin ipyo, kiimi kukup kaa kanun-umbip kaali, kipsiik dik-daa kuluu-lom kanumin dinim; kipni tunum iyo dok ata nita nak-tunum kusal imi

tiin diim kaali, tiltam win tabin kelon o, kala namti, ali almi win kaali, kufumin dinim; balili-kup kala-lom kap-tum kusal imi minlo tem un-bom ilokoma kaata, tangbal; kemin ale, ⁴⁴ kipni tunum ayo kanta nata nata ke tiltam naktum kusal imi kamokim kelila yo, kala namti, ali alik kipni dong dakaayin tunum ke-lokoma kaata, tangbal o. ⁴⁵ Kemin, Dukum Ami Man Nali, tawaal diim kalawaali disa kawu tal tiin-bom-bilila, tunum ita nami okok kamaap-nin o, kalalila talsii disa; nali taldila dukum-kup okok-bam unang tunum iyo dong dakaayon o, kalalila talsii. Kaali, nali tal-ilomdila kuno, keyilila waasi ita nelip taanokomi kawu, unang tunum yaapkan imi iliim kaali, boyilile, kiiyo tiltam God ami man kelip suunkup ilin o, kalalila talsii. Kemin, kibi nami unang tunum dong dakaayinbi ultap ke-bamdipla yo, kala Yesus ayo kanum bakaya ko.

Batimeus tiin bikensu. La, Yesus ata dap-talalulala, tangbal kensu kaata ko

Mat 20:29-34, Luk 18:35-43

⁴⁶ Kemin, Yesus nikil iyo dak-daa dabii-din abip Jeriko din ababip-kup, Yesus sole, almi daang bakaalin tunum so, unang tunum yaapkan iso, iyo Jeriko kaali, kambola unum o, kemiple, Timeas ami man Batimeus ayo tiin bikensu kemin, mafek mafek uyo naan-bam ken-umba ayo liip balang diim kabaaku tiinba. ⁴⁷ Kemin, weng ma weng sanala yi, Abip Nasaret kayaak Yesus ata talaba no kalbip kala, kalba-kup, naan-bamda boko-lom: King Devit ami man loop Yesus kapyo, kabi nali olen-daap-na-lom dong dokop-nan o! ke-bam naan-balala, ⁴⁸ tunum yaapkan iyo, Dulumnan o, kal-bom fuut-kaanbip. Lale, ali ti kano dukum-kup ti naan-bam bokola: King Devit ami man loop kamokim kapyo, kabi olen-daap-na-lom dong dokop-nan o, ke-bamda naanin-kup ke-balale, ⁴⁹ Yesus ayo kawu dluuma tola-lomda, kayak kayak imi bokoya

ko: Bokolipla talak o! yakale, tiin bikilin ayo naan-daala bokola-lomdip: Balili-kalbp-kup tola talan o, akiple, ⁵⁰ ilim sakbaalim dukum ma kuluu mikiba uyo dulduu kukulu tii abiltap-kup tola-lomda, Yesus ami fanang din atamale, ⁵¹ Yesus ayo dik-daala-lomda: Kabi kanamin ma nop-nak o, kal-bomdap naap-nanbp i? kala kanum bokolale, tunum tiin bikensu asiik bokola-lomda: God ami weng kukuyin tunum kapyo, nami tiin ayo baap-nalapla, mafek mafek kiili, itafiimon o, kal-bomdi naap-timbi no, akale, ⁵² Yesus asiik boko-lomda: Nali utamila, Kabi, fan nam-talalulama no! nakap kala, kalalila kemin, tam-talaluli asuk tangbalnap kemin tiin baa mafek mafek iyo talalu itaman o, aka-laam-salale, abiltap-siik ami tiin uyo tangbal ma kewalule, Yesus ami daang tem yakaba, nikil liip-kup unip ko.

11

Yesus ami Jerusalem itama unang tunum iyo fyaap duum-sip kaata ko

Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19

¹ Kemin, Yesus nikil iyo tal abip diil Jerusalem kaami mepso tal Oliv Tikiin kaami abip alep ma Betfage so, Betani so, kiimi mepso kawu tal-ilomdip, Yesus ayo almi daang bakaalin tunum alep ma isiik yim-baali unipla yo, yaka-lom, ² alep imi bokoya-lomda: Alep kibi yakaba din abip atafiibup kaali, tam-ilomdip dongki man kasaa ma sok kuk-diilip bombe kalip namti kaalile, siin kaa tunum so dap-tama tal-unemakin dinim; disa kama man bombe kemin, alep yak sok baa dibiilip tal nami bi kala talokomip. Kemin ale, ³ kanumipla, tunum ayo ma alep kipni dik-daaya-lomda: Kanimin o kala-lomdip kaa kanubip i? yaka namti, kipkal bokola-lomdip: Yi, numi Kamokim ayo ok so kemin, din kulii-tilin o, yakala tulup kayi! kalale, nuli kiin

dibii-din daalupla, Kamokim ayo asuk abiltap yim-baala din dibii-talokomup o, kala bokonbip-kup dibii-tilin o kala kanum bokoyilale, kulaa, ⁴ alep iyo din uliwa, Dongki man kasaa ayo liip balang diim amitom kawu bukulip bombe kala, kalbip-kup din sok baa kemiple, ⁵ tunum kawu tolbip iyo alep imi dak-daaya-lomdip: Alep kibi kanamin o, kala-lomdipla, dongki kasaa kaali sok baabip i? kala kanum bokoyiple, ⁶ alep yikal Yesus almi weng bokoya tilip kaata kanola bokoyipla, alep kamboyiple, ⁷ alep iyo dongki man kasaa kaayo, dibii-tal Yesus ami kutal-daaliple, ilmi ilim batbat ta, kutam dongki ami daang kun diim kabaaku tabeliwa, Yesus ayo tam tiinale, ⁸ unang tunum yaapkan imi fanang dakamin kaali, king ami tala-bala fiyaap duumin kukup kaali, kanumin kemin, Yesus ami liip kawu talaba kaali, nuli liip kalawaali atin tangbal-kup dot kaamupla tal-banak o, kala-lomdipla, ilmi ilim batbat malo ma kiili, dalela-lomdip kulaak liip kawu tii-balale, malo ma itale, yang aba langabip as tang kiiyo, as kon bapliim so, fakabi kulii-tildaak Yesus ami liip tal-unokoma kaayo, tabii-bala kem-yakyak-ke-bilipla, dongki kaali, ilim so, as bapliim so, kiimi tip diim kaptoop liip unak. ⁹ Kanum una-balala, unang tunum yaapkan iyo biki-kutii dusiin daalale, unang tunum yaapkan malo ma ita daang tem lo kaptoowu kelip Yesus ata iipyak tem kawu una-bala-ke-bamdiwa, fiyaap duumin dukum ke-bam ale, dukum-kup naan-bamdip: God ami win kaali, Kufolum o, kal-bomdip: Yesus kalawaali God Dukum ami win diim talaba no; God ata kukup tangbal kaata-kup ami kukaan-balala yo, kal-bomdip, ¹⁰ kalawaali numi awaalik King Devit ami unang tunum tiin mo-bisa altap ke-lokoma kemin, God ata kukup tangbal kaata-kup kukaan-balala yo, kala-lomdip, God ami win sakbaalim dukum kaali, kutam asal tela kufon-bam fiyaap duumum o, kemip.

¹¹ Kemin, Yesus nikil iyo din Jerusalem aba, Yesus ayo tam lotu am diilim kaami mafek mafek alik kiiyo, itafiin-tal-une-bala, atan tem unon o, kem-sulule, kelala almi daang bakaalin tunum talangkal iso, nikil maakup asuk Betani abip unip ko.

Yesus ata weng kaata-kup bokolala, as fik uyo datsu kaata ko

Mat 21:18-19

¹² Kemin, Yesus nikil iyo din Betani abip sinbip-kup, kambola yakyak un-bomdipla, Yesus ayo ol-tinap kelula, ¹³ tiyang daalala yi, Fik miit ma yang samaan so kawu tola-lomdu as kon yaapkan bombe kala kalba-kup, daak aba yang fik uyo ma duk-duu inalila yo kala-lomda, yang ulala, Fik kaami abuumin am kaali, kama kemin fik kalawaali kon-kup bombe no, kala-lom, ¹⁴ as kuumi bokowa-lomda: As kupyoy, as lap ma abuulapla, tunum iyo ma kupni lap uyo maso ma duk-duu inam-nokomip dinim o, kal-bom bakamale, almi daang bakaalin tunum iyo weng sanip ko.

Tunum mafek mafek kulii-tal lotu am diilim kaptamu tiilip san-bilipla, Yesus ata tal iyo fotabamna tam banaasip kaata ko
Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Jon 2:13-22

¹⁵ Kemin, Yesus nikil iyo yakyak umbital Jerusalem tal-ilomdip, Yesus ayo tal aba tam lotu am diilim tam aba-lom, tunum iyo mafek mafek God ami kukaalin uyo kutal aba tam lotu am tiilip uyo kukaayim-biliple, saanbip kala-lom tam-ilomda, tunum alik mafek mafek kulii-talaba tam tiilip so, tunum kusnum tal saanbip iso, iyo alik fotabamna sak funbi, tuumon kola-una-tala-kemin tunum imi tebol ayo dak-siki-lom kabaak mole, awon abim God ami kukaalin umi kulii-tal tiilip saanin tunum imi abiin baan uyo dikela kulaaya yang aba kebi kutiyya-lom ¹⁶ bokoya-lomda: Kibi mafek mafek kiili, foko-dibii-tal God ami lotu am diildiil kaami daam tem amitom liip

kaali, talaba yang malii kaami amitom uyo yang aba tam banemin dinim o, kala-lomda iyo fakel-yila. ¹⁷ Kemin, Yesus ayo unang tunum lotu am diilim kaptamu bom-bilip imi kukuyin-bam bokoya-lomda: Sawaayak kawu God ami weng Sukon Tem ma dola kutiisip kaali, boko-lomdu: Nami am kaltam-ali tunum miit alik imi beten kamaap-nin kaami am o, ke-mokomip o, kalsu. Kemin, kibi God ami weng kaali kaal kesip. Lale, ibi ami weng kuuli, kuyang saak tela-lom God ami am uyo ku-mafak-dakan-tabasip o. Am kaltam-ali ipni wan saan-bam kaptum kusal imi moni yukut inin am kelu kewinsip o, kala kanum bokoya. ¹⁸ Kemin, awem tunum o, kal-bom Pris o, yaka-laabip imi kamok kamok so, lo utamsip tunum iso, iyo Yesus ami weng kaa kanum bokola kaami sang uyo weng san-ilomdip, (fanang daaliwa yi, Unang tunum alik iyo ami weng bakayin-bam kukuyinba kaali, weng san-ilom fanan-taba fiyaap duubip kala kala-lomdip, Yesus ayo tili-dela-bomdip), kala nolu kaali, dok no-lom aalup taanak i? kem-una-tala-kemip. ¹⁹ Kemin, bombii am tiinule, Yesus nikil iyo Jerusalem kaayo, kela unip o.

Yesus ata as fik datbu kaami sang so, beten kemin kaami sang so, kiita bakamsa kaata ko

Mat 21:20-22, Mat 17:20, 21:21-22, 1Kor 13:2

²⁰ Sinbip-kup kutim kawu, Yesus nikil iyo asuk tal ulipla yi, As fik namti kon so, timtim so, kiili alik datbip kala kalbip-kup, ²¹ Pita ata kaami aket kaa fanang daa-lomda bokola-lomda: Numi kukuyin kapyo, as fik miit kuumi katii-wunbi kambowa-unbap kaali, yak kaa datbu kaataman! akale, ²² Yesus asiik nikil imi bokoya-lomda: Kibi utamipla, God ayo dik-daalupla, kaali ti weng san kanolama no, kal-bom dik-dakaan-bam bom-bilipla yo, kala-somla kemin, ²³ nami weng kalawuuli lukuuya-yaamin disa; ti kuyak aket tem daalalip kayi! Kanola

dok nolin tunum ata God ami bokola-lomda: God kapyo, yak amdu kaali, baldaa dabaalap yak yol wok kumun tem unak o, kala-lomda ami aket tem kaali, aket alep fukunin dinim kela atamala yi, Nami kaa dik-daali kaali, tifaneng tabokoma no kala namti, kaami dik-daala kaa, God ayo taba-lomda kanolokoma. ²⁴Kemin, asuk kaami sang kaali, maso ma bokoyon o kali kemin, kabi dok nolin kukup kaami aket fuku-daka-bamdap, Nali God ayo dik-daalila ayo ti kanop-nama no kala kala-lomdap God ayo beten kamalap namti, kapni kaa dik-dakabap kaali ti, faneng kanop-tokoma.

²⁵ Kemin, kanola kabi tiltam tola-lomdap, God ami beten kamaan-bamdaple, kaptum taba-lom kapni ban kep-tinba kaami aket kaali, fanang daalap namti, kaami ban kep-tinba kaali, kambolap dinim keluk o, kala-somla kemin, kanolap namti, kapni Kaalap abiil tikiin kayaak ayo kapni ban kemin sang dik-daala-lom: Lukuup-ta kep-nan o, kalokomap kaali, kanola kambop-ta dinim ke-lokomu. Lale, ²⁶[faneng kabi kaami ban kep-timba kaali, lukuup-ta kelin dinim kelap namti, kapni Kaalap abiil tikiin kayaak akal kanola kapni ban kemin kaali, lokola kep-tokoma dinim] o, kal-bom Yesus ayo Pita ami kanum bakaala ko.

Kamok kamok ita Yesus ami dik-daala-lomdip: Kabi kawanami win diim kawu kapni okok kemin kaali nuubap i? ansip kaata ko

Mat 21:23-27, Luk 20:1-8

²⁷ Kemin, Yesus nikil iyo asuk umbital Jerusalem tal aba-lomdip Yesus ayo tam lotu am diilim kaami daam tem kaptamu tal-banemale, tunum awem o, kala-laabip pris imi kamok kamok sole, lo utamsip tunum so, Juda kayaak imi kamok kamok iso, iyo tal ²⁸ dik-daala-lomdip: Kapyo! Kabi kawanami win diim kaata, kufo-bamdap yak kanolin

kukup kala kanun-umbap i? Kabi kawanta tam-baala tal-ilomdap, kanolin kukup kaali, kanum-solap yoko? akiple, ²⁹ Yesus asiik bokoya-lomda: Na, nasiik kipni weng ma dik-daayokomi kemin kibi nami weng kaali, maan tiip-nip namti, kaa nakal kanola kipni weng kaali, maan ti-iyokomi. ³⁰ Oksam wakayin tunum Jon Baptis ayo kanami win diim kawu unang tunum iyo oksam wakayinsa ni? God ami win diim kawu kanum-soma ne? tawaal diim kaldaak-ami tunum imi win diim kawu kanumsa ni? Nami weng kala dik-daayili kaata, maan tiip-nipla yo kala, dik-daayale, ³¹ kamok kamok iyo weng aal diki-bam bokola una-tala-ke-bamdip bokolip: Nuli kanamin o, kalokomup i? Nuyo boko-lomdup: God ami win diim kawu kanumsa no kalokomup kaali, ali nuli bokoya-lomda: Kibi fanang daalipla, God ami win diim kawu kanumsa no, kalip namti, kanamin o, kala kibi Jon kaali, faneng God ami weng kaata bakayinsa no kemsip dinim o, yokokoma; kemin ale, ³² nuyo bokola-lomdupla: Tawaal diim kaami tunum ami win diim kawu kanumsa no, kalokomup elile? daa ye? Kaa kanolokomup daa yo, kalip. Kanum bakabip kaami miit kaali, dok kata naa kalolip: Kamok kamok ili unang tunum yaapkan imi itamipla, Jon kaali ti faneng God ami profet o, kala weng ku-fatap-daa bakayin tunum o, kala-lom bakabip o, kalipla, nuli boko-lomdup: Kaali God ami profet daa yo, kalup namti, unang tunum ili aket atul numi kuya-lomdip yelamip o, kala-lom suun-daa-lomdipla ³³ kemin, Yesus ami weng kaali, ibokola-lomdip: Kaa kanta Jon kaa bokolaya, ali taba-lom unang tunum kii oksam ukayinsa no kalalup utabup dinim o, akiwale, Yesus asiik bokoya-lomda: Nakal ti kanolin kawanmi win diim kawu, kanolin kukup kaa kanun-umbi uyo bokoyokomi disa yo, kala Yesus ayo kamok kamok imi kanum bakaya ko.

12

Yesus ami weng faldak wain langabip tiin molin ami diim tii-lom weng bokosa kaata ko

Mat 21:33-46, Luk 20:9-19

¹Kemin, Yesus ayo weng faldak-tiimin weng iip maakup maakup ayo bakayin-bam ale, tunum ma wain langabip ma talalu kutii-lomda, tam uti foko kela wain san ayo dikiba-kup; tuum tem kala-lomdipla, ok liip unemin dotu sok lap iyo fokolip daak unule, yaan ta talela kutiilipla, ok bana-unemin ok bon uyo dotu kutii kela, langabip kaptam tiin mo-bom ilin tunum ami am ayo bitam asal kaptamu de kamolale, tunum wain lang tiin molokomip iyo, ulela bokoyila ko: Wain lap abu tii-mokoma kaali, dakabi kutii kela tak-nuubi ok ayo laabi kutiiliwa, kaptum kusal ita tal molipla, kipta sisol ayo kuluu-lom anung ma iltipni kuluubip-kup, nakal anung ma kuluu kulaap-nip din unemak o, kala kamboya bilin samaan kawu una.

²Kawu bom-balala, wain lap abuumin umi am uyo daan tiltam tabamnula kawu, tiin-saanin tunum iyo wain lap dakamsi kutii kutii kela ok ayo tuk-nuu-bam ok laabi kutiilipla, aptum kusal imi kuyip ita tal moliwa, wain lang kayaak ayo almi okok kemin tunum ayo ma dabaala tal wain lang tiin molin imi bokoya-lomda: Nimi kamokim ami wain lap kaami ok kaami sisol anung ata kup-nipla, nulmi kamokim kulela unon o, yinba. ³Lale, ili biwaka-bi-lomdip, disa kulu dabaalip alami kamokim ami be una. ⁴Kemin, asuk tal atama yi, Kamokim ayo asuk okok kemin tunum kusnum ma ami weng ayo bokola-lom dabaala din wain lang tiin molin tunum imi diim unale,

ami kamokim ami weng kola kulii-tilba kaayo, bokoya. Katale, iyo dabom bakela-lomdip, kukup mafak kaayo, kukaan-bi-lom dabaalip unale, ⁵kamokim ayo asuk ma dabaala din itamale, atin aalip saakna. Kemin, kanu-bam

tunum yaapkan kiili, fokola din itamum e, malo ma yebilip tale-bam ale, malo ma kiita, yelip atin saaka-laa-bilip kelip. ⁶ Kemin, kamokim almi man aket-iip maakup alafin kelale, kamokim ayo aket fukunbi talaala yi, Awu, nali nalmi man aket-kup kola-laabi kulaata, dabaali din una namti, ami weng kaali, kuyang saak telalip disa yo, kala kala-lomdaya almi man mafiing diim kawu, dabaala din wain lang tiin molin tunum imi fanang una. ⁷ Lale, tiin molin tunum kiiyo, atamiwale, ili weng boko unatala-ke-bam bokolip: Kulaali ti wain langabip kayaakim almi man kemin, bom bii-lom almi aalap ami taanokoma kawu, alalta aalap ami mafek mafek alik kiili tiin mo-lom almi alik ke-lokoma kemin, baan aalupla taanala, wain langabip kaltam ayo nulmi alik keyuk o, kala-lomdip, ⁸ yak man ayo dap-tal fuku-lom aalipla taanale, tunum man kaayo, sisii dilili dibii tam uti yal foko dabaalip tamdaak saaklo kawu abamna no, kala-lom Yesus ayo faldak-tiimin weng kaayo, kanum bakaya ko.

⁹ Kemin, Yesus ayo weng ma dik-daaya-lomda: Kipyo, wain langabip kayaak ami asuk talokoma kaa, ali wain langabip tiin molin kasel kii, kanimin ma noyokoma ni? Ali taldaya, tiin molin tunum kiili, atin ti anula taaniple, asuk tunum kusnum ma ulela-lomda, wain langabip kaayo, kuyak kiimi sikil diim tiiyala, ita taltam wain langabip kaayo, tiin molokomip o, kala bakayin-bam ¹⁰⁻¹¹ asuk bokoya-lomda: Tiin molin tunum ita tabalomdip wain langabip kayak ami man aalip taanba kiili, sawaayak kaptoop ami tunum kusnum imi kukup kanubisip iltap te! kala God ami Sukon Tem kaali, kanum bokolomdu:

Ok fukulin tunum ili am kaa dina-bam tiyak daaliwa, Am kun ma kaali, mafak o, kala-lomdip faldang mo binalip yak balang diim kabang abamna. Katala,

kamokim ali am kun kaa atam-ilomda: Kwin!
 kaali ti tambal kemin am dubim ami duwokop
 kelak o, kala-lomda am kun kaali, asuk dibii tildak
 dap-molaya ayo tangbal mokso ke tolnu. Kemin,
 kamokim ami kanola kulaa God alalta kemin, nuli
 utamuwa yi, Ami kanola kaa fan tangbal kela kayi!
 kala-sulup o,

kalsu. Kemin, ipkal kuuli, tik-tii-bam atam-laabip. Katala,
 kibi kanimin o kalalipla kuumi miit kaayo, dotu atamin
 disa kesip i? kala Yesus ayo kamok kamok imi kanum
 bakayale, kulaa ¹² yakal utamiwa yi, Ee, Yesus ayo nulmi
 sang kulaata, faldak numi diim tii bakayinba kala, kala-
 lomdip, Kulaa yak dafukulum o, kalip. Katala, unang
 tunum Yesus ami weng, weng san-kaabip imi itam-suun-
 daa-lomdipla kemin, ayo sok dedulin disa, kela unip ko.

*Kamok kamok kiimi tal takis moni kukaalin ami sang kaata,
 Yesus ami dik-daansip kaata ko*

Mat 22:15-22, Luk 20:20-26

¹³ Kemin, Falosi tunum iip maakup maakup so, Herot
 ami tunum iip maakup maakup iso, kiili fokolip din Yesus
 ami fanang din-ilomdip, kasen-foko-lom weng ma dik-
 daalipla, Ayo weng mafak aye ma bokola kala, kalalipla, tal
 bokoyipla, nuyo din dafuku dibii-din weng bakamin baan
 diim daalum o, kala-lomdip yim-baalip unip. ¹⁴ Kemin,
 Falosi nikil kiiyo, tal Yesus ami bokola-lomdip: Kukuyin
 tunum kapyo! Nuli titamsup kemin, kabi win soyal
 tunum iso, win dinim tunum iso kiili, kukup tambal kaali,
 maakup kukaayim-bom ale, kabi tunum ma ami atul kaali,
 ma suun-daalamap disa le; kabi suunkup tituun-kup tabin
 weng kaata-kup bakayim-bam ale, God ami weng kaata-
 kup kanumin o, kalba kaata kuluu-lomdapla, fan, tituun-
 kup tabin weng kaata-kup unang tunum kiiyo, kukuyim-
 bam ken-umbap. Lale, mafek mafek ma kaami sang kaata

dik-daap-tum o kalup. Kemin, (Rom kasel imi lo ma kaa boko-lomdu: Ipni takis moni kaali, nulmi King Sisa almi gavman ami kukaalin o, kalsu. Kemin ale, Juda kasel numi lo kaata boko-lomdu: Ipni moni kaali, God ami kulaalin o, kalsu. Kemin,) numi moni kaali, Sisa ami kukaalum e? God ami kukaalum e? ¹⁵ Sisa ami kukaalokomup elile, kela God ami kukaalum e? kemin, kapni aket fukunbap kaata, bokoyapla kawu, nuli utamum o, akiple, Yesus ayo imi aket mafak fukunbip kaali, akal kaal kela yi, Ali weng mafak ma bokoya kala kalum o kala-lomdip kanubip kala, ayo bokoya ko: Kibi kanimin o kala nali kasen-faka-bam nam-kukubip i? Tuumon maakup ma kulii-tilipla, nali atamon o, yakale, ¹⁶ fan, tuumon maakup ma kulii-din daalipla kawu, imi dik-daaya-lomda: Yak tuumon diim kabak-ali sinik so, win so, kala bom-bilip kii, kawanmi sinik sole, win so, kiita bom-bilip i? yakale, iyo bokolip: Sisa ami sinik so, win so, kiita no, akipla, ¹⁷ Yesus asiik bokoya-lomda: Uyo kanolin kemin, tuumon kalawaali Rom kasel imi King Sisa ami tuumon kemin, Rom kasel imi gavman almi kukaan-bam ale, God ami mafek mafek kiita, kuno God ami kukaan-bam kemin o, yakale, isiik weng san-ilomdip Yesus ami weng kaali, akal alik ma bokola no, kala-lomdip, aket fanang alik tabaneyu ko.

*Yesus ayo unang tunum taansip kiimi asuk tam tiin kawong ke-lokomip kaami weng kaata, Sadusi imi bakayinsa kaata ko
Mat 22:23-33, Luk 20:27-40, Ap 23:6-9*

¹⁸ Juda kasel imi kamok kamok malo ma kiili, Sadusi yo, ken-umbip iyo boko-lomdip: Unang tunum taansip kiili, asuk tam tiinokomip disa yo, ken-umbip. Kemin, Sadusi malo ma iyo (din Yesus ami dik-dakamin kaa fiitmin dukum ma dik-daaluwa, ami miit kaali, talalu daka-daa bokoyin disa kela namti, unang tunum iyo aban-delik ! kalalip) tal Yesus ami bokola-lomdip: ¹⁹ Kukuyin tunum

kapyo! Nuli weng ma dik-daalum o, kalup. Kemin ale, sawaayak kawu, Moses ata God ami Lo ayo numi kuyinsa umi anung uyo boko-lomdu:

Tunum ali tunum man ma foko tiilin dinim ke ilomda saaka-lom kalel kutiila namti, niing alta asuk fik ami kaluun uta kuluula akam imi tunum man kuloikomip kaali, ali boko-lomda: Kabi nami abaap ami man kayi! aka-lomda, kamasi fik taanse ami bung mafek mafek uyo man kuula ami kukaalak o, kalsu. ²⁰ Kemin, weng san-bom ilapya! Siin kaali, tunum ma ami man tunum nikil kiili fetkal kemin, nikil alik taltam fusuulipla, fik diil asiik unang ma kuluu bii, man ma kuulin disa ke, taanale, ²¹ almi tamon asiik asuk fik ami kalel kaluun kuuyo, kuluula. Kata, akal man ma kuulin disa ke-lom taanale, niing iip akal asuk ti kuluuta kuluula, ²² nikil alik kanumin-kup ke-bi-lomdip man aye ma kuulin disa ke-lomdip taanipla, atin mafiing mafiing kulaata unang ukol kano taan kesu no. ²³ Kemin, tunum nikil fetkal alik kiili, unang maakup kuuta-kup kuluu biile, taan-taan-kesip. Kemin, bom-bi-lom tunum taansip imi tam tiin kawang ke-lokomip kaali, unang kuuta, kawanmi kalel ke-lokomu ni? Kemin, kapni aket fukunbap kaata, bokoyap, weng selum o, akiwale, ²⁴ Yesus asiik imi weng maan tiya bokoya-lomda: Ibi God ami Sukon Tem Weng kaali, talalu ma kaal kelin disa kesip kemin, God kaali, titil soyim o, kalin dinim kesip. Kemin, ibi ti aket mafak-kup fukun-unbip o. ²⁵ Weng san bom iliwa! Ilom am ma daanokomu kaali, unang tunum taansip imi asuk tam tiin tam God ami abip suunkup ilokomip uyo, unang dan kaa-bala, tunum dan kaa-bala, ke-mokomip disa; kiili, tiltam akal alik ke-lomdip abiil tikiin kayaak ensel iltap ke-lokomip te!

²⁶ Kemin, ipni weng kaa boko-lomdip: Unang tunum

taansip kiiyo, taan-ilom atin maaklo kesip o, kala-laabip. Yale, bii God ata asuk yim-folala tam tiin baalokomip o, kala-laabip kaami sang kaayo, bokoyan o, akipla, Moses ami buk tem weng kaayo, boko-lomdu:

Moses ayo as katip ma tolsa kaami diim kabaku wing kaali, kiin-tabamnala ayo atamala, God ayo Moses ami weng bokola-lomda: Nali Abraham so, almi man Aisak so, ilmi man loop Jekop so, alimal ilmi God namti kala bombi no, ansa no, kalsu. Kemin, ibi Sukon Tem Weng kuuli, tik-tiin-unbip lale, talalu ma kaal kesip disa. ²⁷ Kemin, tunum taan-ilom din God aso suunkup laabip isole, tunum tiin kawong bom-bilip iso, ita tiin mosa. (Kemin, altap, God ami weng Moses ami bokonsa kaami miit kuuli dok kata naa kalolip: Kemin, Abraham alimal kiili, sawaayak kawu taansip. Lale, God ami tiin diim kaali, ili bom-bilip o, kalalala, Nali alimal imi God ti kalabi no, kala bokonsa.) Kemin, ibi boko-lomdip: Unang tunum taansip kiili, atin disa kesip. Kemin, asuk iyo taltam tiinokomip disa yo, kala-laabip kaali, fan daa yo, kala, Yesus ayo Sadusi imi kanum bakaya ko.

God ami lo sakbaalim dukum kaami sang kaata ko

Mat 22:34-40, Luk 10:25-28, Rom 13:8-10, Gal 5:14-15, Jems 2:8

²⁸ Kemin, lo utam-laamin tunum ma tal tola weng san-balaya, weng takenbip e kala, utamala yi, Yesus ayo kiimi weng kaali, maan tela weng tambal kaata-kup bakaba no kalalaya, akal Yesus ami dik-daala-lomda: God ami weng bokoyinsa kaayo, dok kanolin kaata diildiil i? akale, Yesus asiik bokola-lom: ²⁹ God ami weng diildiil kaali ti Moses ami bokola-lomda:

Israel unang tunum ibi talalu weng san iliwa! Dukum kaali, numi God kemin, maakup kulaata-kup numi

Kamokim kayu! ³⁰ Kabi ti ami aket kaali, atuk-atuk-ke-laamin daa yo. Kapni aket aa, fanang aa, tiin aa, titil aa, kiili, alik kulaalap yak God Dukum ami diim abamnip ami aket-kup kolan o, kalsa kaata, diildiil o. ³¹ Aa, weng fatap ma kaa bokolomda:
 Kabi kaltapni angtiil aket duu-lom tiin mo-laabap tap ke, kaptum kusal so, kayak kayak so, imi aket kuyale, tiin saanin o,
 kalsa. Kemin, weng kalu kusnum ma uta taba-lomdu weng alep kiili, yim-baak molokomu disa yo, kalale, ³² lo utamsa tunum asiik Yesus ami bokola-lomda: Kukuyin tunum kapyo! Kaali faneng te. God alaltap kaayo, ma bombe disa; kemin, maakup ata-kup numi kamokim kemin, kaali faneng tituun weng kaata bakayinbap. ³³ Kemin, kanola tunum ayo anung-anung-kemin daa kebam, almi aket aa, fanang aa, tiin aa, titil aa, kiiyo alik kulaala yak God ami diim abamnipla, atin dukum ami aket-kup kola-bomdala, almi angtiil kaami aket uyo tambal-kup tiin mo-laaba; kanolin kaata kaptum kusal kayak kayak imi aket kuya-laabap namti, tunum kaami kanuba kukup kaata, atin ti ata ata ke-lom, taloop aye, ima aa kiili fuulip kiin-bala God ami kukaalin kaali, kabaak banokomu no, kalale, ³⁴ Yesus ayo atamaya, Tunum kaali, aket tambal fukun-ilomda kanum bakaba kala, ayo bokola-lomda: Kabi mepso taltam God ami miit tem talapla, God akal kabi tiin molon o, kalba no, akale, kamok kamok ili suun-daalomdip ili maso ma bakamamip dinim kela unip ko.

*God ata uldaa-dabuulala tiltam Kamokim kesa tunum kaami weng kaali, Yesus ata Falosi imi dik-daayinsa kaata ko
 Mat 22:41-46, Luk 20:41-44*

³⁵ Kemin, Yesus ali lotu am diilim kaptamu bomdala, unang tunum kiiyo, weng bakayim-bam kukuyim-

bamdala, weng ma kaayo, bokoya-lomda: Kanimin o kala lo utamsip tunum ili boko-lomdip: God ami uldaa-dabuusa tunum Kraist o kebip kaali, King Devit ami man loop ayo taltam tabasa kaptoop ami tunum o, kala-laabip i? ³⁶ Kemin, sawaayak kaali, God ami Sinik Tambal kaata, almi aket fukunin kaayo, King Devit ami kolala, akal boko-lomda:

God Dukum ata nami Kamokim ayo bokola-lomda: Kapyo!

Tal aba yang nalmi ting tuuplo kamokim ami tiin-yaamin baan kabaaku tiin-balapla, bii-lom nata nata kelila kawu, kapni waasi iyo dimiili kabaak banip kamboyi kala kalalawa kawu, kii kapta tiin molokomap o, kala God ayo kanum bokonsa no,

kala Devit ayo kanum bokosa. ³⁷ Kemin, God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim kesa kaa, kawanami man i? Kanola Devit ayo fuku-daala yi, Am ma daanokomu kaa, ilom kaptoowu nalmi man loop ata ma tiltam tabokoma kala kalala kaami aket kaata-kup fanang daa-lom bokosa dinam, kabak boko-lom: Kaa nami Kamokim o, kaloma disa yo. Devit ali kalok nolin aket kaaso, fanang-daa ke boko-lomda: Kaa nami Kamokim o, kalsa ni? kala Yesus ayo kanum bokoya ko.

Yesus ayo boko-lomda: Lo utamsip tunum imi kukup mafak o, kalsa kaata ko

Mat 23:1-36, Luk 20:45-47

Kemin, unang tunum yaapkan tal tiinip iyo fiyaap duu-bamdip Yesus ami weng uyo weng san-kaamip. ³⁸ Kemin, Yesus ayo kukuyin-bam ale, weng ma bokola ko: Ibi mep lo utamsip tunum iyo talalu itafii-bamdiwa yo! Imi aket fukubip kaalile, ti ilim batbat kaata-kup miki-bi-lomdipla abip kawu tal-une-buluwa, unang tunum iyo numi itafiimik o! kala-lomdip tal-une-bam ale, iyo din maket saanin baan diim unokomip kaali, unang tunum

iyo tal bakayin-bamdip: Kamokim, kaa balap o? Kukuyin tunum kaa balap o? yakan-kaamin o, kalaliwa, unang tunum imi tiin diim kawu tal-une-bam ale,³⁹ iyo din lotu am aye, ima inin am aye kawu, din unokomip kaa, ti abiin tambal-kup kuluu tiinupla, tunum unang iyo itafii-bamdip numi win ayo kufuyik o, kal-bom kanun-umbip.⁴⁰ Lale, lo utamsip tunum iyo unang kaluun imi kasenfokoya-lomdip imi sin-laamin am ayo bak-daayiple, iyo am dinim, mafek mafek dinim ke-bam kanun-umbip o. Kanolin kukup mafak kaata kanubip. Lale, ili unang tunum imi tiin diim kawu, God ami beten kamaalup kawo kala, bakan kaptoop kaptoop-ke-bulupla, unang tunum iyo itam-somdipla, numi tong kaata-kup bakayik o, kal-bomdipla, beten batbat-kup ken-umbip o. Kanola, ibi imi talalu itafii-bamdiwa kayi! Kukup mafak awak sakbaalim dukum kaali ken-umbip kemin, God ali angtiil yol awak sakbaalim dukum kaata, kuyokoma te! kala, Yesus ayo lo utamsip tunum imi sang kaata, unang tunum imi kanum bakaya ko.

Unang kaluun ma tuumon kiin-abin alep yim-bii tal Jerusalem lotu am diildiil kaptamu God ami konsu kaata ko

Luk 21:1-4, 2Kor 8:12

⁴¹ Yesus ali lotu am diilim kaptamu God ami moni kuliital abuumin kaami ket mepso kulu tiin-bomda, unang tunum imi kukup kaata, itafiimala, moni ayo kuliital ket abuumipla, mafek mafek soyal ili ti moni yaapkan-kup kuliital ket abuu-bilipla,⁴² unang kaluun atin mafek mafek dinim ma ukol tal tuumon kiin-abin katip katip alep kiita-kup yim-bital ket abuulu utama. ⁴³⁻⁴⁴ Kemin, Yesus ami daang bakaalin tunum imi weng umuuya tal atamipla ayo bokoya-lomda: Ibi unang kaluun kuu utamip o? Unang tunum malo ili bung yaapkan so la, tuumon anung katip kuliita kuliital God ami kukaanbip; kemin

ale, mafek mafek dinim unang kaluun umi tuumon katip ma ima saan-bam inokin kuliita alik dilii-tal God ami alik kolu kemin, atin ti weng tifan eng ma bokoyokomi kemin, ibi weng san bom iliwa! God ami tiin diim kaa, unang kaluun mafek mafek dinim umi kukup kanolu kaali ti, uta uta ke-lomdu unang tunum imi kukup ayo kabaak bana no, kala Yesus almi daang bakaalin tunum iyo kanum bokoya ko.

13

Yesus ayo boko-lomda: Bom bii-lom kawu, waasi ita tal Jerusalem kaltam-ami lotu ami diildiil kaltam-ali alik balat-nokomip o, kalsa kaata ko

Mat 24:1-2, Luk 21:5-6, Luk 19:43-44

¹ Yesus ayo lotu am diilim ayo kela tiltam abip daal abale, almi daang bakaalin tunum ma tal bokola-lomda: Numi kukuyin kapyo! Lotu am kaltam-ali ti, atin am tambalkan ale, ili tuum tangbal tangbal kiita dikela kuliit-tal maltiin-tal-une-bi-lom tuum am kaptam tangbal-kup desip. Kemin, ti utam-taman! akalale, ² Yesus asiik bokola-lomda: Am sakbaalkan kulaa utafiibap kaami sang kaata bokop-ton o, kali kemin, weng san ilap! Bii-lom kawu, waasi iyo tal am uyo alik olso balata-lomdip, tuum kuyak tip-tip-bam maltiin-unsip iyo dekela dabuulip daak abamnu bii disa ke, disa akal almi kulu bala-bala-ke-lokomu no, ansa.

Yesus ayo bokoya-lomda: Ibi tunum ita kukup mafak kukaayokomip o, yinsa kaata ko

Mat 24:3-14, Luk 21:7-19

³ Yesus ayo tam Oliv Tikiin kawu tiin-bomda tiin kulaala yak malii lotu am diildiil uyo utafiimale, Pita, Jems, Jon, Andru kanolin nikil ita-kup aso tam tiinip kemin, tildang dik-daala-lomdip: ⁴ Kamokim kapyo! Kalok kanolin diim

kawu, waasi iyo tal-ilomdip lotu am diildiil kaptam balat-nokomip i? elile, Dok kanolin kukup kabak asiik tiltam tabu utam talaaluwa yi, Awu, kukup mafak namti kulu tiltam tabon o, kalu kalokomup yoko? akiwale, ⁵ Yesus asiik nikil imi bokoya-lomda: Talalu utafii-bamdiwa! Kasen-fakayin tunum kiimi weng kaa, weng san-kaamin daa kayi! ⁶ Tunum yaapkan iyo tal nami win ayo kufu-bamdip boko-lom: Nali God ata uldaa-nam-buula tiltam Kamokim kesi tunum o, ke-bala ke-bala-ke-biliwa, unang tunum yaapkan iyo imi weng kaa, Fan o, kala weng san yang banokomip. Kemin, imi weng bakan-talabip ayo, weng san-kaamin disa yo.

⁷ Kano, ibi weng saniwa! Tunum miit ma iyo baa kulii-din daalip, tunum miit ma iso, waasi din-biliple, am waasi ayo ukduu dinan-tal-une-bala-kemip uyo dukum-nokomip kawu, ibi kaa am mafiing diim daan tiltam tulu no, kalalip aket kufoyu suunin daa. Kanolin kukup kaasiik tiltam tabokomu. La, kanum tala-bulula, kanumin diim kawu am mafiing uyo abiltap-siik tiltam tabokomu disa kayi! ⁸ Am bokon ma kaptam kasel iyo bokon kusnum ma kasel iso din-biliwale, kuno king kusnum ma ami tunum tiin moba ita taba-lomdip, yak king kusnum ma ami tunum tiin mosa iso, din-biliple, aa, am bokon yaapkan kawu bim ayo tiltam tabe-bala, ol futam ayo tiltam tabe-bala ke-mokomu. Kemin, angtiil yol kaa kaa-mokomip kaata-kup, kuluu-laa-mokomip disa; uyo tal-unula, asuk mafiing kaptoowu angtiil yol yaapkan yaapkan iyo tiltam aba talun-talun kebii, disa kelula, kawu am mafiing am uyo tiltam talokomu ko.

⁹ Kanolin kemin, kipni kukup ayo yaap-kup tiin mobomdiwa kayi! Ibi nami wok kala tabu-unokomip kaami kalan uyo, nami waasi ita taba-lom yim-tal-fuku deyim-tama din Juda kasel imi kamok kamok yaapkan imi

diim kawu tiiliwa, ita lii-bam yim-bak-saan-bam ale, ibi lotu am unipla waasi iyo tal ye-bam, kuno nami wok fukulokomip kabak-ami kalan kaata, nami waasi ita tal yim-tama din tawaal diim imi kiyap so, kamok kamok iso, imi diim daalip, ita lii-bam yim-bak saanokomip kabaku utamiwa yi, God almi weng kaami kalan namti kabuu no, kaliwa imi diim kawu nami sang namti bakayokomip o. ¹⁰ Am mafiing diim kaali, tilin disa kama ilaya, nami lak duulin ili God ami weng tangbal ayo kulii-din tunum miit kusnum alik imi diim kawu bakayila-tal-unemik o. ¹¹ Kemin, ita taba-lom ibi yim-bii din weng bakamin baan diim daalokomip kaali, ibi aket yaapkan kii fukunbamdip: Kwin! kaaso weng binalip tildak numi diim abemokoma kaata, kanimin weng ma bokoyokomup i? kemin daa; fanang daa-bomdipla ipni weng baka-mokomip disa; kipni weng baka-mokomip kaali, God ami Sinik Tambal alta kipni aket tem bombe ata kukuyim-balala, weng yaap-kup baka-mokomip o.

¹² Tunum nitam suun-bam ilmi nakal nami lak duulin iyo yim-buu yim-baalip yak kamok kamok imi sikil diim abamnipla, ita taba-lom anulip saaka-laa-biliple; awil-fakal yakal kuno man iyo yim-baalip yak waasi imi sikil diim abamnip iyo anulip taan-laa-biliple; kuno man yakal ilmi awol imi waasi keya-lomdip fokolip yak kamok kamok imi sikil diim abamnipla, iyo yelip saaka-laa-bilip kemokomip. ¹³ Kemin, ibi nami lak kaata-kup, duu-bom nami okok kaata ken-umbip o, kala-lomdipla, unang tunum yaapkan ita taba-lom ibi aket atul kukaayin-bam, itafii-mokomip. Lale, nami lak duulin unang tunum ili, kanta angtiil yol uyo daka-bamdip kulaa yang banemin dinim; suunkup nami lak kaata, dukum-kup titil-fakabam bombii taaniwa kawu, kiita God alalta yim-tama tam almi suunkup ilin abip kawu daalala suunkup ilokomip

o, kal-bomda Yesus ayo almi daang bakaalin tunum atalingkal imi kanum bakayin-bisa.

Atin ti mafek mafek mafakan ma tiltam tabokomu kaami sang kaata ko

Mat 24:15-28, Luk 21:20-24

¹⁴ Unang tunum nami sukon dol-yinbi umi tik-tiibip kipyo! Yesus ami weng bokosa kaata, dol-nokomi kulawaayo talalu utamalip ko!

Kemin, Yesus ali asuk almi daang bakaalin tunum imi bokoya-lomda: Ilom am ma daanokomu kaa, ipkal utamipla, Jerusalem kaptamu waasi ita taba-lom mafek mafek atin mafakan dukum ma kulii-talaba tam ulmi baan ayo kela kutam God ami lotu am awem kaptam tiiliwa, uta taba-lomdu atin God ami am ayo ku-mafak-daalu mafaknula kalokomip kaami diim kawu, ibi Provins Judiya kalawu bom-bilip namti, abip kalawaali, kelalip wakadaa bitam amdu tikiin-tikiin kawu, sawaan-laa-malip ko!

¹⁵ Ale, ibi abal akiim kawu bilip namti, asuk tam am unilomdip bung ma foko-kuliiluwa yo kala tam unemin daa; kuno kela abiltap-siik ukadaa din sawaan-laa-malip kayi!

¹⁶ Aa, kuno ibi iltipni langabip kawu bilip namti, asuk din abip aba ilim ma foko-kuliiluwa yo, kalalip abip unemin daa; langabip kuluwu kela abiltap-siik din sawaan-laa-malip ko.

¹⁷ Kabak-ami tiltam talokomu kaali, unang kumun sole, unang manuuk so, kiimi ukadaa unokomip uyo fiit-bamdip tal-une-bam ale, angtiil yol awak uyo kaa-bam ke-mokomip kemin, kwin! kiiso kawe! kebi no.

¹⁸ Wom ati taba-lom am mafak daana uyo, kanolin mafek mafek mafak kiiyo, tiltam tilip namti, ibi taang-kala abiltap ukadaa unolip disa; kemin, ibi God ami bokola-lomdip: Kapyo, am mafak am daan tiltam tulu kemin, kabi mafek mafek mafak kiiyo, kewap tiltam talemin disa yo, aka-lomdip beten kaman-biliwa yo, kala-somla

ko. ¹⁹ Kemin, siin sawaayak diildiil diim kawu, God ami tawaal talalusa kawu kulii yakyak kutal kamala kala diilu kaali, kanolin atin kukup mafak dukum kaa kanum tiltam talokomu ultap kaa ma tiltam tabasu dinim. Kemin, kanumsi tal-unuya, maso mafiing ayo ma alaltap kanolin kukup mafak dukum kaayo, maso asuk tiltam tabokomu disa. ²⁰ Kata, God ali almi unang tunum kii, ulelnala almi lak duulin imi olen-daayila, boko-lomda: angtiil yol dakamin am daan tiltam talokomu ayo am mafak kanolin daan talokomu kaali, abiltap-kup tal aba toop unuk o, kalala bokosa. Kemin ale, kanolin weng ayo bokolin disa kesa dinam, almi tunum unang iyo alik kuliila taba disa kelalip. Lale, weng kuuta kutii bokosa ko.

²¹ Am kanumin am daanokomu kuyaku, tunum ali ma tal bokoya-lomda: God ami ulduulala, Kamokim kesa tunum Kraist ali kulube kemin, kaa atamin o kalba aye, yang kabe kemin, tal atamin o! kalba kaa, ibi, Fan o kalin daa yo. ²² Nami weng kala bokoli kaali, dok kata naa kalolip: kasen-fakayin tunum iyo God ayo ulelnala almi lak duusip kipni kasen-fokoya-lomdup, kipni aket fukunin ayo ku-mafak-daayupla, yang banin o, kala-lomdip kipni fanang tale-mokomip. Ma kaata tal bokoya-lomda: Nali God ami uldaa-nam-buula Kamokim kesi tunum Kraist o, kalale, kuno ma ata tal boko-lom: Nali God ami profet weng ku-fatap-dakamin tunum o, ke-bam mirakel o, kala kukup akal almi kusnum kaa kukuyokomip. Lale, God ata ipni ulelsa kemin, ibi yim-buulokomip disa. ²³ Kemin, nasiik mafek mafek mafak mafak ma kaa tiltam tabokomu kaa tiltam tabin dinim, bom buu ti kaptoowu kama iluya, kalawu umi sang kaa bokoyi nami weng kaluuli dotu weng san utafii-bamdiwa yo, kala-lomda Yesus almi daang bakaalin tunum imi kanum bakayila ko.

Dukum ami Man asuk talokoma kaami sang kaata ko

Mat 24:29-31, Luk 21:25-28, 1Tes 5:1-11, 2Pit 3:8-16, Rev 1:7, 22:6-17

²⁴ Yesus ayo asuk almi daang bakaalin tunum imi bokoya-lomda: Yak kanolin kukup mafak mafak ayo tiltam aba tal-unemsi disa keluya,

kuyaku tam atan uyo simit-kup kala-lom malang tinilule, kuno kayoop akal ami falala-kalin disa ke-som ale,

²⁵ wakalkan yakal ti kano abiil tikiin kawu bom-bilip kiiyo, kambola dikela tildaak abe-biliple, tam abiil kun diim mafek mafek titil-kup tabasip yikil kuno ilmi liip ayo kelalip sak funbi liip kusnum liip tal-une-bala tal-une-bala ke-mokomip o.

²⁶ Kemin, uyo kanumsi tal-banen-sulule kawu, unang tunum alik iyo titam daa, nitamipla, tam Dukum Ami Man Nayo, ibin tem kabaku tilila, nami titil uyo kuluu-lomdila, atan alaltap ke tiin buluusi-kup sikin-bulula, talaba no kalalip nita-mokomip. ²⁷ Kemin, nalmi ensel iyo yim-baali unbilin am bokon alik kala dik-daa kulaasu kaami balang tem atalingkal God ami unang tunum ulelna almi aket-kup konsip iyo afetu-lom yim-bii talokomip o, kema ko.

Yesus ami faldak as kaami kukup diim tii bokosa kaata ko

Mat 24:32-35, Luk 21:29-33

²⁸ Yesus ayo asuk weng ma faldak-tii bokoya-lomda: As ami aket kaa fanang daalin! Ipkal as fik umi kukup kuu utamipla, umi duul ayo bam-daala kalaangnu namti, kuuli umi lap abuumin ayo mepso dikiwa tulu kala kalokomip. ²⁹ Kanolin kemin ale, nami kanolin kukup tiltam tabokomu umi bakayila-tabasi uyo fan kulu tiltam tulu kala, kalokomip kuyaku utamipla, Kaa nami talokomi kaami am namti kulu mepso tulu kala, kalokomip o. ³⁰ Kipyo! Nami weng kala bokoyokomi kaali, weng san iliwa! Tunum unang malo ma tiin kawang bom-bilip kiili,

taanin disa kano bom ilipla, nami weng bokoya-lomdi: Ilom kaali, mafek mafek mafak alik iyo tiltam abokomip o, kalbi kaali, tiltam talokomip. ³¹ Kemin, am ma daanokoma kuyaku, abiil so, tawaal so, kulii maaklo disa ke-lokomip. Yale, nami weng kuuta ti disa ke-lokomu dinim; kano ti suunkup ilokomu no, kala Yesus ayo faldak-tiimin sang ayo kanum bokoyila ko.

Tunum ali ma kaal ke-lom Yesus ayo kunolin diim kuluwu talokoma no, kalala ma utamsa dinim kaami sang kaata ko
Mat 24:36-44, Ap 1:7

³² Yesus ayo almi daang bakaalin tunum imi bokoya-lomda: Ali dok kanumin diim kawu talokoma no, nakan-kaabip i? Tawaal diim kaldaak-ami tunum ali ma utamsa disa; aa, abiil tikiin kasel ensel ili babon; aa God ami Man nakal kano ma kaal kesi disa; ti nalmi Aatumen God maakup ata-kup utamsa. ³³ Ibi utamiwa, Ali kalok kanumin diim kawu talokoma no, kalbip disa kemin, ibi ti suunkup liip fen-bam bom-biliwa kayi! ³⁴ Nami din abali asuk talokomi kaali, tunum bilin abip samaan uneba tap, tunum ayo umbilin abip samaan ma kawu ilanali asuk talokomi no, kalala, almi okok kemin tunum iyo naan-daaya tal atamiple, almi moni aye, mafek mafek kiiyo, alik kulaaya yak imi sikil diim abiple, akal almi wok e kala kola kola keba-kup, amitom tiin molin tunum ami bokola-lomda: Kabi dotu fen-bam balawa, biili talon o, kalala una. ³⁵⁻³⁶ Kemin, kipta utamiwa yi, Awu kalok nuumin diim kawu am kayaakim ayo talokoma no kalbip disa; maaklo kemin, atan tem bana taloma ne? bii kutamiip-nala taloma ne? ali maaklo abiltap tal ula yi, Akanbip kala kalokoma kaali mafak. Ultap kemin, ibi kaal ke kalok nuumin diim kawu, nali talokomi ma? nambip disa; ipkal talalu bomdip liip fenipla talomi no. ³⁷ Nami weng kala daang bakaalin tunum kipni bokoyi kaata, unang tunum

alík kipni bokoyin o, kali kemin, alík ibi talalu fen-bam bom-biliwa yo! kala Yesus almi daang bakaalin tunum imi kanum bakayila ko.

14

Kamok kamok iyo taba-lomdip Yesus aalum o, kemsip kaami sang kaata ko

Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Jon 11:45-53

¹ Kemin, sabi bii sintam Pasova tiltam tulu, toloop so, bret fusuu-laamin disa so, inokomup kayi! kalale, kulaa tunum awem o kala pris imi kamok kamok so, lo utamsip tunum iso, iyo Yesus ami disa iip kulu kasen-fokola-lom dap-tal-fuku, sok dedu-lom aalup saaknak o, kala-lom bokolip: ² Nuyo yak unang tunum tala-tala-ke-bam ima inokomip kaami diim Pasova yo kebip kawu aalokomup kaali, unang tunum yaapkan iyo, Kaa ban kelip o, kala-lomdip, Numi mafak o, yakan-kaa-bam yemalip kemin, kelup ilom ima ayo alík inamnip dinimnala una-tala-kelip kala, kala-somdupla kawu, aalum o, kala weng dap-tiilip ko.

Unang ma wok tang tangbal-kup tabin ma kulii-tal Yesus ami dabom diim kawu sing-daansu kaata ko

Mat 26:6-13, Jon 12:1-8

³ Yesus nikil iyo Oliv Tikiin ayo kela din abip Betani kawu bomdiwa, din tunum ma angtiil mafaknala, alta dap-talalula yawase Saimon ami am kawu ima im-bom bom ilala, unang ma tang tambal-kup tabin ok ket ma kulii-tulu kaami ket kaali, tuum alabasta ta tem kalu dotusip. Kemin, tang tangbal-kup tabin ok naat o ken-umbip ayo kaptoowu be kemin, kaali ti sisol dukum ta saan-umbip. Kemin, unang uyo ket kaayo, lo-lomdu tang tambal-kup tabin ok ayo kulii yak Yesus ami dabom diim kawu sing daalula, ⁴ tunum malo ma aso tiin-bilip imi

aket tem ayo aket atul keyilula, nikil ilmi-kup weng boko una-tala-ke-bam bokolip: Kwin! unang kalawuuli tang tambal-kup tabin ok kalawaaso tinan-daalu kawi! ⁵ Kaa kano kela-lomdu, tang tambal-kup tabin ket ayo kulii-din aptum kusal imi kuyilu ita mo-lomdip moni almi-kup 300 ayo akaala tam lo anang ma kuluu-lom, kulii-din mafek mafek dinim ilin unang tunum imi masiim kuyilakin o! kela-lomdu disa kawu tinan daalu disa kela no, kal-bomdip mafak o, wakan-kaamip. ⁶ Lale, Yesus ayo tunum imi bokoya-lomda: Ibi kanimin o kalaliwa, weng mafak kaa unang kuu kukaa-un-bilipla, uyo aket dukum fukunbu yoko? Kewin o! Uli kukup tangbal nami kanop-nu kemin, kulaalin a! ⁷ Unang tunum mafek mafek dinimal kiili, kipso suunkup laabip ale, ipkal kano dong dokoyum o, kalip, kuno ipkal yaap kukup tambal kaa kuyilalip. Lale, nali kipso suunkup kala ilokomi disa; ⁸ unang uyo utamula yi, Dok kanolin ata yaap nola nami no kalu uyo kaa kanolu, kaa utamula, Yesus ayo mepso aalip saaknaya, dibii-din tuum tem kawu, kuwaalokomip kala, kalalula, Juda kayaak numi as kuli dotu dibii-din kuwakamin kukup kuuta, kuluu-lomdula, nayo saaknin disa iliya, tang tambal-kup tabin ok ayo nami dabom diim sing daap-nu. ⁹ Kemin, kaali ti fan tituun weng bokoyokomi. Ilom kaptoop ali unang tunum kiimi am bokon alik kula dik-daa kulaasu iyo tal-une-bam nami weng tangbal kukaaya-tal-une-mokomip ayo, unang kumi kukup tangbal kala kup-nu kaami sang kaa bakayila-tal-une-bamdiwa, umi win ayo suunkup kufuwokomip kayi! kala Yesus ayo kanum bakayila ko.

Judas ata kamok kamok imi bokoya-lomda: Nayo Yesus ami dap-fatap-daalokomi no, yinsa kaami sang kaata ko

Mat 26:14-16, Luk 22:3-6

¹⁰ Yesus ami daang bakaalin tunum kiili, talangkal, la ma kaali abip Keriot kasel Judas kemin, ata din-ilomda tunum awem imi kamok kamok imi bilip kawu, Yesus ayo dap-fatap-daalon o kala, din awem tunum imi kamok kamok imi bokoyilala ¹¹ iyo weng sandiwa, imi aket tem kaayo, atin tangbal ma keyilula, moni ayo tik-tii-lomdip weng kutii, Sin ilom kanolap kala kalalupla kawu, kup-tokomup o, akiwa, ayo bomda kalok kano-lomdi dap-fatap-daalon o, kala-lomda akola liip fen-tal-unema ko.

Yesus nikil Pasova diim kabaaku sipsip so, bret so, kiiyo, inasip kaata ko

Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23, Jon 13:21-30

¹² Kulaa, bret fusuu-laamin disa ami inin am maakup diim kawu Juda kayaak iyo sipsip man kasaa iyo aabi kutii Pasova kaayo, inan-laabip kemin, kulaa almi daang bakaalin tunum iyo Yesus ami dik-daala-lomdip: Kapyo! nuli din kaloku ima Pasova kaa kawu ma dotuliwa yo kalbap yoko? akiwa, ¹³ Yesus ayo almi daang bakaalin tunum alep ma yim-baali din unin o, kala-lom imi bokoya ko: Din Jerusalem abip dukum unokomip ayo okok kemin tunum ma tal kipni ita-mokoma kemin, atamipla, Ali unang imi liip ke-lom ok ket aalap dukum ma tawaal ta fak-duu talalusip kaptoowu ok iluu kutam dabom diim tii kulii-talaba kala kalalipla, yak ami daang abamnipla, ¹⁴ ayo am kaptam banan-salale, alep ipkal tunum kaami kamokim am kayaak ami bokola-lomdip: Yi, numi kukuyin tunum ayo weng ma kup-ta kulii-tulup kemin, ali bokop-ta-lomda: Kapni am kaltamu am anung ma kiiin ukuyilawa, nami daang bakaalin tunum iso, naso, kaltamu bomdup nokol Pasova kaa inamnum o, kalaya tulup o, kala kanum bokola tulup te! kala bokolipla, ¹⁵ kulaa, am kayaakim ayo kipni weng uyo weng sanba-kup, yim-tama

tam am tip kaptam daa am anung dukum ma kukuyila utamipla, ima fuumin kaami mafek mafek alik kiita ti kaptamu bom-bilip kala, kalalipla, kaptamu inin-inin ayo talal-bam nuumiwa yo, kala alep yim-baala unip. ¹⁶ Daang bakaalin tunum alep iyo din abip dukum Jerusalem din uliwa, Yesus ami weng bokoya tulup ayo, tifan tituun-kup kelu kala, kalale, tal Pasova inin ayo talal-bam fuumip ko.

¹⁷ Bom bii, am tiindu atan yak tem unaya, Yesus almi daang bakaalin tunum talangkal iyo tal ¹⁸ am ukuy-imba kaptamu tiin-bom nikil iyo ima ina faka-bam ale, Yesus ayo almi daang bakaalin tunum imi bokoya-lomda: Nami weng kalawaali ti tifaneng bokoyokomi: Nikil iltipni tunum maakup ma ata naso inbup kulaata, taba-lomda nam-fatap-daalala, nelokomip te! yakala, ¹⁹ daang bakaalin tunum iyo Yesus ami weng bokola uyo weng san fanang alik tam baneyula aket yaapkan fukun-bam ale, aket uluum dukum ke-lomdip ma asiik dik-daala dik-daala ken-una-tala-ke-bam ale, bokolip: Kamokim kapyo! Nata nelile, ni disa yi? kal-bom dik-daala dik-daala ke-bam aket yaapkan fukunipla, ²⁰ Yesus asiik bokoya-lomda: Ibi talangkal la, ipni tunum ma naso sikil kulaak falet tem kabaaku daa inamnup namti, kulaata, nam-fatap-daalaya, nelokomip o. ²¹ Sawaayak kawu, God ami Sukon Tem kabaku nami kanola taanokomi kaami sang bokosu uyo, fan kamala kulu kaami sang ayo tiltam tuluya, Dukum Ami Man Nami nelip taanokomi. La, tunum nami nam-fatap-daalokoma ali atin ti angtiil yol awak dukum kuluu-lokoma. Kemin, awak kuuli mep tunum kaa kuulin dinim nosu dinam, ali angtiil atul awak dukum uyo kuluulama dinim, kaali tambal o, kema ko.

Yesus almi aptum kusal iso, bret so, wain wok so, imi kuya inasip kaami sang kaata ko

Mat 26:26-30, Luk 22:15-20, 1Kor 11:23-25, 1Kor 10:16-21

²² Yesus nikil iyo ima in-bomdip Yesus ayo bret ma kuluuba-kup God ami yaap ke yo, aka-lom lo kutii almi daang bakaalin tunum imi kuya-lomda bokoya: Kalawaali nami tiil kemin, kuluu inamnin o, yakale, kuluu ²³ inamniwa kawu, ali wain wok ayo iluu kutal-fuku, God ami yaap ke yo, akale, almi daang bakaalin tunum imi kukaayila, inam-niple, ²⁴ ayo bokoya-lomda: Kalawaali, nami kiim kemin, nami nelipla, nami kiim ayo sing-daa-lomdu God ami kama weng umi de-kutiiluya, ibi kiim kaa atam, Awu faneng, God ali unang tunum yaapkan numi ban wakamin kiili, takan-tiiyase kala, kalokomip o. ²⁵ Nali tifan bokoyomi: Nali kamala kaali, asuk wain ok kalawaali, maso ma inam-nokomi disa; kela bom-biili bii din God ami abip kawu, wain ok alokso kaata ma inokomi no, yaka-lomdala kanum bokoya ko.

²⁶ Nikil ima kaa inamnip disa kelale, kulaa iyo God ami baal maakup ma uluubip-kup, Oliv Tikiin unip ko.

Yesus ata Pita ami bokola-lomda: Kabi bokop-na-lom: Kaa nami kayaak disa yo, nokokomap o, ansa kaata ko

Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38

²⁷ Yesus nikil iyo liip kawu un-bomdiwa, Yesus ayo bokoya ko: Ilana alik ibi kep-nalalip ukadaa unokomip. Kemin, God ami Sukon Tem sawaayak dolsip kaami sang kaali, boko-lomdu:

God nalta, waasi iyo kamboyi ita taba-lomdip sipsip tiin
 molin tunum ami aalipla, sipsip alik iyo ukadaa
 une-bala tale-bala-ke-lokomip kayi!

kalsu kemin, fan kulu iptan kanolokomip. ²⁸La, nata kanola taani, namaalip ilana asuk tam tiiniya, Provins Galili unokomi kawu, ibi din kawu nitamin o, kemala, ²⁹ Pita ayo weng sanba-kup Yesus ami bokola-lomda: Kamokim kapyo! Kapni daang bakaalin tunum malo ita kambop-ta wakadaa unokomip. La, nali kuno kep-ta wakadaa

unokomi disa yo, akala, ³⁰ Yesus asiik Pita ami bokola-lomda: Naktum kapyo! Nami weng kala bokop-tokomi uyo aket fukun-salapyo! Kamala kutamiip kuyaku, awon kakaruk aalap ayo naanbi du alep fak-daalin disa, ilala, kabi nami sang ayo bokop-na-lomdap: Yi! Kaali ma atamsi dinim o, nakan-kaamsi liip asuumano fak-daalokomap o, akala, ³¹ Pita asiik weng dukum-kup bokola-lomda: Atin disa yo! Kapso naso maakup yelum o, kalip kaa, nali bokolomdi, Yi! Kaali ma atamsi dinim o, tokokomi daa yo, akale, kuno Yesus alami daang bakaalin iyo tikip alik ti Pita ami weng bakaba weng yaan tem kulaata iso, maakup kanum bokolip ko.

Yesus ayo langabip Getsemani kaptamu God ami beten kaman-bisa kaata ko

Mat 26:36-46, Luk 22:39-46

³² Kulaa, Yesus so, almi daang bakaalin tunum iso, iyo yak aba din langabip Getsemani abale, Yesus ayo bokoya ko: Nali God beten kamali kemin, nikil ibi kulawu tiin-bom iliwa yo, yaka-lomda, ³³ keyila Pita, Jems, Jon nikil asuumalo ita-kup foko-yim-bii yang aba Yesus ami aket tem uyo atin mafakalule, aket uluum dukum-kup kelu, ³⁴ nikil imi bokoya-lomda: Kipyo! nali utamila, Kulaata nelip saak-nokomi no, kalalila, nami aket tem ayo atin ti uluum dukum kep-nu kemin, yang kawu God ami beten kemi kemin, kaa ipkal kuldaaku fen-bam ale, talalu kutii-bom iliwa yo! yaka-lomda, ³⁵ keyila akal sop-taba yang lo kabale, tilik duung fal-kela daak tiin dabuunale, kulaa God ami beten kaman-bamdala: Aatumen kapyo! kabi ayo kalap namti, kamala mafek mafek mafak tildak nami diim abokomu uyo kuluu kulaap-nap yak banuk o. ³⁶ Atok kapyo! Kabi ti alik yaap-kup nolalap kemin, kabi kukup mafak tildang nam-mafak-daalon o, kebu uyo dil molawa kep-nuk o, kalbi. Lale, nami fanang daka-bamdi Aatumen

kabi kabak-ata dil moyawa kep-nuk o kebi kaali, kabi kuluu kanumin disa; kaltapni aket fukunbap kaata-kup kuluu kanumon o kalolap kaali, ti yaap o, kal-bomda beten kema ko.

³⁷ Yesus ayo kanola beten kemsile, kulaa kela tildang ulala, Tunum nikil asuumalo iyo akanbip kala, kalale, yam-kafala-lom Pita ami bokola-lomda: Saimon, kabi akan-umbap o? Kabi titil-fak-daa kutii bom ilanin tap kelalap daa; abiltap-siik akanbap o? ³⁸ Setaan ata ipni oko-takayim-bilila, yang ban ukduulip kala yokon o, kal-bomda ibi yam-kukuba kemin, kipni aket fukunin ayo ti kukup tambal-kup nuumum o kalbip. Lale, ipni titil ayo katip; yang kukup mafak nuu-mokomip. Kemin, asuk akan-unemin daa; kelalip kawong-bomdip God ami beten kamaan-bilip, ayo dong dakaayim-bala yo, kala-somla ko.

³⁹ Kanum boko keyila Yesus ayo asuk yang olang diim aba almi kamosinim beten kemsil kulaa tala tap kulaata, asuk beten kemsil kulaa kela, ⁴⁰ asuk tildang ulala yi: Aptum kusal asuumano iyo asuk ti kuno tiin yak keyu akan diisbip kala-lomda yam-kafalnala, fatom keya weng babon daalip ko.

⁴¹ Kanum boko keyila Yesus ayo asuk yang-ilom beten kemsil liip duum asuumalo diim asuk tal ulala, Daang bakaalin iyo yam-kafala-lom bokoya: Ibi asuk akan-bomdip fan-kaabip o? Ipni akan-unemin kulaa ti kutoop kulu diilip disa kelu kemin, tam tiin atam-tamin! Kulaata nak-tunum maakup ma ata taba-lomda Dukum Ami Man, Nayo nam-fatap-daa nam-baala yak tunum mafak imi sikil diim abam-nokomi namti kaa tiltam tulu. ⁴² Kemin, kibi tiltam tolnip unum a! Nak-tunum nami nam-fatap-daalala, nelokomip ayo din atamdi yo, kalala talaba kemin, tilip una-tala duk-duulum o, kala Yesus almi daang bakaalin tunum iyo kanum bakaya ko.

Judas ayo tal Yesus ami dap-fatap-daalala, dap-tal-fukusip kaata ko

Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Jon 18:3-12

⁴³⁻⁴⁴ Yesus ayo weng bakaya-salale, almi daang bakaalin tunum kiili talangkal, la talang kaata tala kemin, ali Judas ata. Ali kamosinim kaali, awem tunum o, kala pris imi kamok kamok so, lo utamsip tunum so, Juda kasel imi kamok kamok iso, ita tunum yaapkan iyo yim-baalip din iyo bainat so, wan kong aye, saak yak asukum so, ki- iyo fokola-fokola-kelipla, Yesus ami dap-fatap-daalokoma tunum Judas aso tal-bom ale, Judas ayo bokoya-lomda: Kipyo! kano ata-bom iliwa, nita din tunum kaali, kuluwaata kayi! kala dap-tal miki-lom fiil buluk tokoli namti, kulu bombe kemin, ipta dap-tal-fuku dibii-unolip kayi! yakaya, iyo baa kutal daa-lomdipla, ⁴⁵ Judas asiik Yesus ami tiin dik-yak-dela-lom abiltap tal weng umola bokola-lomda: Nalmi kukup-nin tunum kaa bom-balap o? aka dap-tal miki fiil buluk tokola-laam-salale, ⁴⁶ kulu tunum iyo tal Yesus namti dukum-kup dap-tal-fukulip ko.

⁴⁷ Kanolipla, tunum maakup ma Yesus aso bom-bilip ata taba-lomda, bainat almi iim tem kawu bombe kaata, kuluu-lomda, pris awem tunum imi dabom ami ok tabola bom ilin tunum ma ami talangkal kaal malii kaata tik-daa kulaawala tiil abale, ⁴⁸⁻⁴⁹ kulaa Yesus ayo tunum tal dap-tal-fukulip imi bokoya-lomda: Ibi nali din lotu am diilim kaptamu tiin-bomdi unang tunum imi su-unkup kukuya-laabi kawu, kano tal nam-tal-fuku sok de-namulakin kaa, kanimin o kalaliwa kaa, kulaasip. La, ibi kamala kalawuuta, aptum kusal ye-bam, mafek mafek yukut dakayin tunum ami dap-tal-fuku dedu-laabip tap ke-lomdip kanaat bal, asukum bal, bainat aye kiita, kulii tiltam akiip-na-lom de-namulum o, kala tiltam tilip i? Kaali ti, sawaayak kawu God ami Sukon Tem nami

sang dolsip namti kulu tiltam tulu kemin, kulaa yaap o, yakala,⁵⁰ kulu Yesus almi daang bakaalin tunum iyo weng sandiple, Yesus ayo alik kelalip abiltap wakadaa una-tala-kelip o.

Tunum kasaa ma ukadaa unsa kaata ko

⁵¹ Kulaa, tunum man kasaa ma ata yak Yesus dibii-unip imi daang bakaala unabip kemin, ali ilim namaal kaata miki unala, waasi ita taba-lomdip, sok deduulum o, kala yak dap-tal-fukuliple,⁵² almi ilim ayo dilduu ku kulu tii kela ilim dinim angtiil fatap ukadaa tabana ko.

Yesus ayo kamok kamok imi tiin diim kawu tolsa kaata ko

Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Jon 18:13-14,19-24

⁵³ Awem tunum o kala pris imi kamok kamok alik isole, Juda kayaak imi kamok kamok aye, lo utamsip iyo tal awem tunum imi kamokim diilim hetpris ami am kaptamu tala-tala-keliple, kulaa tunum Yesus de dibii-tilip iyo dap-tama tal hetpris ami be daalip.⁵⁴ Kanum tala-biliwa, Pita ayo Yesus ami daang-tem samaan so kaptoowu akola dip-tal-dip-tal yakaba din hetpris Kayafas ami am kaami daam tem tam una. Lale, tam am unoma dinim; tiltam daak uti tem kaptamu, bomdaya, soldiya iso tiin-bomdip diil fuumip.

⁵⁵ Kemin, pris o, kala awem tunum imi kamok kamok sole, alik imi kamok kamok so, iyo Yesus aalum o, kala-lomdip, tunum kawanta Yesus ata-bilip, kukup mafak so ma nola atabip kala, kala-somdupla, kiita fokoluwa weng talalmin umi baan diim kawu, bokoliwa yo, kala-lom imi fenip. La, ma atamalip disa keliwa,⁵⁶ kemin kawu, tunum yaapkan iyo Yesus ami sang ayo kasen-faka-bamdip: Ye, ali kanoba kanoba kayi kalbip. Lale, kamok kamok iyo utamipla, Imi weng ayo akal almi baka-bala baka-bala-kebip kala kalalipla,⁵⁷ tunum iip maakup maakup ma

ita tiltam tola bomdiwa, ibakamin weng kaa bakaan-bamdiwa bokolip ko: ⁵⁸ Ayo, fan nokol weng san-buluwa ayo boko-lomda: Ilom am ma daanula kawu, nalalta lotu am diilim awem kaayo, tunum ilta desip kaa, balatni bi am alep kelule, am asuum kulaa asuk kusnum ma delokomi. Yale, nali tunum dinan-umbip tap ke-lokomi disa yo, kalase no, kalbip. ⁵⁹ Lale, weng kaa bakabip kakal ti, akal almi baka-bala baka-bala kebip kala, kalalip itamip ko.

⁶⁰ Awem tunum imi kamok kamok o kala hetpris ayo tiltam imi iipyak tem kulu tola Yesus ami dik-daala-lomda: Mep tunum kaa, bakap-tambip uyo kanimin o, kala weng an-anung-daa bokoyin disa, kebab yoko? Kii kanimin o, timbip aka. ⁶¹ Kata, Yesus ayo kano duluuma ilale, hetpris ayo asuk dik-daala-lomda: Unang tunum alik ili God ami win kufola-laabip kemin, kabi God ami uldaa-tam-buula tiltam Kamokim kesap tunum Kraist o kebip kaa, kapta ema? akaya, ⁶² Yesus asiik bokola-lomda: Kanum bakabap kaa, nita kemin, bom ilom kaptoop ali nitamipla, Dukum ami Man Nali abiil tikiin kawu, ilin titil-kup tabasa God ami sikil tiingtup diim o, kala kamokim ami baan diim kawu, tiinbi kala, nikip ilom ale, kaata utamiwa yi, Abiil tikiin umi ibin umi tip diim kabaaku tiindala tala, kalalip nita-mokomip o, kala Yesus ayo imi kanum bokoyila ko.

⁶³ Kanum bokoyilala kawu, Kayafas tunum awem diildiil ayo weng sandala, Juda kayaak imi aket uluum tabemin umi kukup uyo kanumin kemin, almi ilim mikiba kaayo, balata kutii kela tunum alik tiinbip imi bokoyila ko: Kipyo! Almi sang bokola kaa, nuli tunum ma fen-bam atamupla, kaata Yesus ami sang ayo maso ma numi bokoyokoma disa! ⁶⁴ Kemin, ami weng mafak bokola kalawaali, God ami win ku-mafak-daalala, ibi weng sanip kemin, kipni aket fukunbip kaa, mep tunum kalawaali, kalok nolum o,

kalbip i? yakale, alik iyo bokoyip ko: Ali ti atin kukup mafak kela kemin, dabaalup yak Rom kasel imi sikil diim abamnala aalip taanak o, kalip.

⁶⁵ Tunum iip maakup maakup bom-bilip iyo kulu mok tik-ten-bamdip ilim ta kuluule, Yesus ami tiin matum ayo katela-lomdip, tangafap ta biiwaka-bam, titul saan-bam atafiimin weng uyo bakaan-bam: Kabi boko-lom: God ata nam-baala talsi kemin, nali mafek mafek kulaa alik utamsi no, ken-laabap kemin, kapkal nitamdap, Awu kaa ata neba kalap namti, nami win ayo bokolawa, titamon o, kala biiwakabi, yakbana-yakbana-kemsi keliwa kawu, bolis isiik Yesus namti biiwakamip ko.

Pita ami boko-lomda: Yesus kaali, nami kayaak daa yo, yinsa kaata ko

Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18,25-27

⁶⁶ Pita ayo abip uti daam tem kawu bom ilale, awem tunum imi kamokim dabom ami wok fukulin unang ma taldu, ⁶⁷ Pita ayo diil fuuba kala atam tal bokola-lomdu: Kapso ti, Nasaret kayaak Yesus aso tal-unen-laabap o, akuya, ⁶⁸ Pita ayo yawaal daa-lom bokowa-lomda: Daa yo! Nali kupni weng bakabap kabak-ali dotu ma utamin disa yo, waka-lomda kulaali yang am daang kaami amitom mepso diim kulu tola bom ilale, ⁶⁹ okok kemin unang kuuyo, Pita kaa atamdula asuk tunum ma kawu tolbiip imi bokoya-lomdu: Kipyo! mep tunum kalawaali, Yesus ami tunum ma namti kalabe no, yakan-kaamule, ⁷⁰ Pita ayo asuk atin ti yawaal daa-lomda: I, ti disa te! yakale, ilanin tap tunum malo ma iyo Pita aso tola bom-bilip iyo Pita ami bokola-lomdip: Kabi nuli weng seluwa yi, Kabi Provins Galili kayaak imi weng tap bakabap kala tukup kemin, fan ti kapso Provins Galili kayaak kemin, kabi fan Yesus ami daang bakaalin tunum o, tambup te! aka kemiwa, ⁷¹ Pita asiik weng dukum-kup bokola-lomda: Ee, kipni tunum

kaami sang bakabip kaa, nali ma atamsi disa; nali kasen-fakamin weng ma bokoyi namti, God ata taba-lomda nayo angtiil yol kup-nak o, yakan-kaam-salale, ⁷² kulu awon kakaruk aalap ayo naan-tabamnale, Pita namti, weng san-ilomda, asuk aket fanang daala yi, Awu, Yesus ami kamasi bokop-na-lomda: Awon kakaruk aalap ayo naanbi liip alep fak-daalin disa, kama bom ilala, Pita kabi nami sang ayo bokop-na-lomdap: Ni kaa ma atamsi disa yo, naka naka kemsu liip asuumano fak-daalokomap o, nakase namba kaa, fan kulu kanoli no, kala kabak-ami aket kaata, fuku-daa-lomda dukum-kup amama ko.

15

Yesus ayo kiyap Pailat ami tiin diim kawu tolsa kaata ko

Mat 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Jon 18:28-38

¹ Am daan-ilom am takas tiil-banala, kutim kawu, awem tunum pris o, kala-laabip imi kamok kamok aye, Juda kayaak imi kamok kamok aye, lo utamsip imi kamok so, kamok kamok kusnum iso, iyo weng talalu-lomdip ilmi bolis imi bokoyip ita Yesus ayo sok de dibii-din dabaalip yak Rom kasel imi kiyap Pailat ami sikil diim abamnala,

² Yesus ayo Pailat ami tiin diim kawu tolnaya, Pailat ayo dik-daala-lomda: Kabi Juda-miin imi kamokim king namti kulu bom-balap ema? akaya, Yesus asiik bokola ko: Nali kaa ma bokolin disa la, kabak kaltapta bokolap o, aka ko.

³ Kulaa, awem tunum imi kamok kamok iyo mafek mafek yaapkan ami sang ayo kasen-fokola-lomdip, tunum kalawaali faneng kanola ban keba keba kayi! kal-biliwa,

⁴ Pailat ayo asuk Yesus ami dik-daala-lomda: Kabi mafek mafek sang yaapkan iyo kulii yak kapni win diim tii-bom bakabip kaali, weng sanap o? Kabi kanimin o kala imi weng kalawaali, maan tiyyin disa ke-lomdapla dulumbap i? aka. ⁵ Kata, Yesus kaali, kamok kamok imi weng uyo

maan tiyin disa kela kala, kala-lomda Pailat ayo fanang disa kelula, ayo aket yaapkan fukuna ko.

*Pailat ata boko-lomda: Yesus aalip taanak o, kalsa kaata ko
Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Jon 18:39-19:16*

⁶ Juda imi Pasova kaami diim kawu, kukup ma kaali, kanumin kemin, utamiwa yi, Wasital uyo tiltam tulu kaali, Juda kasel imi iintang am o kala Pasova inin am ayo daanu kaa kalale, kulaa iyo tala-tala-keliwale, Rom kasel imi kiyap ayo bokoya ko: Tunum sok deduusup ayo iltipta boko-lom: Kanuminok kulaata tildaa dabaalin o, kalip kala, kalaliya bokoyi: Ata din tildaali no, yakaya, ilta kulaata ko, kalum o, kala-silip; almi soldiya iyo din til-daa-lom win tolola kelip un-un-ken-umbip. ⁷ Kemin, sawaayak kawu tunum malo ma gavman so, waasi din-bomdiwa tunum iyo ye-bilip saaka-laa-biliwa kawu, gavman ayo taba-lom sok laabi yim-tii kutsal kalabus am daalip tiinsip. Kemin, kaptam bilip imi tunum ma ami win kaali Barabas.

⁸ Kemin, tunum tal ang-delip iyo tildang Pailat ami bokola-lomdip: Pasova ima inan-talan-umbup kaami kukup kanuyila-laabup alaltap keyan o, akiwa, ⁹⁻¹⁰ Pailat ayo utamaya yi, Yesus ali kukup mafak kaata ma kanolaya, kamok kamok iyo dabaalip tildak nami sikil diim ababa daa kala-som ale, kuno unang tunum iyo Yesus ami weng ayo baka-balaya, weng san-ilomdip ami win ayo kufon-bamdip fiyaap duu-biliwa kemin, kaata kamok kamok kiita, almi kanuba kaata, tolola-lomdiwa kemin, dabaalip tildak nami diim abamna kala, kala-lomda, Pailat asiik unang tunum imi dik-daaya-lomda: Ipni aket fukunin kaa, nali nalmi soldiya imi bokoyilila, Juda kasel kipni kamokim king ata tildaa dabaalin o, kebip ema yo? yaka. ¹¹ Kata, awem tunum imi kamok kamok iyo taba-lom tunum tal debip imi wiis moyiwa, iso, Pailat ami weng kaayo, maan tela-lomdip: Kapni soldiya imi bokoyawa,

Barabas ata-kup sok baalin o, akiwa, ¹² asuk Pailat ayo bokoya-lomda: Yak kanum bokolip kulaali, Juda kasel kipni king kamokim o, ken-umbip kalawaayo, kalok noyan o, nambip i? yakale, ¹³ isiik naan-bamdip bokolom: Dabak as diim daa-lom aaliwa, taanak o, kemipla, ¹⁴ Pailat ayo bokoya-lomda: Aa, kabak kanimin o, kalalip kanubip yoko? Kaali, kalok nolin ban ma ukduuba no, kalalip kaami kalan o, kalalup aalokomup yoko? yakan-kaaba. Lale, weng san-ilom ili dukum-kup fuut-bam bokolomdip: Dabak as diim daa-lom aaliwa, taanak o, kemip ko. ¹⁵ Pailat ayo kanoliya, tunum tal debip imi aket ayo yaap ma keyuk o, kala-lomda imi weng kaata weng san-ilomda almi soldiya imi bokoyilaya ita din Barabas ata sok tildaa dabaalip unang tunum imi iipyak tem kawu unale, Yesus kaata, sok faklet kuluu-lom lakatal kaan-bam biwakabi, keliwa kawu, soldiya imi bokoya-lomda: Dabak as diim daa aaliwa, taanak o, yaka-lomda dabaaya yak soldiya imi diim abamna ko.

Soldiya ita Yesus ami atafiimin weng uyo bakaansip kaata ko

Mat 27:27-31, Jon 19:2-3

¹⁶ Kemin, kiyap Pailat ami soldiya iyo Yesus ami dibii-tam kiyap am dukum anung kaptoop ali almi siin-laamin am kemin, dap-tam kaptam daa-lom soldiya malo ma iyo naan-daayipla, iyo alik tala-tala-ke-lomdip, ¹⁷ kasenfoko king imi ilim miki-laabip tap kelum o, kala-lomdip ilmi ilim isak fulut ma kaata, kuluu kulaak tinela-lomdip sok langliing so kaata, ukduu-lom king imi nafalum tap ke faa-lom, kutam ami dabom diim dildaak tinela-lomdip, ¹⁸ iyo atafiimin weng ma ami bokola-lomdip: Juda kayaak imi kamokim king kabi balap yoko? an-bomdip, ¹⁹ malal ta kuyak dabom dakan-bam ale, mok tak-saala tal-une-bamdip, king imi weng umkaayin kukup kaata kuluu

katuun duung fakela daak almi diim kulu tiin-ilom weng tangbal kaayo bakaalip. Lale, kulaa fan disa; kasen-foko atafiimin weng kaata, bakaan-bilipla, ²⁰ kanon-bamdip atafiimin weng bakaanbip uyo disa kelale, kulu iyo ilim isak fulut dildak tinelip ayo dilduu kukan-tela-lomdip asuk almi ilim kaata, kuluu makela dibii tam saaklo abalup, dibii-din dabak as diim daa aalum o, kala-lom dibii-unip ko.

Yesus dabak as diim daasip kaata ko

Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27

²¹ Soldiya iyo Jerusalem kaptam kelaliwa, Yesus ayo dibii un-bomdip iyo atam talaaliwa yi, Aleksanda so, Rufus so alap imi aalap Saimon kaa, Provins Sairini kayaak ayo saaklo kawu, talaba kala, kala-lomdip maaklo aso dabaalip tal kabak bana Yesus aalokomip kaami as tiim ayo kuyak telip kuliila aso yakyak ²² bilin Golgota Mukun o, kala kaami miit kaali, Tunum Dabaal Kun Mukun o, ken-laabip kaba unip.

²³ Soldiya iyo wain wok sole, marasin atul tabasu meya yo kebip kaaso, kuyak mim-daa-lomdip fal-siki-lom Yesus ami kolup, inamnaya kawu, dabak as diim daa sil bikilip ami angtiil yol ayo katip so kelak o, kala kolip. Lale, Yesus ayo inam-noma daa, kelala, ²⁴ kulaa Yesus ayo dabak as diim daa-lomdipla kawu, iyo Yesus ami ilim kaali, ku kuluu ti kutii-bomdip tuum katip katip saatu iyo kulaalup tam aba daak aba ke-bam, kanta ata ata kela namti, Yesus ami ilim ayo kuluulala, atamum o, kala-lomdip, Yesus ami ilim namti dalela-lomdip kabanulip ko.

²⁵ Yesus ami dabak tam as diim daa, sil bikilip kaali, atan tal dibimnin disa kama ilula, dabak tam as diim daalip.

²⁶ Kemin, Pailat ami okok kemin tunum ma as kom ma kuluu-lomda kalok ami kalan kaata ma aalip kala-lomda sang ayo ami diim kabaku dola-lomda kanum bokola ko:

Tunum kalawaali Juda kasel imi kamokim king o kala as kom diim kabaku dola-lomda kuyak tam Yesus as dabom diim tip kabaku kutam diila ko.

²⁷ Soldiya iyo taba-lom Yesus dabak as diim daabip-kup, kuno tunum alep ma yem-tal-une-bamdip, imi bung mafek mafek yukut dakaayin tunum alep yakal, yim-bital yim-bak as diim daa-lomdip, ma ata dap Yesus ami tiingtuplo kawu dip-tam diibip-kup, ma ata dibii-tal aba yang awaanlo kawu dip-tam dii keya-lomdip yim-tiilip. ²⁸ [Kanolip kaali, siin sawaayak kaptoowu God ami Sukon Tem uyo boko-lomdu: Ili kukup mafak ayo soldiya ita taba-lom fuut-tabin imi kukaayila-laabip tap ke, mep tunum kakal kanola kolip o, kalsu. Kemin, kulu tiltam fatapnu.]

²⁹ Tunum mep kulu tal-unebip iyo aban-den-bam Yesus ami atafiimin weng uyo bakaan-bamdip: Kapyo! kaltapni bon tem weng boko-lomdap: Nali lotu am diilim dukum ayo balata kutiili bombii am alep keluya, am asuum diim kawu, asuk delokomi no, kalalap, kaltapni tong bakamsap kemin, ³⁰ baan kaltapni angtiil lak kaata duu-lomdap tam-bak as diim daabip ayo, kulaa kelalap tildaak abamnan o! akan-kaa-bamdip atafiimin weng bakaan-bilipla, ³¹ awem tunum o kala-laabip pris imi kamok kamok so, lo utamsip iso, yakal ti kuno Yesus ami atafiimin weng bakaan-bamdip, nikil iyo bokola una-tala-ke-bam bokolip: Kaali unang tunum kayaak kayaak imi angtiil lak kaata, duu imi dong dakaayim-bala yaawa-laabip. Lale, ali kalok kano-lomda almi angtiil lak kaata ma duu-lom yaap-nama dinim keba ni? ³² Aa, ti tifan God ami uldaa-dabuula tiltam Kamokim ke-lomda, Israel numi kamokim king kesa namti, alta as diim ayo kulaa kela tildaak abamnala, nokol atam-somdupla, Awu, fan kaali ti God almi man u! kalum o, kala atafiimin weng bakaalipla, tunum alep

Yesus aso nikil maakup yam-bak as diim daabip yakal kuno atafiimin weng uyo bakaayim-bam kemip ko.

Yesus saaksa kaami sang kaata ko

Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30

³³ Atan tal dibimnule, kutamiip dukum tiltam-ilomdu, am bokon alik kala dik-daa kulaasu uyo tilnong molu bombii, atan ayo an-fal-kela tal aba dayak 3 kilok kela kawu, kutamiipba namti asuk disa kelula, ³⁴ malang tinilin ayo disa kelon e, kem-sulule, kuyaku Yesus namti Hibru ilmi weng dukum-kup baka-bam boko-lom: Eli, Eli, lama sabaktani yo, kala kabak-ami miit kaa boko-lomdu: Nami God kapyo, nami God kapyo, kanimin o, kala kuno kepnanbap yoko? kal-bomda Hibru ilmi weng kaata kuluu bakamale, ³⁵ tunum mep kulu tolbiip imi tunum malo ma iyo weng san-ilom bokolip ko: Aa, ayo sawaayak kawu God ami weng ku-fatap-dakamin tunum profet biisa Elaija ami naala-taba no, kala-lomdip ³⁶ tunum ma abiltap yang mafek mafek as abum altap kaata, kuluu kulaak wain ok atul tabin kabaak mo-lomda, as daang ta tiila kulii-tal koli inamnak o kala, kulii-tal aba tam kukaalale, aptum ayo bokola-lomda: Kelap titam daa atam iluwa, Elaija ata tal tildaa dabaala tildak tala ne? disa ye? kalum o, akale, ³⁷ kulaa, Yesus ayo asuk Aalap ami dukum-kup naan-daala-lomda, kulu mam dakat kala saakna ko.

³⁸ Kanolala, mep lotu am awem diilim kaptamu ilim aalap dukum ma ku-dii-lom God ami abiin awem ayo katiisu. Kemin, Yesus ayo saaka kem-salale, kulu ilim aalap dukum ayo bitam mutum diim kulu, tela tikip-kup biki tala ti kulii bital-daak daa-lom, malii na malii na kelomda kulaalaya, God ami abiin awem namti ku-fatap-daalala, ³⁹ 100 soldiya imi kamokim ayo, Yesus almi mepso kulu tolba kemin, almi tiin matum kaayo, atama yi, Yesus

ali kanola taana kala kalale, bokola ko: U faneng, ali ti God almi Man o, kala ko.

⁴⁰ Kemin, unang yaapkan yakal kuno Golgota Tikiin kawu tiinaabip kemin, iyo takas yang samaan so kabangu tola atam ilupla, soldiya iyo Yesus kaa kalok nolip kala yukum o, kala-lomdip nikil iyo yang bom atafiimip ko. Unang nikil kaa tolbiip kiili, Makdala kayaak unang Maria ukol, Jems so, Josep so, alap imi awak Maria ukol, Salomi ukol, imi afalop kusal yakal nikil kanolin kiita tolbiip. Kemin, ⁴¹ siin kawu, Yesus ami Provins Galili kaptamu bomda tal-unem-soma kaali, unang asuumano kalawiili, Yesus anang tal-une-bamdip imi ima fuuyim-bam ale, imi tik-daayip tal-une-bam kemsip. Kemin isole, imi afalop kusal unang yaapkan iso, nikil iyo maakup Yesus aso tal Jerusalem tal-silip kiili, tal tola-bomdip, Yesus ayo atafiimip ko.

Yesus dibii-din tuum tem bulusip kaata ko

Mat 27:57-61, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Tunum ma Josep awasekim kaali, abip Arimatea kayaak ali kamokim tangbalim o akan-kan-umbip. Kemin, ali God ami unang tunum tiin molokoma kaami am daan tiltam tabokomu kaami liip-kup fen-tabasa. Kemin, ali utamaya, Sabi kaa, God ami iintang am daanula, kanu-mokomip ami mafek mafek ayo dot-bilip bii am tiinu kala, kala-lomda suun-daalama disa kuno din Pailat ami dik-daala ko: Kapyo, yaap o, kalap namti, Yesus ami as kuli kaali, kup-napla, kuli-unon o, kalalila tili no, aka dik-daalaya, ⁴⁴ Pailat ayo fanang alik tam banelu fanang dakamsile, Kwin, kaata fan taana ne? daa ye? kemsu 100 soldiya imi kamokim ami weng naan-daalala tildang tala, Pailat ayo dik-daala-lomda: Fan, Yesus kaa abiltap saakna ema? akala, ⁴⁵ Ayo, faneng ali sawaayak kawu taanba te! akale, 100 soldiya imi kamokim ami weng kaata-kup,

weng san-ilomda Josep ami bokola-lomda: Yaap kemin, din-ilomdap kuluu-kulii-din bululan o, akaya una ko. ⁴⁶⁻⁴⁷ Makdala kayaak unang Maria uso, aa awasekim Josep awak Maria uso, alep iyo talalu atafiimupla, ayo dibii-din doku bulula kala kalum o, kala-lomdip talalu atafii-bam iliwa, Josep ayo din ilim namaal ma molaya, aptum ma aso alep din-ilomdip Yesus kaayo, taldaa dabuu-lomdip ilim ta falala-lomdip dibii-din kom tem tunum ilta tuum tem kaayo, kaluusip kaptamu dawaa-lom tuum tem kaami saal ayo tuum dukum ma taa-bi-lom talalu-silip. Kemin, kuuta baplun baplun kulii daang tem ayo akii kela uniwa kawu, unang alep kiili, kanubip kaayo, alik atamip ko.

16

*Yesus ayo kom tem lo asuk tam tiin kawong kesa kaata ko
Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Jon 20:1-10*

¹ Kulaa God ami iintang am ayo disa kelule, Makdala kayaak unang Maria ukol, Jems ami awak Maria ukol, kano Salomi ukol, nikil iyo tang tangbal-kup tabin ok ayo saanbi kuliilip tii kulii umbital Yesus ami angtiil ilik daalupla yo, kala nikil saanbi. ² Kutiilip se sintam Sande am maakup kaami kutim malang tem atan uyo kama tik-daa kulaalu tal asal asal kem-sulule, nikil iyo Yesus tuum tem dap-tiibip ayo din atamum o, kalalip tal-bom ale, ³⁻⁴ nikil ilmi baka-bamdip bokolip: Tuum dukum ma baplun baplun kulii yang saal lela-silip kaali, dukum kemin, kaa kanta dik-daa kulaayila yak banula, tam atam unokomup i? kem-tal bom tiyang daalipla, amitom saal kaa busuuba kala, kala-lomdip, ⁵ nikil iyo yak aba tam tuum tem tam ulip, Tunum kasaa ma ilim namaal-kup tabasa ma dildaak tini-lomda, tal aba yak tingtuplo kaldangu tiinba kala, atam suuniple, ⁶ ayo nikil imi bokoya-lomda: Nikil kipyo! kibi nami nitam suunin daa; Nasaret kayaak dabak as diim

daa aalip saakba ami fanang fen-talabip. Yale, ali kalawu bombe disa; ali tam tiinda, tuum tem kaltam kelala, tam bana te! Yesus kulaa dibii-tal kultamu buluu-silip. La, tii kala abiin-kup kela umba kemin, atamdiwa, ⁷ nikil kipta din Pita so, Yesus almi aptum kusal malo iso, imi bokoya-lomdip: Yesus ali siin kawu bokoya-lomda: Nasiik wak-toloya unila, din Provins Galili kawu nita-mokomip o, yakase. Kemin, kaa fan, asiik wak-toloya umbaba. Kemin, din atamin o! kala kanum bokoyin o! kala ko.

⁸ Kemin, nikil iyo atam suun-daa wulwaal-kup tap-tap-sile, kulaa tuum tem kaayo, kela tiltam saaklo aba, uka-daalip unip. Lale, iyo suun-daabip kemin, tunum so ma bokoyilalip dinim kelip ko.

Yesus ayo din Makdala kayaak unang Maria umi diim fatapna atamsu kaata ko

Mat 28:9-10, Jon 20:11-18

⁹ [Yesus ayo Sande kutim malang tem tam tiindala, diildiil din Makdala kayaak unang Maria umi diim din fatapna atamule, siin kawu, sinik mafak fetkal ita unang kuumi diim kawu bom ililipla, Yesus ata fotabamna unaasip kuuta. ¹⁰ Kemin, unang kuu Yesus atam-ilomdu, uyo din tunum nikil Yesus aso ilsip imi bilip kawu din ulu, nikil ili aket uluum keya-bulu bomdip amabip kala, din itam-ilomdu ¹¹ bokoyu: Kipyo! Yesus kaali, asuk tam tiin kawong kela ilaya, atamdi tili no, yuku. Katala, ili unang umi weng kaali, ma weng sanalip disa kewip ko.

Yesus din tunum alep ma imi diim kawu fatapna atamsip kaata ko

Luk 24:13-35

¹² Mulo kawu kuno, tunum alep ma abip dukum Jerusalem ayo kulaa kela nulmi abip unum o, kala unba-bilipla, Yesus ayo tiltam tunum kusnum alaltap ke din alep imi itamala, alep iyo atam-ilomdip, ¹³ asuk ilmi abip ayo

kelalip tal Jerusalem tal-ilom Yesus atam tilip kaami sang kaata, tal aptum kusal bokoyip. Iyo aa ti kuno, aptum kusal imi weng kaa weng seyilin disa kelip ko.

Yesus ayo din almi daang bakaalin tunum kumkal imi diim kawu fatap-nala atamsip kaata ko

Mat 28:16-20, Luk 24:36-49, Jon 20:19-23, Ap 1:6-8

¹⁴ Kuno, Yesus ami daang bakaalin tunum kumkal iyo biile, ima inan-silipla, Yesus ayo imi diim kawu fatapna atamipla, ayo itama yi, Nikil imi aket ayo fanang daa, Yesus ayo tam tiin kawang ke-lokoma kebip disa le, aa unang tunum tal bokoya-lomdip, Yi, ali tam tiina atam tulup o, kalbip kaa ili fan o, kalolip disa ke-lom, kaa weng sanokomup disa yo, kal-bom kebip kala, kala-lomda, kaami kalan kabak-ata nikil iyo katii-yimbi keyale, ¹⁵ kulaa, Yesus ayo nikil imi bokoya-lomda: Ibi nami weng tambal ayo kulii-din am bokon alik kala dik-daa kulaasu kaami unang tunum imi bakayila-tal-une-bilipla, ¹⁶ kanola unang tunum kawanta tal aba nami lak duulipla, oksam okoyip namti, God ayo taba-lom kiili, dong dokoyala, ilmi ban kemin kukup ayo, kela-lom tambal-kup ilokomip. Kemin ale, kanta nami lak kaayo, duulin disa kelip namti, God ata taba-lomda unang tunum iyo dukum-kup yim-bak saan-bi-lomda angtiil yol kaa kuyokoma. ¹⁷ Nami aket kup-nin kiili, God ata dong dakaayin-balala, mirakel o, kala kukup akal almi kusnum kusnum iyo nuu-mokomip. Kemin, kanu-mokomip kaali, ti nami win kaata-kup kufo-lomdipla, sinik mafak kii fotabamnip yak bane-biliple, kuno weng kusnum ma utamsip disa kaayo baka-bamdip, ¹⁸ kanola inap mafak atul-kup tabasa ayo dabuu dap-tal-fukulip aye, wok ina saaka-laamin ami inamnip aye, kiili yela saaka-laamin daa; kuno, sikil kuyak unang tunum mafak-alin imi dabom diim tiyipla, unang

tunum iyo yawaa-laa-bam ke-mokomip o, kala Yesus ayo almi daang bakaalin tunum imi kanum bakayila ko.

*God ata Yesus dibii tam abiil tikiin daasa kaata ko
Luk 24:50-53, Ap 1:9-11*

¹⁹ Kamokim Yesus ayo weng bakayimbi disa kelu kamboya kem-salale kulu, God ayo Yesus dabuu dibii tam abiil tikiin daalaya, God ami sikil tiingtuplo kawu kamokim ami baan diim kabaaku tiina. ²⁰ Kemin, kanolaya kawu, almi daang bakaalin tunum namti kawu, yak abip ma ma alik kiiyo, bakayila-tal-une-bilipla, Kamokim Yesus ami Sinik Tambal ata taba-lom iyo dong dakaayim-balaya, almi siin weng bokoyase kaali ti kanu-bamdip unang tunum iyo nikil imi mirakel kanubip ayo utamipla yi, Kiimi weng kaali, ti faneng kala, kemsip ko.]

God Ami Alokso Weng

The New Testament in the Tifal Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Tifal long Niugini

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tifal

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2019 from source files dated 11 Jun 2019

b93d12dd-13c9-5222-a1df-79824f4f120b